Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

25X1A

FORM NO. 51-61A
NOV 1948

CLASSIFICATION RESTRICTED

CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY

REPORT NO.

INFORMATION REPORT

COUNTRY Denmark

SUBJECT Socialdemokratiske Noter

25X1A PLACE ACQUIRED

DATE OF I ACQUIRED

CIA LI

DATE DISTR. 4 April 1949

ILLEGIB

NO. OF PAGES 1

25X1X

ILLEGIB

NO. OF ENCLS. 1 (LISTED BELOW)

SUPPLEMENT TO REPORT NO.

THIS DOCUMENT CONTAINS INFORMATION AFFECTING THE NATIONAL DEFENSE OF THE UNITED STATES WITHIN THE MEANING OF THE ESPIONAGE ACT 50 U. S. C., 31 AND 32, AS AMENDED. ITS TRANSMISSION OR THE REVELATION OF ITS CONTENTS IN ANY MANNER TO AN UNAUTHORIZED PERSON IS PROHIBITED BY LAW. REPRODUCTION OF THIS FORM IS PROHIBITED. HOWEVER, INFORMATION CONTAINED IN BODY OF THE FORM MAY BE UTILIZED AS DEEMED NECESSARY BY THE RECEIVING AGENCY.

* Publication

THIS IS UNEVALUATED INFORMATION FOR THE RESEARCH USE OF TRAINED INTELLIGENCE ANALYSTS

SOURCE

The attached issue of Socialdemokratiske Noter dated 28 February 1949 is forwarded for your retention and information.

EVALUATE

1949 APR 8 12 47

CLASSIFICATION RESTRICTED

STATE		NAVY		NSRB		DISTRIBUTION													
ARMY		AIR		ORE	X														

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

25X1A

SOCIALDEMOKRATISKE NOTER

Redaktionen sluttet 28. febr. 1949

20. aarg. | Udgivet af Arbejderbevægelsens Informations-Central | Nr 5

Trykt som manuskript

INDHOLD

Ledende artikel:
Skatte-realiteter og — skattedemagogi ..... 323—324

Arbejderbevægelsen ..... 354—359
Fagbevægelsen:
Arbejdsløsheden ved udgangen af januar 357
Bryggerlarbejderne og telefonarbejderne 355
Faglige verdens-internationale 355
Januar-pristallet 354
Kommunisterne talte modstanderne ihjel 357
Kommunisterne renses ud 356
Lønpolitik i Tjekoslovakiet 356
800 samarbejdsudvalg 355
Produktionen af indenlandsk brændsel og beskæftigelsen 355
Skat og pristal 355
Søfolkenes overenskomstforhandlinger 354
Øst og Vest i fagfederationen 358

Partiet:
Socialdemokratiets hovedbestyrelse 354
Sørensen, Marinus, træder tilbage . 354

Forskelligt ..... 381—384
Dansk kommunist paa linje med Thorez 384
Den eneste forskel? 382
Den røde armés landkort 381
Fog, Mogens, ikke professor i logik 382
Franske kommunister og forsvaret . 383
Hilsen til generalissimus Stalin 383
Hjemmeværnets regionsledere 381
Indisk kulturgesandt — fra Prag ... 382
Kominform-møde i Bukarest 383
Kommunist-konferencen 27. febr. ... 384
»Land og Folk«s økonomi 383
»Ligesom i besættelsesaarene« 383
Norsk-dansk vaabenbytte 381
Retsstatsmand gaar — 381
Sporvejs-femøren 382

Lovgivningsarbejdet ..... 325—343
Arbejderboliger paa landet 336
Aut. vejeres indkomstforhold 336
Brugsforeningsskatten 329
Brændselsmateriale, indenlandsk ... 334
Brændselsreserver, indenlandske 342
Børneværn, forebyggende 340
Efterbetalings- og bødebeløb, anvendelse af 338
Erhvervsskatten 335
Erstatningsmaterialer til skotøj 338
Fiskefartøjer støtte til nybygning af 334
Fiskerierhvervet, laan til fremme af 340
Fiskerierhvervets stilling 341
Frugtplantager, havebrug m. m. ... 334
Grundforbedringer 332
Husmoderafløsning 339
Høst-pantebreve 334
Indkøbsforeninger for mindre jordbrugere 333
Intern. arbejdsorganisation, den 335
Kommunale nødhjælpsarbejder 335
Kommunisternes skatteforslag 332
Landbo- og husmandsforeningers auktioner 334
Levnedsmiddel- og kødkontrol 336
Lukkeloven 336
Marshallhjælpen 336
Opdragelseshjem, anerkendte private 340
Overskridelser af bevillinger 342
Statens materialeprøveraad 334
Statsseminarium i København 339
Statsskatteloven for skatteaaret 1949—50 325
Sukkerloven 342
Sømænds uddannelse 339
Sønderjysk præstegaardsjord 336

Maanedens politiske debat ..... 365—380
Krag, handelsminister, om Danmarks økonomiske situation 379
Skandinaviske forsvarsforhandlinger 365
Skattelovsforslaget — kommentarer 378
Venstres ungdom om Danmarks udenrigspolitik 380

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Udlandet:
England, suppleringsvalg i 359
Israels første parlament 361
Italien, hemmeligt kommunistparti? 361
— generalstrejke i Rom 361
Finlands arbejderregering 359
Japan, fred med 361
Kominform-kontrol i Norden 360
Markos, den græske oprørsfører ... 360
Nord-Irland, valg i 360
Norge, kommunisternes samlingsparole var taktik 364
Norges kommunister uenige 363
Norsk stortingsvalg 360
Norske arbejderparti, det 360
Norske arbejderpartis landsmøde ... 360
Norske kommunister 1940 — og senere 363
Rumænske fagforeningsfolk arresteret 364
Sovjets slavelejre 362
Sveriges kommunister uenige? 361
Tito, kup imod 361
Tyskland, Reuter, Berlins overborgmester 361
— tysk nationalisme rører paa sig . 362
— Ernst Torgler har forladt kommunistzone 362
Ungarn, kardinal Mindszenty 362
— »folkedemokrati« 361
Vesteuropa, industriproduktionen i . 360

Økonomi og statistik ..... 344—353
Danmark:
Arbejdslønnen i landbruget 1948/49 349
Balanceplanen for 1949 344
Detailprisindekset 347
Eksport til USA 346
Handelsaftaler 349
Ophævelse af maksimalpriser 348
Statistiske oplysninger 351
Udlandet:
Sovjets økonomi 351
Svensk økonomi 1948 353
Trumans økonomiske program 352

Ansvarhavende: *Sigv. Hellberg.*

Bog- og Papirhandelen »Fremad« . Dansk Andels Trykkeri . København

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Skatterealiteter og skatte-demagogi.

Vi har tidligere paavist, hvorledes kommunisternes skattepropaganda ene skal tjene propagandistiske formaal, og vi har paavist, hvilke badutspring de med deres forskellige forslag har udført i deres demagogiske bestræbelser. De tog sig blot ikke i agt for, at de herved kom til at afsløre sig selv.

De fortsætter dog ufortrødent. Formentlig i haab om, at der altid vil være nogle, der lader sig vildlede.

Forleden behandledes i Folketinget H. C. Hansens forslag om nedsættelse af statsskatten. Kommunisten Alfred Jensen var — selvfølgelig — ikke tilfreds. Nedsættelsen var alt for ringe! I »Land og Folk« 23. februar refereres et afsnit af hans tale saaledes:

»*40 øre om maaneden.*

For en familieforsørger med en skattepligtig indtægt paa 4000 kr. om aaret og tre børn betyder forslaget en lettelse paa — 40 øre om maaneden! — — og det slaar man op som den største begivenhed i 27 aar. Det er klart, at et saadant forslag ikke evner at dæmme op for kravet om virkelige skattelettelser, om en halvering af skatterne. Og dette krav er berettiget. Skatterne er siden krigens begyndelse firedoblet, og mens man af en skattepligtig indtægt paa 4000 kr. i 1938 betalte en statsskat paa 1/10 af den samlede skat, svares der i dag af den samme skat plus dyrtidsreguleringen en statsskat, som udgør en tredjedel af den samlede skat.«

Ja, det er rigtigt nok, at den som eksempel valgte skatteyder sparer 40 øre pr. termin eller 4 kr. aarlig. Besparelsen er ikke stor i penge, men den er dog 33⅓ pct. af den hidtidige skat, som var 12 kr. og efter H. C. Hansens forslag gaar ned til 8 kr.

Det helt bemærkelsesværdige i dette eksempel er dog, at efter det forslag, som *Alfred Jensen* selv fremsatte i marts 1948, vilde *den samme skatteyder* kun have faaet en nedsættelse paa 2 kr. 40 øre aarlig eller 24 øre pr. termin.

Beviset ser saaledes ud:

Ifølge kommunisternes forslag i marts 1948:

Skattepligtig indkomst (altsaa løn efter fradrag af skat og forsikringer		4000 kr.
Forsørgerfradrag	1600 kr.	
Børnefradrag	1800 -	
		3400 -
statsskatteansættes af		600 kr.

hvortil svarede en statsskat paa 12 kr., og heri ønskede kommunisten Alfred Jensen i fjor at give en nedsættelse paa 20 pct. = 2,40 kr.

Efter H. C. Hansens forslag faar samme skatteyder en lettelse paa 4 kr., saaledes

Ansat indkomst		4000 kr.
Forsørgerfradrag, nu forhøjet til	1800 kr.	
Børnefradrag	1800 -	
		3600 -
statsskatteansættes nu af		400 kr.

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

hvortil *efter den nye skala* svarer en statsskat paa 8 kr. for hele aaret, eller en nedsættelse paa 4,00 kr. = 33⅓ pct.

Lad os nævne et eksempel mere: en skatteyder med 4910 kr.s skattepligtig indtægt vilde efter kommunisternes marts-forslag 1948 have sparet 9 kr. 80 øre aarlig. Det gælder en københavnsk skatteyder med 2 børn, og beregningen ser saaledes ud:

Han havde i aarsløn		5720 kr.
Herfra skat for aaret før	410 kr.	
Forsikringsfradrag	400 -	
		810 -
		4910 kr.

hvori skattemyndighederne fradrog:

Forsørgerfradrag	1600 kr.	
Børnefradrag	1100 -	
		2700 kr.
Statsskatteansættelsen skete altsaa af		2210 kr.

hvortil svarede en aarlig statsskat paa 98 kr., og heri vilde Alfred Jensen give 10 pct.s nedsættelse = 9,80 kr. for hele aaret eller 98 øre pr. maaned.

Efter H. C. Hansens forslag sparer den samme skatteyder 58 kr., saaledes:

Skattepligtig indkomst		4910 kr.
Nu fratrækkes forsørgerfradrag	1800 kr.	
og børnefradrag for 2 børn	1100 -	
		2900 -
Han *statsskatteansættes* derefter nu af		2010 kr.

og hertil svarer efter den nye tabel en *aarlig statsskat paa 40 kr.*, i fjor betalte han 98 kr.; med andre ord vi vil give ham en nedsættelse paa 58 kr. eller 60 pct., hvor Alfred Jensen i fjor vilde give *samme* mand med *samme* indtægt en nedsættelse paa 9,80 kr. eller 10 pct.

Endelig et tredje eksempel: I juni 1948 fremsatte kommunisterne krav om halvering af skattebeløbene (de samlede skattebeløb) for alle jævne indkomster.

En skatteyder med 2 børn og med en skattepligtig indkomst paa 6000 kr. (altsaa ca. 7000 kr. brutto), der efter de gældende regler betalte ialt 742 kr. i samlede skattebeløb, skulde altsaa efter kommunisternes forslag nedsættes til 371 kr. Men da statsskatten af de 742 kr. kun udgør 242 kr., og da kommuneskatten jo fastsættes af kommunerne selv, vilde det altsaa for at gennemføre kommunistkravet om en nedsættelse af denne skatteyders samlede skattebetaling til 371 kr. være nødvendigt at yde ham 129 kr. i tilskud af statskassen, for at han skulde kunne betale sine andre skatter.

Den indtægt, der her var tale om, svarer til ca. 135 kr. ugentlig, og det maa vel siges at være en jævn indtægt.

Saa lidet gennemtænkte har kommunisternes forskellige skatteparoler og lovforslag været.

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

LOVGIVNINGS-ARBEJDET

Statsskatteloven for skatteaaret 1949—50.

Finansminister *H. C. Hansen* fremsatte i Folketinget den 10. februar *forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formueskat til staten for skatteaaret 1949—50.*

Som bekendt har skattekommissionen fornylig afgivet 1. del af sin betænkning med forslag til ændringer, der nærmere er omtalt i sidste nr. af Noterne. Imidlertid har kommissionen endnu ikke afsluttet sit arbejde med saa vigtige problemer som f. eks. den kommunale indkomstbeskatning, ejendomsbeskatningen og byrdefordelingen mellem staten og kommunerne, og da alle disse spørgsmaal maa løses under et, hvis vi skal naa frem til en virkelig gennemgribende rationalisering af vort skattesystem, har det endnu ikke været muligt at forelægge forslag om en samlet skattereform. Det af finansministeren forelagte forslag indeholder da heller ingen af de af skattekommissionen foreslaaede principielle ændringer udfra den betragtning, at trækkes et enkelt af disse spørgsmaal ud af helheden, f. eks. spørgsmaalet om retten til at trække forrige aars betalte skat fra ved indtægtsopgørelsen, kan det kun blive opfattet som et demonstrationsforslag uden mulighed for gennemførelse.

Forslaget følger princippet fra sidste aars udskrivningslov, dog er der paa to omraader betydelige ændringer, som nærmere skal omtales nedenfor.

Aktieselskabsskatten foreslaas uden ændringer. Det samme gælder den *20 procents forhøjelse af den overordentlige aktieselskabsskat.* Endvidere foreslaas uforandret forlænget *den ekstraordinære 10 procents forhøjelse af indkomstskat paa kooperative foreninger samt andre foreninger.* Endelig foreslaas *formueskatten uforandret* forlænget. Ændringerne findes paa to omraader, nemlig hvad angaar indkomstskatten til staten og hvad angaar beskatningen af kooperative virksomheder.

Indkomstskat til staten.

Indkomstskatten er i de senere aar særlig for de mindre indtægter steget kraftigt. De stigende pengeindtægter i forbindelse med progressionen har bevirket, at mange skatteydere har faaet deres skatter forøgede forholdsmæssigt betydeligt mere end deres indtægter. Denne udvikling er yderligere skærpet som følge af den gældende skattefradragsregel, der rammer skatteydere med stigende indkomster særligt haardt. Forsaavidt de indtrufne indtægtsstigninger var udtryk for en stigning i levefod og skatteevne, vilde denne udvikling principielt være rigtig, men for mange skatteydere har prisstigningerne opvejet stigningen i pengeindtægterne saaledes, at deres levefod og skatteevne ikke er forøget. Alligevel er deres indkomstskatter som nævnt steget forholdsmæssigt stærkere end deres pengeindtægter saaledes, at den reelle skattebyrde for deres vedkommende er vokset. For at imødegaa denne udvikling og for at skaffe en lettelse for de mindre og mellemstore indtægter er forslaget om indkomstskat til staten ændret dels derved, at de gældende maksimale fradrag foreslaas forhøjet med 200 kr. for familieforsørgere og 100 kr. for ikke-forsørgere, og dels ved, at indtægtsgrænsen for de maksimale fradrag forhøjes fra 5.000 til 6.000 kr. Den gradvise aftrapning af disse fradrag, der efter de gældende regler gennemføres for skatteydere, hvis

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

skattepligtige indtægt ligger mellem 5.000 og 10.000 kr., foreslaas samtidig rykket op saaledes, at den for det kommende skatteaar omfatter skatteydere, hvis indtægter ligger mellem 6.000 og 12.000 kr. Endelig er selve skalaen, hvorefter skatten udskrives, omlagt.

Virkningen af de foreslaaede ændringer kan i hovedtræk sammenfattes i følgende:

Lettelserne kommer 1,7 millioner skatteydere tilgode med ialt 100 mill. kr., idet skatteydere med indtil 12.000 kr. i skattepligtig indkomst faar nedsættelse, skatteydere med skattepligtig indkomst mellem 12.000 og 20.000 (faktiske indtægter mellem 15.000 og 27.000 kr.) vil komme til at betale samme skat for samme indtægt iaar, medens skattepligtige indtægter fra 20.000 kr. (faktisk indtægt 27.000 kr.) og opefter vil faa en mindre forhøjelse, idet der paa denne gruppes ca. 20.000 skatteydere lægges en forøget skattestigning paa 7 mill. kr.

Som det ses, vil der alene paa indkomstskatten til staten blive et provenutab paa ca. 93 mill. kr., og det er endda kun lykkedes at holde

Tabel 1.

Sammenligning mellem fradrag efter forsørgerstilling ifølge de gældende regler og ifølge forslag.

Skattepligtig indkomst (indkomst ÷ skat og forsikring)	København og Frederiksberg	Købstadskommuner	Landkommuner
kr.	kr.	kr.	kr.
1. for familieforsørgere.			
Ifølge gældende regler:			
under 5.000	1.600	1.400	1.200
5— 6.000	1.350	1.150	1.000
6— 7.000	1.100	950	800
7— 8.000	800	700	600
8— 9.000	550	450	400
9—10.000	300	250	200
Ifølge forslag:			
under 6.000	1.800	1.600	1.400
6— 7.000	1.550	1.350	1.200
7— 8.000	1.300	1.100	1.000
8— 9.000	1.050	900	800
9—10.000	800	700	600
10—11.000	550	450	400
11—12.000	300	250	200
2. for ikke-forsørgere.			
Ifølge gældende regler:			
under 5.000	800	700	600
5— 6.000	700	600	500
6— 7.000	550	450	400
7— 8.000	400	350	300
8— 9.000	300	250	200
9—10.000	200	150	100
Ifølge forslag:			
under 6.000	900	800	700
6— 7.000	750	700	600
7— 8.000	600	550	500
8— 9.000	500	450	400
9—10.000	350	300	250
10—11.000	200	150	100
11—12.000	100	100	50

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Tabel 2.

Sammenligning mellem indkomstskat til staten ifølge de for skatteaaret 1948—49 gældende udskrivningsregler og de for skatteaaret 1949—50 foreslaaede udskrivningsregler.

(Forsørgere uden børn).

Skattepligtig indkomst (indkomst ÷ skat og forsikring) kr.	Hertil svarende samlet indkomst efter fradrag for forsikring kr.	Indkomstskat til staten ifølge udskrivningsregler f. skatteåret 1948/49 kr.	Ifølge forslag kr.	Skattenedsættelse (÷) eller skatteforhøjelse (+) kr.
	København.			
1.000	ca. 1.000	—	—	—
2.000	— 2.125	6	4	÷ 2
4.000	— 4.500	114	52	÷ 62
6.000	— 7.050	385	274	÷ 111
8.000	— 9.700	771	652	÷ 119
10.000	— 12.500	1.239	1.079	÷ 160
12.000	— 15.300	1.679	1.680	+ 1
15.000	— 19.500	2.459	2.460	+ 1
20.000	— 27.000	3.959	3.960	+ 1
50.000	— 75.500	15.539	16.260	+ 721
100.000	— 162.000	38.619	40.360	+ 1.741
500.000	— 924.000	266.599	269.360	+ 2.761
	Købstadskommuner.			
1.000	ca. 1.000	—	—	—
2.000	— 2.100	12	8	÷ 4
4.000	— 4.500	130	64	÷ 66
6.000	— 7.200	405	298	÷ 107
8.000	— 10.000	786	676	÷ 110
10.000	— 12.800	1.239	1.101	÷ 138
12.000	— 15.700	1.679	1.680	+ 1
15.000	— 20.000	2.459	2.460	+ 1
20.000	— 27.500	3.959	3.960	+ 1
50.000	— 75.000	15.539	16,260	+ 721
100.000	— 159.000	38.619	40.360	+ 1.741
500.000	— 877.000	266.599	269.360	+ 2.761
	Landkommuner.			
1.000	ca. 1.000	—	—	—
2.000	— 2.100	18	12	÷ 6
4.000	— 4.450	146	76	÷ 70
6.000	— 7.000	427	316	÷ 111
8.000	— 9.600	795	692	÷ 103
10.000	— 12.400	1.239	1.112	÷ 127
12.000	— 15.000	1.679	1.680	+ 1
15.000	— 19.200	2.459	2.460	+ 1
20.000	— 26.500	3.959	3.960	+ 1
50.000	— 72.000	15.539	16.260	+ 721
100.000	— 153.000	38.619	40.360	+ 1.741
500.000	— 849.000	266.599	269.360	+ 2.761

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Ved opgørelsen af de samlede indkomster er det forudsat, at indtægter og skatter har været stabile igennem en aarrække. Endvidere er den kommunale indkomstskat i København beregnet efter de i skatteaaret 1948—49 gældende udskrivningsregler, medens de tilsvarende skatter i købstæderne er beregnet som gennemsnitsskatter for samtlige købstæder i skatteaaret 1947—48. Som udtryk for landkommunernes kommuneskatter har man anvendt den gennemsnitlige beskatning i skatteaaret 1947—48 for samtlige stationsbyer, der anvendte ligningsskala.

Tabel 3.

Sammenligning mellem statsindkomstskat efter de for skatteaaret 1948—49 gældende udskrivningsregler og de for skatteaaret 1949—50 foreslaaede udskrivningsregler.

(Skatteydere i København med forskellig forsørgerstilling og indkomst).

	Samlet indkomstskat for skatteaaret 1948/49	Indkomstskat til staten iflg. udskrivningsregler for skatteaaret 1948/49	ifølge forslag	Skattelempelse
Ansat indkomst 4.000 kr.				
Ikke-forsørgere	579	191	112	79
Forsørgere uden børn	486	114	52	62
— med 1 barn ...	384	76	34	42
— — 2 børn ...	269	40	22	18
— — 3 — ...	155	12	8	4
Ansat indkomst 6.000 kr.				
Ikke-forsørgere	1.171	481	380	101
Forsørgere uden børn	1.047	385	274	111
— med 1 barn ...	903	314	214	100
— — 2 børn ...	742	242	142	100
— — 3 — ...	573	172	79	93
Ansat indkomst 8.000 kr.				
Ikke-forsørgere	1.830	831	740	91
Forsørgere uden børn	1.730	771	652	119
— med 1 barn ...	1.574	688	572	116
— — 2 børn ...	1.385	589	476	113
— — 3 — ...	1.177	484	364	120
Ansat indkomst 10.000 kr.				
Ikke-forsørgere	2.566	1.259	1.156	103
Forsørgere uden børn	2.494	1.239	1.079	160
— med 1 barn ...	2.323	1.141	972	169
— — 2 børn ...	2.117	1.024	876	148
— — 3 — ...	1.881	891	764	127

tabet nede paa dette tal ved i den foreslaaede skala at indregne den sidste aar gennemførte ekstraordinære indkomstskat til staten, hvis provenu var 35 mill. kr. Naar finansministeren har ment at kunne foreslaa en saadan nedgang i skatteprovenuet, skyldes det bl. a., at man maa regne med, at skatteborgernes samlede indkomst, der skal beskattes i det kommende

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

skatteaar, vil være steget med ca. 50 mill. kr. Tilbage bliver altsaa en nedgang paa ca. 50 mill. kr., som vil vise sig i befolkningen i form af forøget opsparing eller forbrug. Finansministeren mener ikke, at en saadan forøgelse af forbruget vil kunne virke skadelig for genopbygningen, og han understregede kraftigt i sin forelæggelsestale, at forslaget ikke betyder noget brud paa regeringens genopbygningspolitik.

Forslagets virkning for den enkelte skatteyder vil iøvrigt kunne ses af hosstaaende 3 tabeller.

Brugsforeningsskatten.

Spørgsmaalet om brugsforeningsskatten har gennem mange aar været et stridsspørgsmaal i Danmark, uden at det har været muligt at finde en for alle parter tilfredsstillende løsning. Saa sent som i 1946 nedsatte daværende finansminister *Thorkil Kristensen* et udvalg med repræsentanter fra erhvervsorganisationerne, andelsbevægelsen og administrationen med det formaal at underkaste spørgsmaalet en undersøgelse og overvejelse. Dette udvalg afgav betænkning i september 1948, men det var ikke lykkedes at naa til enighed.

Under behandlingen i Folketinget af forslaget til udskrivningslov for skatteaaret 1948—49 stillede Det konservative Folkeparti ændringsforslag om brugsforeningsskat. Forslaget blev imidlertid taget tilbage, efter at Folketinget under mødet den 19. marts 1948 havde vedtaget en dagsorden, hvori regeringen (Hedtoft) opfordredes til »at søge ligelighed i beskatningen mellem kooperative virksomheder og det øvrige erhvervsliv tilvejebragt for 1948—49«. Siden da har et rigsdagsudvalg arbejdet med spørgsmaalet, og her blev der opnaaet enighed mellem Socialdemokratiet, Venstre og Radikale om det forslag, som finansminister H. C. Hansen forelagde i Folketinget den 10. februar.

I forslaget skelnedes i beskatningsmæssig henseende mellem aabne brugsforeninger, der handler med alle, og lukkede brugsforeninger, der kun handler med medlemmer. Efter mange undersøgelser har man opgivet at beskatte brugsforeningernes faktisk opgjorte indkomst. Man er gaaet ud fra den betragtning, at skulde den til medlemmerne udbetalte dividende først trækkes fra, før den skattepligtige indkomst kunde opgøres, vilde man komme til at beskatte den indkomst, hvoraf brugsforeningerne skulde konsolideres. I stedet er man samledes om at fiksere en indkomst paa basis af foreningernes egen-formue. Formuen gøres op efter skattelovens sædvanlige regler for formueopgørelse. Deraf regnes for lukkede brugsforeninger 4 pct. og for aabne 6 pct. som skattepligtig indkomst. I denne indkomst fradrages en fjerdedel af den del af foreningens indtægter, der er anvendt til forøgelse af foreningens formue. Restsummen beskattes med 25 pct. Maaske kan disse regler lyde lidt indviklede, og vi skal derfor udtrykke skattereglen paa en anden maade. Ser vi bort fra fritagelsen paa grund af forøgelsen af foreningens formue, betyder reglen, at lukkede brugsforeninger beskattes med 1 pct. af egen-formuen og aabne brugsforeninger med 1½ pct. Til sammenligning med den for brugsforeningerne foreslaaede skatteansættelse paa 25 pct. kan nævnes, at skatteprocenten for aktieselskaber er ca. 28. Produktions- og salgsforeninger foreslaas beskattet med 10 pct., og det samme gælder saadanne indkøbsforeninger, der udelukkende foretager indkøb af raastoffer, som medlemmerne benytter til deres bedrifts udøvelse. Naar skatten for de sidstnævnte foreninger er foreslaaet sat til en lavere procent, hænger det sammen med, at den efterbetaling og dividende, der i disse foreninger udloddes til medlemmerne, ogsaa kommer under beskatning hos medlemmerne.

Det forelagte forslags beskatningsvirkning er efterprøvet ved en stik-

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

prøve ved undersøgelse af beskatning til staten i en skattekreds, hvor man har sammenlignet beskatningen af kredsens 36 købmænd og dens 27 brugsforeninger og disses uddelere saaledes, at man for foreningernes vedkommende gik ud fra forslagets regler. I den paagældende skattekreds viste det sig, at købmændenes skat udgjorde 0,66 pct. af deres samlede omsætning. Det tilsvarende tal for brugsforeningerne og deres uddelere var 0,56 procent, men der maa her regnes med, at brugsforeningernes formue er opgjort paa grundlag af deres regnskaber. Formuerne vil antagelig blive en del højere, naar de opgøres efter formueskattemæssige regler. Provenuet af beskatningen af de kooperative selskaber er skønsmæssigt anslaaet til 3 mill. kr.; skatten andrager i øjeblikket ca. 1 mill. kr.

— — —

Det ovenfor omtalte skatteforslag kom til 1. behandling den 22. og 23. februar. Paa grund af debattens langvarighed er det kun muligt her at referere partiernes synspunkter ganske kort.

Kai Jensen (S.) fremhævede, at forslaget lagde vægt paa at lette skatten for den største part af skatteyderne, og at det er første gang i 27 aar, at lettelse er foreslaaet. Han nævnede en række eksempler paa lovens virkning samt omtalte, at den ret minimale forhøjelse af de store skatteyderes skat ikke vil hindre dem i at foretage opsparing. Han gav tilslutning til principperne i beskatning af de kooperative virksomheder, men haabede, at man kunde opnaa enighed om en lidt lempeligere beskatning. Endelig udtalte han ønske om, at skattekommissionen kunde blive færdig med sit arbejde, saaledes at de mere principielle ændringer i skatteloven vilde kunne gennemføres til næste aar.

Edvard Sørensen (V.) hævdede, at vi har haft for stort forbrug og for lille investering. Derfor maa skatten lægges over paa forbruget, medens de direkte skatter maa lettes. Han vilde have forelagt en finansplan og mente, at der kunde gennemføres besparelser paa statens udgifter. Venstre vilde give tilslutning til saa store lettelser som muligt, medens de til gengæld vilde gaa imod forhøjelser eller forlængelser af bestaaende ekstraordinære skatter, ligesom de vilde gaa imod, at tillægsskatten fra sidste aar indregnedes i den ordinære stats-indkomstskat. Han mente iøvrigt at kunne regne ud, at skattenedsættelserne vilde beløbe sig til 100 mill. kr., medens skatteforhøjelserne vilde andrage ca. 107 mill. kr. Endelig mente han, at man maaske burde forhøje forsørgerfradraget samt udvide det til at omfatte *samtlige* forsørgere. Den kooperative beskatning kunde Venstre gaa ind for, dog havde man ønsket ensartet beskatning for lukkede og aabne brugsforeninger.

Aksel Møller (K.) mente, at finansministeren de tidligere aar havde undervurderet budgetter og regnskaber og havde talt sort, hvorved Rigsdagen var lokket til at udskrive flere skatter end nødvendigt. Han mente derfor ikke, at forhøjelse af de store indkomsters skat var nødvendig, medens han godt kunde se, at en nedsættelse under visse omstændigheder kunde være berettiget. Han mente dog, at regeringen førte inflationspolitik, hvilket der maatte dæmmes op for. Saavidt man forstod hans indlæg, vilde han gaa ind for, at ekstraskatten ikke indregnedes i skatteskalaen, ligesom han vilde gaa ind for ophævelse af den ekstraordinære aktieselskabsskat og den ekstraordinære selskabsskat, hvilket efter hans mening vilde give ca. 60 mill. kr. til lettelse af de »mindre« indtægter. Han ventilerede igen de konservatives tanke om at udbetale et kontant børnetilskud. Midlerne hertil skulde man skaffe sig ved ophævelse af statens tilskud til at holde priserne nede paa en række fødevarer. Beskatningen af de kooperative selskaber var han ikke tilfreds med. Han hævdede, at de konservative ikke havde faaet indfriet de løfter, som Rigsdagen sidste aar havde givet om ligelig beskatning, og de konser-

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

vative vilde fortsat kæmpe for en ændring i brugsforeningernes beskatningsforhold.

Axel Sørensen (R.) gik ind for ministerens forslag i hvert fald forsaavidt angik skattelettelserne, uden at han klart udtalte sig om, hvorvidt man vilde gaa ind for forhøjelserne. Derudover udtalte han ønske om at faa forhøjet børnefradragene. De konservatives tanke om et børnetilskud via tilskudsordningernes ophævelse gik han imod, hvis ophævelsen vilde medføre stigning i pristallet. Hans parti kunde godt gaa ind for tilskudenes bortfald, men i en periode med faldende priser. Ogsaa han gik ind for beskatningen af de kooperative virksomheder.

Alfred Jensen (Km.) spurgte, hvorfor forslaget om skattelettelse ikke var kommet for flere aar siden, og svarede sig selv med at paastaa, at forslaget var fremkommet som følge af skatteprotest-bevægelsen. Forslaget var dog ikke tilfredsstillende, fordi arbejdspladserne ikke alene krævede statsskatten paa de mindre indtægter halveret, men den *samlede* indkomstskat halveret, og da det var vanskeligt for en række kommuner at nedsætte skatten, maatte staten til gengæld give saa meget større nedsættelse. Han paastod, at naar man fra socialdemokratisk side havde drillet kommunisterne med, at deres forslag i et tilfælde kun betød 98 øres lettelse pr. maaned, var dette urimeligt, naar henses til, at H. C. Hansens forslag i et tilfælde kun betød 40 øres nedsættelse pr. maaned. (Vi henviser til de foran i nærv. hæfte gengivne beregninger.) Skattelettelsen udgjorde efter hans mening mellem 3 og 13 pct. Disse tal kom han til ved at sætte nedsættelsen af statsskatten i relation til den samlede beskatning. Han indrømmede, at forslaget betød lettelse, men altsaa ikke tilstrækkeligt saaledes at skattekampagnen maatte fortsættes. Endelig spurgte han, om finansministeren vilde gaa ind for, at en arbejdsløs fik skattelettelse svarende til hans arbejdsløshedsperiode. — Brugsforeningsskatten gik han imod.

Funck Jensen (Rf.) hævdede, at der ingen linje var i regeringens skattepolitik. Hans parti var tilfreds med skattenedsættelserne, men det var ikke nok. Man maatte gaa videre og gradvis afskaffe al beskatning udover grundskyld. Videre efterlyste han en lov, der forbyder monopoler. Med hensyn til hans stilling til brugsforeningsskatten blev det ikke helt klart, hvad han mente.

Anker Lau (HV.) betegnede forslaget om brugsforeningsskatten som et fremskridt, selv om han fandt, at ligheden ikke helt var opnaaet endnu.

Laurits Pedersen (V.), der er en decideret brugsforeningsrepræsentant, udtalte, at han saa med sympati paa princippet i den nye brugsforeningsskat, og han mente, at princippet i denne beskatning vilde blive staaende langt fremover i tiden.

Poul Hansen (Slagelse) (S.) fremhævede, at det afgørende i den nye kooperative beskatning er, at der ikke er tale om beskatning af dividenden.

Herefter replicerede finansminister *H. C. Hansen* i en stor tale. Han svarede til Aksel Møllers udtalelser om regeringens inflationspolitik, at dette siger Aksel Møller altid, naar han ikke er i gang med overbud under løn- eller pensionsforhandlinger. Det vilde glæde ministeren, om Aksel Møller vilde være med til at hindre prisstigninger, f. eks. naar man skulde forhandle om huslejelovgivning og om tilskudsordningerne i almindelighed. Skatteforslaget tilsigter ikke at øge inflationspresset, men tiden er inde til ikke yderligere at forøge overskudet paa statens budget.

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Det er rimeligt, at de kredse, der hidtil er skaanet mest, yder et bidrag til nedsættelse af skatten paa de laveste indtægter.

Finansministeren fortsatte med at oplyse, at der antagelig bliver en indtægt paa 390 mill. kr. og en udgift paa 350 mill. kr. paa tillægsbevillingsloven samt, at der endnu staar ca. 400 mill. kr. uafskrevet — væsentligst fra flygtningenes ophold her i landet. Endelig vil forsvarsudgifterne komme til at gøre sig gældende. Eventuelle børnetilskud mente ministeren bedst kunde gennemføres samtidig med skattefradragsreglens ophævelse. En yderligere forhøjelse af forsørgerfradraget med 200 kr. vil medføre et provenutab paa 20 mill. kr., og skal retten til dette fradrag gives indtægter mellem 12 og 14.000 kr., vil dette ialt koste mellem 35 og 40 mill. kr.

Med hensyn til de konservatives stilling til den kooperative beskatning fremhævede finansministeren stærkt, at de konservative havde sat sig udenfor forhandlingerne og nægtet drøftelse af realitetsspørgsmaal. Til kommunisterne sagde finansministeren, at han ikke kunde hindre dem i at have tyrkertro paa skattekampagnens betydning, men for ministeren har det været afgørende at fremsætte et forsvarligt og gennemførligt forslag. Det er givet, at forslaget vil faa indflydelse paa pristallet, hvilket Alfred Jensen havde anket over, men det samme problem havde jo været til stede, da Alfred Jensen foreslog skattenedsættelse paa flere hundrede millioner kroner. Endelig harcellerede ministeren over kommunisternes skiftende skattestandpunkter og skatteforslag, som han nærmere omtalte. (Se iøvrigt herom i Noternes nr. 3, 20. aarg.)

Til Alfred Jensens spørgsmaal om de arbejdsløses skattebetaling sagde H. C. Hansen, at der ikke kunde gives generel regel om lettelse, fordi indtægtsforhold før og under arbejdsløshed var stærkt varierende, men der kunde gives lettelse i de enkelte tilfælde efter ansøgning.

Til Funck Jensen sagde ministeren, at han opgav paa forhaand at diskutere Retsforbundets saakaldte synspunkter, fordi dette parti paa forhaand og i enhver situation stillede sig udenfor, saafremt der var tale om realitetsforhandlinger, eller hvis der skulde tages et ansvar.

Endelig betonede finansministeren, at der trods meningsforskellighederne syntes at være grundlag for realitetsforhandlinger, hvad han for sit vedkommende tilsagde vilje til i et udvalg. Efter endnu en række korte bemærkninger sendtes forslaget derefter i et udvalg paa 15 medlemmer.

Kommunisternes skatteforslag.

Som tidligere omtalt har kommunisterne paa Rigsdagen stillet forslag om, at skatten for *indeværende aar* nedsættes med 50 pct. for indtægter under 5000 kr. og med faldende nedsættelsesprocent indtil indtægter paa 9000 kr. Forslaget kom til behandling den 23. februar. Efter at *Alfred Jensen* havde anbefalet det med henvisning til skattetrykket paa de mindre indkomster, udtalte finansministeren, at han maatte henvise til de udtalelser, der var faldet under den store skattelovsdebat, samtidig med, at han afviste forslaget som praktisk uigennemførligt.

Da ingen derudover ønskede ordet, blev forslaget forkastet med 75 stemmer (S., V., K. og R.) mod 4 (Km.), medens Retsforbundet som sædvanlig undlod at stemme.

Grundforbedringer.

Landbrugsminister *Bording* fremsatte i Landstinget den 11. februar *forslag til lov om grundforbedring.* Forslaget er en fortsættelse af den lovgivning om laan og tilskud til grundforbedring, som vi har haft siden 1933, dog er foreslaaet en række ændringer. I tiden fra 1933 til 1. oktober 1948 er grundforbedret, for største delen ved dræning, arealer paa ca.

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

415.000 ha. Herudover er betydelige arealer blevet grundforbedret ved vandløbsregulering o. lign.

De vigtigste ændringer er, at den ved lov af 1941 skabte hjemmel til at lade andragende om tilskud til visse mindre grundforbedringsarealer, herunder dog ikke dræningsarealer, behandle af de kommunale beskæftigelsesudvalg foreslaas ophævet. Denne lovbestemmelse, den saakaldte »800 kroners lov«, blev gennemført under krigen for at holde arbejdskraften ved landbruget. I den tid, bestemmelsen har været gældende, er der udført 31.000 smaa grundforbedringsarbejder, hvortil er ydet ca. 8 mill. kr. i tilskud. Det har nu desværre vist sig, at der i et beklageligt stort antal tilfælde har været tale om direkte bedrageriske forhold, hvor det har været nødvendigt at rejse straffesag, og derfor foreslaas bestemmelsen ophævet. Paa grund af stigning i omkostningerne ved udførelse af grundforbedringsarbejder er maksimumsbeløbet for laan fra statskassen til arbejder paa en enkelt ejendom foreslaaet forhøjet fra 5.000 kr., i særlige tilfælde 8.000 kr., til henholdsvis 10.000 og 12.000 kr. Endvidere er fastsat som minimumsgrænse for laan 200 kr. og for tilskud 100 kr., fordi beløb under denne størrelse paafører staten uforholdsmæssigt store omkostninger. Det foreslaas, at de sagkyndige medlemmer af grundforbedringsudvalgene skal medunderskrive paategningerne paa pantebrevene om, at laanene har fortrinsret for kommunale ejendomsskatter i de grundforbedrede ejendomme. Der fastsættes en aldersgrænse paa 70 aar for medlemmer af grundforbedringsudvalgene, og de beskikkes for en 5-aarig periode. Endelig foreslaas, at udgifterne ved afvandingskommissionerne, som det er tilfældet med landvæsenskommissionerne og overlandvæsenskommissionerne, henregnes til sagsomkostningerne og ikke, som det hidtil har været tilfældet, betales af statskassen. Endelig skal nævnes, at det hidtil har været en betingelse for ydelse af tilskud til arbejdsløn, at de paagældende arbejdere ikke alene skulde være arbejdsløse, men ogsaa skulde oppebære understøttelse. Denne bestemmelse foreslaas nu ændret derhen, at det er tilstrækkeligt, at arbejderen er anmeldt som ledig.

Forslaget kom til 1. behandling den 16. februar. Efter at være anbefalet og efter at landbrugsministeren dels havde svaret paa en række spørgsmaal og dels fremhævet, at han ikke fandt grund til at indsætte særlige bestemmelser for arbejdere, der antages til grundforbedringsarbejder, sendtes forslaget i udvalg.

Indkøbsforeninger for mindre jordbrugere.

Landbrugsminister *Bording* fremsatte i Landstinget den 11. februar *forslag til lov om ændring af lov nr. 105 af 15. marts 1939 om indkøbsforeninger for mindre jordbrugere, jfr. lov nr. 320 af 7. juli 1945 og lov nr. 176 af 30. marts 1946.* Ved loven af 1939 blev der givet bemyndigelse til udlaan af 10 mill. kr. til indkøbsforeninger for mindre jordbrugere, for at foreningerne derved kunde faa mulighed for fælles indkøb af gode dyr og redskaber til videresalg mod ejendomsforbehold til deres medlemmer. Denne lov har virket godt. Siden 1939 er der af de bevilgede beløb anvendt 6¼ mill. kr., deraf 1¼ mill. kr. i de sidste 3 aar, siden loven senere blev fornyet.

Forslaget gaar ud paa at foreslaa loven yderligere forlænget i 3 aar saaledes, at det resterende beløb af bevillingen, ca. 3¾ mill. kr. kan anvendes i de kommende 3 finansaar. Samtidig foreslaas en udvidelse af antallet af de genstande, til hvilke indkøbsforeningerne kan yde deres medvirken. Der er saaledes tale om malkemaskiner og andre elektriske installationer af arbejdsbesparende karakter til anvendelse i mindre landhusholdninger samt vandingsanlæg.

Forslaget blev vedtaget uændret i Landstinget den 18. februar.

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Frugtplantager, havebrug og havelodskolonier.

Landbrugsminister *Bording* fremsatte i Landstinget den 11. februar *forslag til lov om oprettelse af frugtplantager, havebrug og havelodskolonier.* Forslaget gaar i hovedtrækkene ud paa at forlænge de nugældende bestemmelser. Medens der i den nugældende lov er stillet et beløb paa 200.000 kr. til raadighed som laan til jordbrugere, der agter at anlægge en frugtplantage paa deres ejendom, foreslaas dette beløb i de kommende 3 finansaar forhøjet til 500.000 kr. ialt. Paa den anden side er der til gengæld stillet forslag om, at det beløb paa 400.000 kr., der staar til raadighed i tilskud til arbejdsløse til oprettelse af havelodskolonier, under hensyn til, at der ikke har været brug for saa stor en sum, nedsættes til 200.000 kr. Endelig er de i loven fastsatte laanebløb under hensyn til stedfundne prisstigninger reguleret opad i overensstemmelse med prisstigningerne.

Forslaget blev vedtaget uændret i Landstinget den 18. februar.

Indenlandsk brændselsmateriale.

Landbrugsminister *Bording* fremsatte den 11. februar i Landstinget *forslag til lov om forlængelse af lov nr. 60 af 26. februar 1940 om fremskaffelse af indenlandsk brændselsmateriale, med tillægslove.* Forslaget gaar ud paa at forlænge loven, da det viser sig, at vi ikke kan indføre fuldt tilstrækkeligt udenlandsk brændsel til at dække hele behovet i fyringssæsonen 1949—50. Man regner med, at der vil komme til at mangle et kvantum paa 1,8 mill. tons kulværdi, svarende til 4½ mill. tons indenlandsk brændsel. Dette maa dækkes dels ved brunkul, dels ved tørv og formbrændsel. Den nødvendige brunkulsproduktion, ca. 2 mill. tons, kan imidlertid kun sikres ved en vis støtte fra staten, og brunkulsproduktionen maa i det hele foregaa under statens tilsyn og kontrol, saaledes som det er sket med hjemmel i loven om fremskaffelse af indenlandsk brændselsmateriale. Ogsaa for produktionen af tørv, hvoraf der efter de sidste beregninger kan blive brug for 2 à 2½ mill. tons, vil det være ønskeligt at have hjemmel til fornøden indgriben. Det bemærkes dog, at det indtil videre er hensigten ikke at fastsætte maksimalpris paa tørv, tørvedynd og læggepladser.

Forslaget blev uændret vedtaget i Landstinget den 18. februar.

Statens materialeprøveraad.

Det tidligere omtalte *forslag om forlængelse af loven om statens materialeprøveraad* er uændret vedtaget i Landstinget den 9. og i Folketinget den 18. februar.

Støtte til nybygning af fiskefartøjer.

Det tidligere omtalte *forslag til lov om støtte til nybygning af fiskefartøjer* er uændret vedtaget i Landstinget den 4. og i Folketinget den 18. februar.

Landbo- og husmandsforeningers auktioner.

Det tidligere omtalte forslag om at fritage landbo- og husmandsforeningers auktioner for afgifter er uændret vedtaget i Folketinget den 4. og i Landstinget den 24. februar.

Høst-pantebreve.

Det tidligere omtalte forslag om fortrinsret i høsten for aaret 1949 for gæld, der stiftes af ejere og brugere af landbrugsejendomme til anskaffelse af saasæd, frø, kunstgødning og læggekartofler, er vedtaget i Folketinget den 4. og i Landstinget den 9. februar.

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Erhvervsskatten.

Det tidligere omtalte *forslag om erhvervsskatten* blev ændret i Folketinget, idet der i udvalget blev opnaaet enighed om følgende ændringer:

I forslaget var fastsat, at man ikke var erhvervsskattepligtig, med mindre man havde tjent 3000 kr. eller derover i erhvervskommunen. Dette beløb er nu ændret til 4000 kr. Endvidere ændredes fordelingsbrøken for fordeling af det indkomne skattebeløb mellem opholdskommunen og erhvervskommunen saaledes, at opholdskommunen faar ret til at tilbageholde følgende:

indtil	8.950	kr.	inklusive	med	.....	100	pct.
fra	9.000	- til	11.950	kr. med	.....	90	-
-	12.000	- -	14.950	- -	.....	80	-
-	15.000	- -	17.950	- -	.....	70	-
-	18.000	- og derover		-	.....	60	-

Endelig ændredes bestemmelserne saaledes, at fiskere, der arbejder for løn eller paa part, er fritaget for erhvervsskat. For fartøjsindehavere bestemtes, at indtægt ved havfiskeri anses erhvervet i den kommune, hvor fartøjet maa anses for nærmest hjemmehørende.

Det saaledes ændrede forslag blev vedtaget med alle stemmer i Folketinget den 11. februar.

Kommunale nødhjælpsarbejder.

Det i sidste nummer af Noterne omtalte *forslag om genoptagelse af lov om visse kommunale arbejder blev vedtaget i Landstinget ved 3. behandling den 11. februar.* I den gamle lov var arbejdstiden for disse arbejder fastsat til 36 timer for forsørgere og 30 timer for ikke-forsørgere. I den nye lov var arbejdstiden foreslaaet til 48 timer. Denne bestemmelse samlede flertal, idet kun Venstre gik imod. Samtidig blev vedtaget, at loven skal tages op til revision i rigsdagssamlingen 1951—52.

Forslaget kom til 1. behandling i Folketinget den 17. februar. Her blev spørgsmaalet om omskoling af arbejdskraft rejst af den socialdemokratiske ordfører *Wiggo Larsen,* idet han pegede paa, at samtidig med, at der er arbejdsløse her i landet, sender B. & W. raagods til bearbejdelse i Tyskland, hvorefter færdigvarerne sendes tilbage til København. Aarsagen var mangel paa teknisk arbejdskraft. Wiggo Larsen mente, at ministeren bør tage en forhandling med organisationerne om sagen saaledes, at der kan finde den fornødne omskoling sted.

Som i Landstinget gik Venstre imod, at arbejdstiden ved beskæftigelsesforanstaltninger skal være 48 timer om ugen. Man frygtede, at fortjenesten derved vilde blive saa stor, at foranstaltningerne trækker folk bort fra landbruget. De øvrige repræsentanter anbefalede forslaget, der sendtes i udvalg.

Den internationale arbejdsorganisation.

Den 11. februar anmeldtes i Folketinget *forslag til rigsdagsbeslutning vedrørende den internationale arbejdsorganisation.* Forslaget gaar ud paa, at Rigsdagen tiltræder, at visse administrative opgaver, som i medfør af visse konventioner var overdraget generalsekretæren for Folkenes Forbund, i stedet overdrages Det internationale Arbejdsbureaus generaldirektør. Der indføres visse ændringer i konventionerne som følge af opløsning af Folkeforbundet og ændringerne i arbejdsorganisationens statuter.

Forslaget, der ikke vil medføre ændringer i dansk lovgivning, blev vedtaget i Folketinget den 18. februar.

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Arbejderboliger paa landet.

Det tidligere omtalte *forslag om opførelse af arbejderboliger paa landet og udlaan til landarbejderboliger* er nu ogsaa vedtaget af Folketinget. Vedtagelsen skete den 10. februar. Retsforbundet undlod at stemme, medens alle andre stemte for.

Sønderjysk præstegaardsjord.

Det sidste numer af Noterne omtalte *forslag om fremme af udstykning af den sønderjyske præstegaardsjord* kom til 1. behandling i Folketinget den 10. februar. Socialdemokratiets, Venstres, Radikales, Kommunisternes og Retsforbundets ordførere anbefalede vedtagelse af forslaget, medens de Konservatives ordfører og en enkelt venstremand, Jørgen Gram, gik imod forslaget. Den konservative ordfører *Fibiger* mente nok, at man burde medvirke til en ændret jordfordeling i Sønderjylland, men han fandt ikke, at forslaget gav menighederne værdifast erstatning. Han kunde f. eks. tænke sig, at erstatning for leje af jorden blev givet i form af korn.

Forslaget gik i udvalg.

De autoriserede vejeres indkomstforhold.

Det af handelsminister *Krag* i Landstinget fremsatte *forslag om ændring i og forbedring af vejernes indkomstforhold* kom til 1. behandling den 2. februar. Forslaget blev anbefalet af alle grupper og derefter sendt i udvalg.

Levnedsmiddel- og kødkontrol.

De to af indenrigsminister *Smørum* og landbrugsminister *Bording* fremsatte forslag om levnedsmiddelkontrol og om kødkontrol kom til 1. behandling i Folketinget den 4. februar. I princippet blev forslagene tiltraadt, selv om der imod enkeltheder kunde rejses anker. Forslaget blev derfor sendt i udvalg.

Marshallhjælpen.

Finansudvalgene har tiltraadt, at ambassadør Kauffmann i USA underskriver en ny laaneoverenskomst angaaende Marshallhjælpen. For januar 1949 er laanebeløbet ansat til 6 mill. dollars af en samlet tildeling paa ialt 16 mill. dollars, hvorved laanebeløbet kommer op paa 31 mill. dollars af en samlet tildeling paa ialt 103 mill. dollars. Tidligere var laaneandelen 25 pct. og gaveandelen 75 pct. af den samlede tildeling. Efter den sidste ordning er laaneandelen 33⅓ pct. Fremover vil laaneandelens forhold til den samlede andel blive som 1 til 3. Laanebetingelserne er iøvrigt ikke ændrede, idet laanet forrentes med 2½ pct. fra den 30. juni 1952 og amortiseres fra 30. juni 1956 med stigende halvaarlige beløb. Tilbagebetalingen vil være tilendebragt med udgangen af 1983.

Lukkeloven.

Handelsminister *Krag* fremsatte i Folketinget den 4. februar *forslag til lov om forlængelse af midlertidig lov nr. 300 af 7. juni 1946 om ændring af lov nr. 132 af 14. april 1932 om lukketid for butikker og lagre m. v., jvnf. lovbekendtgørelse nr. 204 af 20. maj 1933.* Forslaget med denne lange titel gaar ud paa, at den midlertidige lukkelov, der fastsætter butikkernes lukketider til kl. 17,30 de første fire dage i ugen, til kl. 20,00 om fredagen og til kl. 14,00 om lørdagen, forlænges uændret 1 aar til den 1. april 1950. Handelsministerens motivering for forslaget om forlængelsen er dels, at vareforsyningen endnu ikke er faldet saaledes til ro, at en vurdering af lukketiderne er helt paalidelig, dels at det af lukkelovsudvalget af 1947 udarbejdede lovudkast ikke vil kunne bearbejdes i Rigsdagen paa den korte tid til den 1. april.

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

I lukkelovsudvalget har særlig weekend-spørgsmaalet optaget sindene. Landbrugets repræsentanter har den opfattelse, at 14-lukning af butikkerne om lørdagen efterhaanden vil tvinge weekend igennem i andre erhverv, ogsaa i landbruget, og det finder man ikke kan praksiteres, samtidig med, at man finder det økonomisk uforsvarligt af hensyn til omkostningerne og konkurrencen. Fra industriens og haandværkets side finder man, at en afkortning af ugen, eventuelt med samme arbejdsløn, vil fordyre produktionen. Samtidig beklager man sig over, at 14-lukningens gennemførelse har medført et meget stort antal forsømmelser om lørdagen, navnlig blandt de kvindelige arbejdere. Husmødrenes og de udearbejdende kvinders repræsentanter i udvalget, som forøvrigt ogsaa et par kommunale repræsentanter samt embedsmænd, anker over, at den nuværende aabningstid ikke giver tilstrækkelige indkøbsmuligheder, og at det maa være naturligt, at de næringsdrivende betjener publikum paa den tid, hvor der er brug for det. Samtlige de nævnte gruppers repræsentanter, der udgør et flertal i udvalget, gaar derfor ind for, at lukketiden om lørdagen ansættes til kl. 16,00. Butiksmedhjælpernes repræsentanter i udvalget har hævdet, at lukkeloven ikke alene er en næringsretslig konkurrencelov, men ogsaa en beskyttelseslov for butikkernes medhjælpere, der i forvejen har en arbejdstid paa mere end 48 timer ugentlig, ligesom de hævder, at de nuværende indkøbsvanskeligheder skyldes andre aarsager end lukketiderne, ganske særligt de øjeblikkelige vanskeligheder med at skaffe varer, især paa fødevareområdet. Handelens repræsentanter (principalerne) har foruden at henvise til varemangelen navnlig henvist til vanskelighederne med at skaffe tilstrækkeligt personale. Saafremt aabningstiderne forlænges, mener man, at denne tilstand vil blive skærpet. Ud fra disse betragtninger gaar denne gruppe, der udgør mindretallet, ind for kl. 14-lukning, idet dog to af repræsentanterne forbeholder sig deres stilling, fordi de mener, at de endnu ikke kan overse, hvornaar lørdagslukningen bør indtræde. En gruppe paa 10 repræsentanter har derefter indstillet, at man udsætter afgørelsen endnu 1 aar, mens en anden gruppe paa 12 gaar ind for, at man straks gennemfører en varig lukkelov.

Udover spørgsmaalet om weekend-ordningen kan som principielt nyt i en dansk lukkelov nævnes lovudkastets forslag om, at kollektive ferielukninger, hvorved samtlige næringsdrivende i samme branche indenfor en kommune eller bydel samtidig holder lukket, er forbudt. Det samme gælder med hensyn til tilsvarende kollektive butikslukninger paa bestemte ugedage, enten hele den paagældende dag eller lørdag eftermiddag tidligere end kl. 16, medmindre handelsministeren under hensyn til vareknapheden eller lignende omstændigheder dispenserer fra forbudet. Til dette forslag er der dog givet mindretalsindstilling.

Forslaget kom til 1. behandling i Folketinget den 15. februar. Socialdemokratiets ordfører *Kaj Bundvad* udtalte, at han principielt var tilhænger af kl. 14-lukning og weekend, selv om han var klar over, at det kunde diskuteres, om forretningernes lukketid burde være bestemmende for, om weekend-tanken blev gennemført, ligesom det kunde diskuteres, om Danmarks økonomi og genopbygning tillod gennemførelse af almindelig weekend. Han var dog af den opfattelse, at weekend-tanken i det lange løb vilde sejre. Han anbefalede, at den midlertidige lov blev forlænget yderligere 1 aar, og at man i den tid afventede, om vareforsyningen vilde ændre forholdene, ligesom man kunde gøre det forberedende arbejde til den endelige lov. *N. Chr. Christensen* (V.) stillede sig helt paa landbrugets side og erklærede sig som tilhænger af kl. 16-lukning om lørdagen. Han vendte sig stærkt kritisk mod HK's standpunkt, mens han overfor handelen, der faktisk indtager samme stilling som HK, var stærkt afdæmpet i tonen. Imidlertid fik han senere svar af *Gustav Pedersen* (S.), der fremhævede, at lukkeloven ogsaa var en beskyttelseslov for personalet

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

og for handelsstanden i det hele, da mange detailhandlere slet ikke har fremmed personale. Endelig hævdede han, at weekend-tanken havde vundet en saadan udbredelse, at man ikke kunde regne med, at befolkningen i almindelighed vilde gaa ind for en reduktion her. *Weikop* (K.) gik ind for at forlænge den midlertidige lov 1 aar, for at man kunde se virkningen af en bedre vareforsyning. Han vilde saa senere tage stilling til spørgsmaalet om kl. 14- eller kl. 16-lukning. *Oluf Sten* (K.) mente, at man straks kunde gaa til en endelig afgørelse, fordi det var hans opfattelse, at forholdene i løbet af et aar ikke vilde ændre tilstanden. Han undlod dog at sige, hvad afgørelsen skulde gaa ud paa. *Alvilda Larsen* (Komm.) gik ind for Kl. 14-lukning og forlængelse af den midlertidige lov, mens *Tholstrup* (Rf.) holdt en af sine sædvanlige taler, der vistnok i dette tilfælde skulde forstaas saaledes, at han var imod enhver form for lukkelov. Den frie konkurrence maatte afgøre, hvornaar forretningerne skulde lukkes.

Forslaget sendtes derefter i udvalg.

Erstatningsmaterialer til skotøj.

Handelsminister *Krag* fremsatte i Landstinget den 11. februar *forslag til lov om indskrænkning i adgangen til at anvende pap og andre erstatningsmaterialer i skotøj*. Forslaget, der er et forlængelsesforslag med en enkelt ændring, gaar ud paa, at skotøj, indført her i landet til forhandling eller produceret her i landet til forhandling her, ikke maa indeholde en række nævnte erstatningsmaterialer. Ændringsforslaget gaar ud paa, at loven udvides til ogsaa at gælde sandaler og sværere børnestøvler, hvilke skotøjsarbejder hidtil har været omfattet af undtagelsesbestemmelserne.

Anvendelse af efterbetalings- og bødebeløb.

Henholdsvis finansministeren og indenrigsministeren fremsatte den 4. februar i Folketinget forslag om anvendelse af efterbetalings- og bødebeløb vedrørende indkomst- og formueskat til staten og vedrørende for lidt erlagt kommuneskat. Som bekendt blev der efter besættelsens ophør gennemført love, der bestemte, at de efterbetalings- og bødebeløb, der indgik efter formueopgørelsen, ikke fuldtud maatte indgaa i henholdsvis statens eller kommunernes kasser. De stillede forslag gaar ud paa at forlænge den nugældende ordning endnu 1 aar, hvilket vil betyde, at der til afskrivning paa statens reguleringskonto i Nationalbanken vil blive overført henholdsvis 77 mill. kr. og 10 mill. kr. fra de bøder og efterbetalinger, der indgaar til staten og fra den fælleskommunale udligningsfond, og at der som bunden kapital til kommunernes senere anvendelse vil blive overført yderligere ca. 30 mill. kr.

Forslaget kom til 1. behandling i Folketinget den 11. februar, hvor alle partier undtagen Kommunisterne anbefalede. Kommunisterne ønskede for kommunernes vedkommende pengene anvendt til offentlige arbejder og for statens vedkommende pengene anvendt til nedsættelse af skatterne.

Forslagene kom til 3. behandling den 17. februar. Her benyttede kommunisterne lejligheden til en demonstration, idet *Alfred Jensen* under behandlingen af forslaget om efterbetaling af for lidt erlagt statsskat stillede følgende dagsorden:

»Idet Folketinget udtaler, at de i det foreliggende forslag omhandlede efterbetalinger og bødebeløb ikke skal anvendes til afskrivning, men til skattelettelser for mindrebemidlede, gaar tinget over til næste sag paa dagsordenen.«

Finanminister *H. C. Hansen* udtalte ganske kort, at han ikke kunde modtage dagsordenen, ligesom han pegede paa det rimelige i at gemme debatten om skatteproblemet, til hans forslag om skattenedsættelse kom til behandling. Ingen andre ønskede ordet, hvorefter den kommunistiske

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

dagsorden forkastedes med 99 stemmer mod 6 (Km.), medens 5 (Rf.) undlod at stemme. Forslaget vedtoges derefter med 104 stemmer mod 6, idet Rf. undlod at stemme.

Forslaget om anvendelse af kommunernes efterbetalingsbeløb blev ligeledes vedtaget med 104 stemmer mod 6 (Km.), medens Rf. undlod at stemme.

Sømænds uddannelse.

Det nedsatte udvalg angaaende det af handelsminister *Krag* fremsatte forslag til lov om sømænds uddannelse har afgivet en indstilling, der ændrer forslaget. I udvalget er der skabt flertal for et forslag, der gaar ud paa, at de unge selv vælger, om de, forinden de staar til søs med store skibe, vil gaa paa en sømandsskole i 3 maaneder, deltager i et 3 maaneders togt med et skoleskib eller i mindst 1 aar forrette dækstjeneste i danske sejlskibe med hjælpemotor mellem 20 og 60 BRT. Fiskekuttere er dog undtaget. Disse bestemmelser gælder dog ikke for messedrenge, koksmather og kahytsdrenge, der ikke kommer ind under loven. Der skal oprettes søfartsskoler i Sønderborg, Esbjerg og Frederikshavn og muligvis i Svendborg samt senere maaske paa Bogø.

Kommunisten Alfred Jensen gik imod indstillingen. Han havde været medlem af udvalget, men havde ikke deltaget i de møder, hvor forslaget nærmere var blevet udformet. Hans indstilling var, at de unge skulde have ret til først at gaa til søs og derefter paa et senere tidspunkt deltage i skoleundervisning. Dette forslag blev afvist med den begrundelse, at der eventuelt kunde gaa mange aar, før det blev muligt overhovedet at komme i forbindelse med den paagældende unge, og at han saa kunde være saa langt fremme med sin sømandsuddannelse, at skole var unødvendig.

Forslaget blev vedtaget den 17. februar med 103 stemmer; 11 (Km. og Rf.) undlod at stemme.

Statsseminarium i København.

Undervisningsminister *Hartvig Frisch* fremsatte i Landstinget den 11. februar *forslag til lov om oprettelse af et statsseminarium i København.* Det viser sig, at trods oprettelse af dobbeltklasser i de bestaaende seminarier i København har det ikke været muligt at optage alle kvalificerede elever, der har meldt sig. Af hensyn til lærermangelen er det vigtigt, at uddannelsen af kvalificerede folk ikke standses. Det foreslaas derfor, at der paa den efter tyskerne overtagne skole »Emdrupborg« nu straks oprettes et statsseminarium, der skal være et fællesseminarium. Det fremhæves, at der kan gennemføres en baade praktisk og økonomisk ordning paa denne skole derved, at faglokaler bliver fælles med Dansk lærerhøjskole, der den største del af tiden gennemfører sin undervisning om eftermiddagen, mens seminariets undervisning hovedsagelig skal foregaa om formiddagen. Da Københavns kommune i forvejen har lokaler til børneskole i »Emdrupborg«, vil der her være den fornødne øvelsesskole for seminaristerne. Forslaget blev efter en kort 1. behandling den 18. februar sendt i udvalg.

Husmoderafløsning.

Socialminister *Strøm* fremsatte i Folketinget den 10. februar *forslag til lov om husmoderafløsning.* Der findes i øjeblikket ca. 1000 husmoderafløsere i hele landet, etableret af forskellige institutioner med tilskud i henhold til loven om beskæftigelsesforanstaltninger. Det stillede forslag gaar nu ud paa at tilvejebringe en mere permanent ordning, idet det bestemmes, at hvis en kommunalbestyrelse træffer beslutning om at yde husmoderafløsning, paahviler det det sociale udvalg at organisere denne.

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Husmoderafløsningen ydes gratis til ubemidlede, mens der iøvrigt opkræves betaling efter paagældendes økonomiske forhold; det vil altsaa sige, at husmoderafløsningen kan stilles til raadighed for alle. Der søges etableret en række skoler, der kan uddanne husmoderafløsere, saa man ikke skal være henvist til tilfældig hjælp, men saaledes, at man kan gøre stillingen til en normal stilling, eventuelt normeret som kommunal tjenestemandsstilling. Staten refunderer 40 pct. af udgifterne. Af den øvrige del af udgifterne afholder opholdskommunen $^{3}/_{10}$, mens $^{4}/_{10}$ er genstand for mellemkommunal refusion og $^{3}/_{10}$ refunderes af den fælleskommunale udligningsfond. Der regnes med, at vi i løbet af 5 aar kan komme op paa 2000 husmoderafløsere, og statens udgifter vil saa være 3,5 mill. kr. Samtidig vil staten dog spare 2,7 mill. kr., der er anvendt til formaalet under den nuværende ordning.

Forslaget kom til 1. behandling den 16. februar og fik almindelig anbefaling. Venstres repræsentant, *Elin Appel*, var bange for, at bestemmelserne kunde misbruges, hvorfor hun mente, at der maatte ydes en mindre betaling for hjælpen under alle forhold. Saavel Elin Appel som Gloerfelt-Tarp (R.) var betænkelige ved, at de sociale udvalg skulde administrere husmoderafløsningsordningen. Heroverfor understregede socialminister *Strøm*, at de sociale udvalg maatte have ansvaret for ordningen, men de kunde overlade administrationen af den til private institutioner.

Forslaget sendtes derefter i udvalg.

Forebyggende børneværn.

Socialminister *Strøm* fremsatte i Landstinget den 11. februar *forslag til lov om ændringer i forsorgsloven angaaende forhøjelse af statstilskudet til institutioner for forebyggende børneforsorg*. Forslaget gaar ud paa, at man skal vente endnu nogen tid, før man fastsætter den endelige tilskudsordning for institutioner under den forebyggende børneforsorg, idet man endnu ikke har høstet tilstrækkelige erfaringer. Endvidere gaar forslaget ud paa, at der forsøgsvis skal skabes mulighed for at yde driftstilskud paa halvdelen af det i forsorgsloven fastsatte beløb til børnehaver, der ikke udelukkende, men dog væsentligt modtager børn af mindrebemidlede forældre, ligesom der skabes mulighed for en forsøgsmæssig ordning for halvdagsbørnehaver.

Forslaget kom til behandling den 17. februar og blev anbefalet fra alle sider, idet dog Venstres og Konservatives repræsentanter nærede betænkeligheder ved visse enkeltheder, hvorfor forslaget ønskedes i udvalg. Socialministeren mente, at man kunde tiltræde forslaget uden betænkelighed, fordi det jo kun skulde gælde for 1 aar. Til den tid kan man jo tage principperne op til ny drøftelse. Forslaget sendtes i udvalg.

Anerkendte private opdragelseshjem.

Socialminister *Strøm* fremsatte i Landstinget den 11. februar *forslag til lov om ændring i og tilføjelse til lov nr. 53 af 27. februar 1947 om forøget offentlig støtte til anerkendte private opdragelseshjem*. Forslaget gaar ud paa, at den sum, der er stillet til raadighed som støtte til gennemførelse af paatrængende forbedrings-, ombygnings- og reparationsarbejder paa de nævnte hjem, aarligt forhøjes fra 300.000 kr. til 500.000 kr. Samtidig foreslaas, at de beløb, der er nødvendige til gennemførelse af en forbedret pensionsordning for ledere og medarbejdere ved børneforsorgsinstitutioner stilles til raadighed paa de aarlige bevillingslove.

Forslaget kom til behandling den 17. februar og blev velvilligt modtaget fra alle sider, men dog henvist til udvalgsbehandling.

Laan til fremme af fiskerierhvervet.

Fiskeriminister *Chr. Christiansen* fremsatte i Landstinget den 16. fe-

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

bruar *forslag til lov om laan til fremme af afsætningen af fisk og fiskeprodukter.*

Forslaget gaar ud paa for finansaaret 1949—50 at stille 1 million kr. til raadighed til danske virksomheder, der beskæftiger sig med opbevaring af, handel med og forædling af dansk fisk og fiskeprodukter, saavel til etablering eller udvidelse af faste anlæg som til anskaffelse af maskiner, inventar og transportmidler. Det drejer sig især om den hensigtsmæssigst mulige opbevaring og behandling af fisken, praktisk taget fra den tages ombord, til den naar frem til forbrugeren og om en rationalisering af fordelingen af fisk paa hjemmemarkedet, hvor man, da navnlig paa landet, er underforsynet med prima fisk, fordi transportmidlerne ikke er indrettet til formaalet. Laanene kan udgøre op til 25 pct. af udgifterne til den paagældende foranstaltning, renten er 4½ pct. og afdragstiden 15 aar. Et udvalg paa 8 medlemmer skal afgive indstilling om laaneansøgningerne til fiskeriministeriet.

Ved forslagets 1. behandling den 23. februar udtaltes velvilje, hvorefter forslaget henvistes til udvalg.

Fiskerierhvervets stilling.

I forbindelse med forelæggelsen af ovennævnte forslag gav fiskeriminister Chr. Christiansen en indgaaende redegørelse for fiskerierhvervets stilling, hvoraf vi refererer nogle hovedtræk:

I Danmark spiser vi nu 15—17 kg fisk om aaret pr. indbygger mod 10—13 kg før krigen, stigningen skyldes bl. a. den nye form for filet'er. Men Norge, Sverige og England har større fiskeforbrug pr. indbygger, og vi maa ogsaa højere op. I 1948 var det danske hjemmeforbrug 68 mill. kg af en totalfangst paa 216 mill. kg, i 1947 var det 60 af 194 mill. kg. En af opgaverne bliver en rationalisering af fiskesalget paa hjemmemarkedet.

Det er en glædelig kendsgerning, at dansk fiskeri i de sidste 10 aar har gennemgaaet en rig udvikling. I 1938 var totalfangsten kun 87 mill. kg, i 1948 var den 216 mill. kg, og eksporten, der i 1938 udgjorde 35 mill. kr., beløb sig i 1948 til 179 mill. kr., heri medregnet 4 mill. kr. for ca. 1 mill. kg ørreder fra dambrugene samt de danske fartøjers landing af fisk i britiske havne. Paa dette høje stade har fangster og eksport ligget de sidste tre aar. 50 lande og landomraader aftager dansk fisk. England, vor største kunde, købte for 75—80 mill. kr. pr. aar de sidste tre aar, Italien for 26—27 mill. kr. de sidste to aar. Belgien for 15—16 mill. de sidste tre aar, Frankrig for 8 mill. i fjor. Derefter kommer Svejts, Østrig, Sverige, og Tjekoslovakiet.

Vi udførte i 1948 for 38 mill. kr. tilberedt fisk, og for 2 mill. kg skaldyr og krebs fik vi 10 mill. kr. Hvad angaar fiskeindustriens produktion, steg den røgede fisk fra 1946 til 47 fra 18 mill. kr. til 23 mill. kr., de egentlige hermetikfabrikers produktion fra 11,3 til 16,7 mill. kr., halvkonserves fra 9,3 til 11,2, fiskefilet fra 4,5 til 5,8, fiskemel fra 2,5 til 5, sildeolie fra 0,7 til 3 mill. kr. Der er 33 egentlige hermetikfabriker i dag, deraf 25 større virksomheder, og der kom 5 nye i løbet af 1948. 55 andre virksomheder laver halvkonserves, og der er 25 frysehuse, deraf 5 lynfryserier.

Fiskeriet af torsk og rødspætter er gaaet noget tilbage i de sidste aar, for sild og brisling var der en mindre fremgang, ogsaa fremgang for makrel og laks, navnlig indbringende var laksefiskeriet de to sidste sæsoner, for aalefiskeriet en mindre stigning, for industrifisk, tidligere kaldet skidtfisk, en noget for stor fremgang. Fiskernes antal, som i 1938 var 18.468, var i 1946 kun vokset til 19.546 og i 1947 gaaet ned til 19.476. Vi har stadig 14.000 egentlige erhvervsfiskere og 5000 lejlighedsfiskere. I 1948 blev der sat 88 nybyggede fartøjer i drift, og siden 1938 er de søgaaende fartøjers tal steget med 300 eller 25 pct., maskinkraften fra

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

85.000 til 153.000 hk. Kapitalen i materiellet er i dag 153 millioner kr., deraf 120 millioner i fartøjerne.

Overskridelser af bevillinger.

De Konservative anmeldte den 20. januar i Folketinget følgende forespørgsel:

»Hvilke effektive foranstaltninger agter regeringen at indføre for at hindre de stadigt gentagne ubevilgede overskridelser af de givne bevillinger?«

Forespørgslen kom til behandling den 2. februar. Den konservative *Boeck-Hansen* motiverede forespørgslen. Han erklærede, at befolkningen bør have besked, og at det er imod den demokratiske forfatningsidé, at embedsmændene bruger flere penge end bevilget. Finansminister *H. C. Hansen* gav en redegørelse for, hvorledes kontrollen med offentlige arbejder føres. Han fandt ikke, at der er brug for noget nyt system. Det vil være uoverkommeligt, hvis finansudvalget skal tage stilling til alle overskridelser. De fleste af disse skyldes stigning i løn og priser. Ændres planen for arbejdets udførelse, maa embedsmændene altid forelægge sagen for deres minister, saa han kan tage stilling til, om bevillingsmyndigheden paany skal høres. Finansministeren erkendte, at der er foretaget enkelte overskridelse, som burde være forelagt bevillingsmyndighederne. Dette er erkendt af fagministrene og tilkendegivet overfor de underordnede myndigheder. I den efterfølgende debat blev fra alle sider fremhævet, at Rigsdagen og finansudvalget maatte have bevillingsmyndigheden, og fra *Bertel Dahlgaards* side blev det fremhævet, at enkelte embedsmænd har vist udtalt foragt for de forfatningsmæssige myndigheder, eller de har gjort sig skyldige i forsømmelser. Noget saadant maa ikke kunne gentages uden følger for de paagældende. *Funck Jensen* (Rf.) stillede derefter en dagsorden, som gik ud paa at lade offentlige arbejder udføre af private entreprenører ifølge tilbud, og, hvor forholdene ikke muliggør det, at lade en detailleret beregning foreligge forud for arbejdets paabegyndelse og ikke lade overskridelser passere uden konsekvenser for de ansvarlige. Efter en kort pause erklærede finansminister H. C. Hansen, at han ikke kunde modtage Retsforbundets dagsorden. Derimod udtalte han som svar paa den fremsatte kritik, at den ansvarlige embedsmand, der disponerer hvor han ingen bevilling har, maa være indstillet paa, at det kan faa konsekvenser for ham. Efter denne udtalelse stillede *Boeck-Hansen* (K.) paa de fire gamle partiers vegne en dagsorden, hvori man tog ministerens redegørelse til efterretning. Denne dagsorden vedtoges med 88 stemmer mod 4 (Retsforbundet). Der var ingen kommunister til stede i salen.

Indenlandske brændselsreserver.

Retsforbundet anmeldte den 13. januar saalydende forespørgsel til handelsministeren:

»Vil regeringen fjerne alle hindringer for den størst mulige import af fremmed fast og flydende brændsel, saa de brændselsreserver, vi har liggende i vore tørvemoser, skaanes, og brunkulsproduktionen indskrænkes til det mindst mulige?«

Tholstrup motiverede forespørgslen med, at der blev drevet rovdrift paa moserne. Man burde spare dem, saaledes at de igen kunde udnyttes, hvis landet kom i vanskeligheder, mens man nu burde udnytte alle muligheder for at indføre udenlandsk brændsel. *Handelsministeren* henviste til, at vareforsyningsudvalget, som Tholstrups partifælle *Bue Bjørner* er medlem af, netop arbejdede med brændselsproblemet. Man regnede med en samlet import af udenlandsk brændsel paa 3,4 mill. tons kul og 1,05 mill. tons koks, og der købes alt det faste og flydende brænd-

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

sel, det er muligt at skaffe, men der foreligger et dollarproblem, som vanskeligt lader sig løse. Der er ikke i aar planlagt nogen tørveordning, fordi man regner med, at de nødvendige 4,5 mill. tons indenlandsk brændsel vil fremkomme foruden. Industrien og elektricitetsværkerne skal aftage hver 7—800 tons af det indenlandske brændsel. Til gengæld kan forbrugerne regne med større tildeling af udenlandsk brændsel.

I den efterfølgende debat gav partiernes ordførere svagere eller stærkere udtryk for, at man snarest burde overgaa til fuld udnyttelse af udenlandsk brændsel, men at man var klar over, som oplyst i vareforsyningsudvalget, at de forhaandenværende muligheder for indkøb blev udnyttet. Fra alle sider vendte man sig skarpt mod Tholstrup, der fremdrog denne sag i Folketinget, naar hans partifælle dog havde indflydelse paa sagen i vareforsyningsudvalget.

Sukkerloven.

Ved behandlingen af den aarlige sukkerlov stillede handelsminister *Krag* i foraaret 1948 i udsigt, at Rigsdagen næste gang vilde komme til at behandle et forslag, der skulde give grundlag for en *langvarig koncession* til sukkerfabrikkerne. Der har ogsaa i det forløbne aar været forhandlet om en 10-aarig koncession, men da forhandlingerne ikke hidtil har ført til enighed, fremsatte ministeren den 15. februar forslag om 1 aars forlængelse af den midlertidige sukkerordning. I sin forelæggelsestale meddelte han, at forhandlingerne om den langvarige koncession vilde blive videreført.

Det forelagte forslag gaar ud paa en forlængelse af den gældende ordning, dog saaledes, at stigningen i arbejdslønnen medregnes i grundprisen for sukkerroerne, som derefter stiger fra 5,05 kr. til 5,36 kr. pr. dobbeltcentner. Endvidere nedsættes fragttilskuddet fra 35 til 30 øre pr. dobbeltcentner. Til gengæld vil sukkerfabrikkerne fordoble de saakaldte nedkulingspenge, saaledes at der for fremtiden betales 18 øre mere pr. dobbeltcentner roer, som leveres efter 15. november, og 24 øre mere for roer, som leveres efter 15. december — mod hidtil henholdsvis 9 og 12 øre. Denne forhøjelse andrager gennemsnitlig 3 øre pr. dobbeltcentner for den samlede roemængde, saaledes at slutresultatet bliver en prisnedgang paa ca. 2 øre pr. dobbeltcentner.

Sidste aars arealpræmie, der kunde gaa op til 50 øre pr. dobbeltcentner ved et samlet roeareal paa mindst 44.000 ha, og som blev udbetalt med sit fulde beløb, da arealet blev 47.900 ha, foreslaas bibeholdt uændret. Udover grundprisen, fragttilskuddet og arealpræmien kan roedyrkerne desuden regne med en tantieme paa 30 øre pr. dobbeltcentner, saaledes at den samlede pris bliver 6,46 kr.

Endelig foresloges ogsaa den pris, fabrikkerne kan beregne for sukker til almindeligt forbrug, bibeholdt uændret til 41 øre pr. kg.

Ved 1. behandlingen i Folketinget den 18. februar tiltraadtes forslaget af de fire gamle partier, medens Retsforbundet gik imod, og Kommunisterne gjorde forskellige indvendinger bl. a. vedrørende roeprisen og fabrikkernes udbyttebetaling. Som Socialdemokratiets ordfører fremhævede *Poul Hansen* (Kalundborg), at man staaende midt i forhandlingerne om en langvarig koncession vilde finde det urimeligt at forandre grundlaget i den midlertidige ordning. Han opfordrede sukkerfabrikkerne til at vise maadehold under koncessionsforhandlingerne og pegede paa, at sukkerprisen vilde være næsten dobbelt saa høj, hvis staten ikke gennem sukkerfonden ydede tilskud hertil.

Den radikale *Svend Jørgensen* talte for en øget syltesukkerration. Heroverfor gjorde handelsministeren opmærksom paa, at der allerede var disponeret over hele indeværende aars sukkerproduktion paa 238.000 tons, nemlig paa følgende maade:

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Indenlandsk forbrug:	
Husholdningerne	92.400 tons
Erhvervsformaal	44.000 —
Færøerne	1.100 —
Biavl	3.700 —
Svind	6.000 —
	147.200 tons
Eksportformaal:	
Mælkekondensering	14.800 tons
Andre eksportvarer	15.000 —
Sverige	20.500 —
Norge	20.000 —
Island	1.500 —
Andre lande	500 —
	219.500 tons

Af overgangsbeholdningen paa 18.000—19.000 tons var der allerede disponeret over yderligere 7.500 tons til Sverige og 10.000 tons til Norge. Det var saaledes helt umuligt at forhøje rationerne, og det vilde maaske endda være nødvendigt i de sidste kvartaler af aaret at knibe lidt paa sukkeret til erhvervsformaal.

Ved 2. behandling den 22. februar stillede kommunisterne de samme ændringsforslag som i fjor. De blev forkastet med alle stemmer mod kommunisternes. Forslaget vedtoges iøvrigt i Folketinget den 24. februar. Retsforbundet stemte imod, mens kommunisterne afholdt sig fra at stemme.

ØKONOMI OG STATISTIK

Økonomisk Oversigt. (Ved Arbejderbevægelsens Erhvervsraad).

DANMARK

Balanceplanen for 1949.

Balanceplanen for 1949 foreligger nu udarbejdet. En saadan plan bygger naturligvis paa visse forudsætninger, der ikke kan ventes altid at gaa i opfyldelse. Det forudsættes saaledes, at Marshallhjælpen vil faa samme størrelse som i 1948, samt at der ikke sker væsentlige forskydninger i prisforholdene i løbet af 1949. Hvis disse forudsætninger holder stik, venter man at kunne forøge udenrigshandelens omfang væsentligt i 1949, bl. a. fordi man regner med at kunne budgettere med et underskud paa betalingsbalancens løbende poster paa 590 mill. kr., som forudsættes dækket gennem Marshallhjælpen. Eksporten antages at komme op paa ca. 3200 mill. kr. mod godt 2600 mill. kr. i 1948. Denne forøgelse i eksporten betinges først og fremmest af den større høst i 1948, som sammen med de muligheder, Marshallhjælpen rummer for import af foderstoffer, giver mulighed for en stærkt stigende landbrugseksport. Den derved opnaaede eksport ligger i mængde kun ca. 25 pct. lavere end eksporten før krigen.

Paa importsiden regner man med en import paa ca. 4200 mill. kr.

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Dette beløb svarer omtrentlig til førkrigsimporten. I forhold til 1948 kan stigningen i importmængden anslaas til gennemsnitlig ca. 25 pct.

Eksporten i 1949. Tallene for eksporten i 1949 baseres paa et skøn over landbrugets og industriens produktion samt paa den viden, man har om afsætningsvilkaarene i udlandet. Skal denne eksport opnaas, kan forbruget paa hjemmemarkedet af de vigtigste landbrugsvarer ikke stige meget over niveauet i 1948. De nuværende forbrugsbegrænsede foranstaltninger maa derfor i det store og hele bibeholdes i 1949. For smør forudsættes et hjemmemarkedsforbrug paa ca. 17.000 tons, det er ca. 2000 tons mere end i 1948. Disse 2000 tons anvendes til dækning af den fra 1. oktober 1948 gennemførte forøgelse af smør/fedtrationen, som tænkes opretholdt i 1949. Af flæsk regnes med et hjemmemarkedsforbrug paa 130.000 tons (heraf hjemmeslagtninger ca. 40.000 tons), og af kød regnes med et forbrug paa ca. 95.000 tons (heraf hjemmeslagtninger m v. ca. 10.000 tons). Forbruget af saavel kød som flæsk svarer til en hjemmemarkedskvota omkring 100.

Hvis landbrugsproduktionen skal naa den forudsatte størrelse, maa der importeres 395.000 tons oliekager og 450.000 tons korn.

Industrieksporten ventes i løbet af 1949 at stige med godt 10 pct. i forhold til det foregaaende aar. Der ventes især stigning for maskiner og apparater.

Eksporten af fisk forudsættes uændret. Den største stigning i eksporten ventes at falde paa sterlingomraadet, men ogsaa eksporten til dollaromraadet skulde helst bringes ca. 100 mill. kr. i vejret. Derimod regner man med en omtrent uændret eksport til andre lande.

Importen i 1949. Ved udarbejdelsen af importplanen har hovedvægten været lagt paa at dække forbruget af raavarer og vigtige hjælpestoffer. Der er herunder særlig taget hensyn til import af saadanne varer, der kan fremme produktionen af eksportvarer, samt import af produktionsmidler, der tjener genopbygningsformaal, og taget sigte paa at tilpasse Danmarks økonomi til de i langtidsprogrammet opstillede investeringsformaal. De forøgede betalingsmuligheder giver dog ogsaa mulighed for en noget større import af færdige forbrugsvarer. Ved udarbejdelsen af importplanen for disse vareomraader er der taget hensyn til, at en vis import af færdige varer er nødvendig af handelspolitiske grunde, og til det af rigsdagen fremsatte ønske om genskabelse af konkurrencen.

Forsyningsforholdene. For kaffe regnes med en bevillingsudstedelse paa 30,4 mill. kr. svarende til en import paa 16.000 tons. Udgiften til tobak vil andrage godt 66 mill. kr., hvilket svarer til det øjeblikkelige forsyningsniveau. Til vegetabilske og mineralske olier forudses en bevillingsudstedelse paa 158 mill. kr., hvilket vil muliggøre en import af omtrent samme størrelse som i 1948. Af gødningsstoffer vil der blive importeret for 140 mill. kr., hvorved importen vil komme væsentligt op over importen i 1948, saaledes at man kan regne med at kunne dække behovet fuldt ud i samme omfang som før krigen. Udgifterne til papir og papirmasse ventes at stige fra 158 mill. kr. i 1948 til 171 mill. kr. i 1949, hvilket vil medføre nogen forbedring af forsyningen med avispapir. Af raagummi regnes med en import paa 5—6000 tons, hvilket skulde være tilstrækkeligt til at dække industriens forbrug. Det er en bemærkelsesværdig stigning i forhold til før krigen, hvor importen androg ca. 3000 tons.

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Brændsel. Til import af flydende brændsel regner balanceplanen, at der vil medgaa ca. 257 mill. kr., medens importen i 1948 androg ca. 250 mill. kr. Af dette beløb androg benzinimporten ca. 83 mill. kr. svarende til en import af ca. 400.000 tons, hvilket vil være tilstrækkeligt til at dække behovet i det nuværende omfang, men formentlig ikke tillader nogen ophævelse af restriktionerne. Den samlede import af kul og koks skønnes at komme op paa ca. 4,5 mill. tons mod ca. 3,7 mill. tons i 1948. Som følge heraf vil der blive basis for nogen nedgang i den indenlandske brændselsproduktion. Det vil fortsat være nødvendigt at producere ca. 1,5 mill. tons tørv, men dette regner man med skulde kunne lade sig gøre uden regulerende indgreb fra myndighedernes side. Produktionen af brunkul vil i 1949 blive opretholdt paa 2,3 mill. tons, saaledes at en vis støtte til denne produktion fortsat er paakrævet.

Jern, staal og metaller. Man kan i 1949 paaregne en noget større import af jern og staal end i 1948, idet der til bevillingsudstedelse herfor er beregnet 286 mill. kr., hvilket svarer til ca. 390.000 tons valseværksprodukter og ca. 30.000 tons raajern. Under forudsætning af en indenlandsk produktion af valseværksprodukter paa 40.000 tons vil forbruget af jern kunne stige noget. Disse tilførsler er dog betinget af, at samhandelen med USA og Belgien udvikler sig tilfredsstillende. Den samlede forsyning med jern i 1949 skulde saaledes blive forholdsvis god, hvilket bl. a. vil medføre, at man ikke regner med, at der vil opstaa særlige vanskeligheder med hensyn til jern til byggeriet, men paa visse omraader er der dog stadig betydelige vanskeligheder. Især er det vanskeligt at skaffe det fornødne jern til skibsbygning, men man maa haabe, at det lykkes at skaffe 75.000 tons skibsplader fra USA. For metaller haaber man ligeledes paa en væsentlig bedre forsyningssituation end i 1949. Ialt er der til denne import afsat 126 mill. kr.

Trælast. Der er i 1949 planlagt en import af trælast paa 105.000 stds. Dette svarer omtrent til forsyningen i 1948. Sammen med den indenlandske produktion skønnes importen at være tilstrækkelig til at sikre det planlagte byggeri.

Eksport til USA.

I den foreløbige rapport vedrørende den europæiske genopbygning, som er udarbejdet af organisationen for europæisk samarbejde, fastslaas, at en væsentlig stigning i de vesteuropæiske landes eksport til de oversøiske markeder maa finde sted inden for de næste 18 maaneder. Bringes eksporten især til Nord- og Sydamerika ikke hurtigt i vejret vil — fastslaas det i rapporten — udsigterne til at kunne forøge eksporten til det niveau, der er planlagt for 1952—53 — være yderst ringe.

For Danmarks vedkommende er de landbrugsvarer, for hvilke man først og fremmest planlægger en forøget eksport til USA, smør, ost og svinekonserves.

Den danske smøreksport til USA har hidtil været vanskeliggjort af den amerikanske smørtold, ligesom der indtil 1947 ikke har kunnet opnaas indførselstilladelse. Smørtolden i USA er for tiden 1. april til 31. oktober ca. 1,50 kr. pr. kg, og for den øvrige del af aaret ca. 75 øre pr. kg. I 1947 aabnede USA for et globalt importkontingent paa indtil 250 tons aarligt. De nuværende priser i USA vil give 5,50 kr. til landmændene.

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Fra dansk side vil man under de kommende toldforhandlinger med USA søge at faa smørtolden yderligere nedsat, men man kan næppe se bort fra, at en optagelse af en dansk smøreksport til USA før eller senere vil rejse spørgsmaalet om, hvorvidt vi er konkurrencedygtig med prisen.

Ogsaa for importen af svinekødkonserves aabnede USA i 1947. Paa grund af den daarlige høst i nævnte aar og deraf følgende lave svineproduktion her i landet har det dog hidtil, naar betalingsmulighederne over bilaterale handelsaftaler er krævet sikret gennem tilsagn om flæskevarer her fra landet, ikke været muligt at reservere et passende kvantum raavarer, som har kunnet danne basis for en produktion specielt med eksport til USA for øje. Den stigende svineproduktion i forbindelse med, at svinekødkonserves udtrykkelig er undtaget fra Englands-kontrakten, skulde dog nu give gode muligheder for et forsøg paa at optage en eksport til USA af svinekødkonserves. Tolden i USA paa svinekødkonserves er blevet nedsat i 1947, saaledes at den andrager ca. 35 øre pr. kg.

For ost har det ligeledes hidtil været vanskeligt at reservere de tilstrækkelige kvanta til eksport her fra landet. Tolden er for ost ret høj, nemlig ca. 25 pct. af værdien.

Medens det især er landbrugsvarer, som kan komme paa tale ved en yderligere eksport til Nordamerika, staar industrivarerne og specielt maskinindustriens produkter i første række ved eksportforøgelsen til Sydamerika.

Det maa dog fremhæves, at det kan volde vanskeligheder at sikre eksporten til de valutastærke lande.

Detailpristallet.

Detailpristallet med priserne i juli 1914 som basis er for januar 1949 beregnet til 310 og er herved steget med 4 points i forhold til oktober 1948. Anvender man priserne i 1935 som basis, bliver pristallet 181 i januar 1949, hvilket giver en stigning paa 2 points. Den samlede udgift i pristalsbudgettet er fra oktober 1948 til januar 1949 steget med 60 kr., nemlig fra 5409 kr. til 5469 kr.

Fødevaregruppen inden for pristallet er steget med ialt 7 kr. Hovedaarsagen hertil er en stigning i udgiften til mel og gryn paa 11 kr. og i udgiften til fisk paa 2 kr. I modsat retning virker det, at udgiften til grøntsager er faldet med 9 kr.

Udgiften til klæder, fodtøj og vask viser en samlet stigning paa 16 kr. Hovedaarsagen hertil er en stigning i udgiften til blød sæbe paa 16 kr. som følge af, at forbruget af blød sæbe er flyttet fra den hidtidige sæbekvalitet med 30 pct. fedtsyreindhold til den nye krystalsæbe. Udgiften til en række andre rengøringsartikler er steget med 4 kr., medens udgiften til beklædning er faldet 4 kr.

Boligudgiften, der kun revideres een gang aarligt, nemlig paa grundlag af huslejetællingen i november, er steget med 34 kr. Denne stigning skyldes dels den store tilgang i 1948 af nye lejligheder med et relativt højt huslejeniveau og dels en stigning i den gennemsnitlige leje i den ældre boligmasse. Udgiften til brændsel og belysning viser en nettostigning paa 1 kr. Udgiftsposten skatter og kontingenter er uforandret, medens der inden for udgiftsposten andre udgifter har været en stigning paa 2 kr. Stigningen hidrører fra en forøgelse af udgiften til aviser og

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

personlig pleje, medens udgifterne til møbler og radioapparater er gaaet ned.

I lighed med tidligere reduceres pristallet med værdien af rabatkort for smør og margarine og med værdien af tekstilrabatkortene.

Ophævelse af maksimalpriser.

Den 1. december 1948 meddelte prisdirektoratet, at man ophævede de fastsatte maksimalpriser paa *hvede- og bygsigtemel*. Samtidig oplystes, at man paaregnede, at priserne paa havregryn vilde stige noget mere end det hidtil ydede statstilskud paa ca. 6 øre pr. kg, hvorimod prisen paa byggryn stort set kun forventedes at stige med tilskudsbeløbet paa ca. 4,5 øre pr. kg.

Af de offentliggjorte detailpriser for januar 1949 fremgaar, at danske havregryn i pakker i København og købstæderne er steget fra 94 øre pr. kg i oktober 1948 til 113 øre i januar 1949. Danske byggryn er i København steget fra 56 øre i oktober 1948 til 64 øre i januar 1949 og i købstæderne fra 56 øre i oktober 1948 til 61 øre i januar 1949.

Prisstigningen paa havregryn i pakker paa 19 øre dækker over en prisstigning i købmandshandelen paa normalt 20 øre og i brugsforeningerne paa ca. 16 øre. Under forhandlingerne i priskontrolraadet, der gik forud for ophævelsen af maksimalpriserne paa havregryn, erklærede fabrikerne sig tilfredse med en prisforhøjelse — incl. dækning for det bortfaldne statstilskud — paa 14 øre. Grossisterne krævede 2 øre og detaillisterne 4 øre. Denne prisstigning fandt prisdirektoratet ikke rimelig, og man regnede med, at den konkurrence, der maatte forventes at blive følgen af en ophævelse af maksimalprisen, vilde medføre en mindre prisstigning end de 20 øre, som de erhvervsdrivende krævede. De nu offentliggjorte detailpriser viser, at konkurrencen ikke har haft den tilsigtede virkning, og at man hos de private erhvervsdrivende alligevel har faaet prisstigningen paa de 20 øre.

For byggryn svarer de faktiske prisstigninger i købstæderne paa 5 øre nogenlunde til den forudsete prisstigning paa 4,5 øre. Derimod er prisstigningen i København paa 8 øre væsentlig større.

For *grønsager* skulde man paa grund af det stærke fald i producentpriserne og ogsaa i grossistpriserne have ventet væsentlig lavere forbrugerpriser. Det resultat, der fremgaar af de offentliggjorte detailpriser, svarer imidlertid ikke til forventningen. For friske spiseæbler var prisen i København i januar 1948 122 øre pr. kg, medens prisen i januar 1949 er steget til 132 øre pr. kg. Tilsvarende prisstigninger var sket i købstæderne og landkommunerne. For hvidkaal, hvor producentprisen er praktisk taget halveret, var forbrugerprisen i København i januar 1948 26 øre mod en forbrugerpris i januar 1949 paa 22 øre. For kartofler, hvor producentprisen er faldet fra ca. 18 til ca. 10 øre, er prisen til forbruger i København kun faldet fra 32 øre i januar 1948 til 26 øre i januar 1949. Mest grelt er forholdet imidlertid for gulerødder. Ogsaa her er producentprisen faldet, men alligevel er forbrugerprisen i København steget fra 31 øre i januar 1948 til 34 øre i januar 1949.

Endelig skal fremhæves, at for *kartoffelmel*, hvor prisordningen ogsaa er ophævet, og hvor man havde ventet et prisfald, er priserne steget i København fra 106 øre pr. kg i oktober 1948 til 109 øre i januar 1949.

Endvidere kan det gaa ud over *kvaliteten*. Der synes at være adskil-

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

lige møbelhandlere, der efter maksimalprisordningens ophævelse har slækket stærkt paa kvalitetskravene. Det prisudvalg, som er nedsat af Arbejdernes Fællesorganisation i København, har i alt fald modtaget flere graverende klager, hvoraf fremgaar, at der under velklingende navne reklameres for møbler, som i realiteten er uanvendelige. Spørgsmaalet er taget op over for prisudvalget for København, Frederiksberg og Gentofte.

De anførte oplysninger for prisudviklingen for de varer, hvor man har forsøgt sig med en fri prisdannelse, er ikke opmuntrende og bekræfter antagelsen, at en egentlig fri konkurrence har meget svært ved at sætte igennem specielt i handelsleddene.

Arbejdslønnen i landbruget 1948—49.

Paa grundlag af en undersøgelse i november 1948 over lønningerne i landbruget har man konstateret, at lønnen for vinterhalvaaret 1948—49 er steget lidt i forhold til foregaaende vinterhalvaar for saavel karle som piger. For de yngste karle er stigningen ganske minimal, medens den for de øvrige grupper ligger paa 4—8 pct. For de personer, som er fæstet for et helt aar fra november, er lønnen for de yngste karle og piger uændret i forhold til aaret før, medens den for de lidt ældre er steget med 2—5 pct. De anførte lønstigninger vedrører alene pengelønnen; herudover ydes der kost og logi. I den daglige pengeløn for mandlige løse dagarbejdere har der i efteraaret 1948 været en stigning paa 6—7 pct. Herudover kan der for de øvrige grupper konstateres mindre lønstigninger, i reglen paa 4—5 pct. En meget betydelig del af de ved landbruget beskæftigede traktorførere har en dagløn svarende til den i overenskomsten mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og landbrugets arbejdsgiverforeninger fastsatte paa 14,48, hvortil kommer frit hus.

Handelsaftaler.

Tillægsaftale med fælleszonen i Tyskland. Mellem den 26. januar og den 4. februar 1949 har der i Frankfurt a. M. været afholdt møder mellem repræsentanter for den danske regering og for den amerikanske, britiske og franske besættelseszone i Tyskland. Resultatet af forhandlingerne vil blive en væsentlig forøgelse af Danmarks landbrugseksport til Vesttyskland. Det er hensigten indtil udgangen af juli maaned at eksportere for ca. 11 mill. dollars. De vigtigste varer, der indgaar i aftalen, er ost, æg, have- og markfrø, slagteheste og slagteaffald, saabyg, kartoffelstivelse, fedtsyre og raafjer. Aftalen er et tillæg til den allerede bestaaende vareudvekslingsaftale og skal udligne en skævhed i Danmarks disfavør.

I 11 maaneder af 1948 havde vi en eksport til fælleszonen paa 27 mill. og en import derfra paa 101 mill. I disse tal indgaar ikke salget til de allierede besættelsesstyrker i Tyskland, ligesom nogle bytteforretninger med byg mod hvede er udskilt. De vigtigste varer, vi har kunnet eksportere til fælleszonen, har været kød og kødvarer, kondenseret mælk, smør, ost, kartofler, tran, fedtsyre, blodalbumin, insulin, svovlkisaffald og klude. Fra fælleszonen har vi faaet kul og koks (for 71 mill. kr.), tekstilvarer, maskiner, jern, staal, transportmidler, glasvarer, salt, kemikalier og humle.

Den skævhed, der er i samhandelen, svarer for saa vidt til den skævhed, vi altid har haft over for Tyskland, men tidligere kunne vi ombytte vore sterlingindtægter paa England med anden valuta og dermed betale vor overskudsimport fra Tyskland. Disse muligheder er nu ikke længere

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

til stede, og vanskelighederne for Danmark har bestaaet i at finde varer, som besættelsesmyndighederne har været villige til at aftage. De allierede besættelsesmyndigheder har ikke været interesseret i at købe forædlede landbrugsprodukter fra Danmark, men har koncentreret sig om at fremskaffe forsyninger af varer, som i forhold til kalorieindholdet er billigere, f. eks. korn. Endvidere har besættelsesmyndighedernes prispolitik været en hindring for salg af danske varer til fælleszonen. Besættelsesmyndighederne lægger ved prisbedømmelsen de priser til grund, hvortil de normalt kan købe i oversøiske lande mod betaling i dollars. Disse priser ligger gennemgaaende væsentlig under priserne fra Danmark og andre lande med blød valuta. Af denne grund har Danmarks hidtidige anstrengelser for at forøge eksporten til fælleszonen kun bragt beskedne resultater.

En særlig vanskelighed for Danmark har det været, at vore kulleverancer fra Tyskland har maattet betales i dollars. For leverancerne i tiden fra 1. april 1947 til 1. maj 1948 havde vi efterhaanden oparbejdet en gæld paa 18,6 mill. dollars. Af disse 18,6 millioner dollars hidrørte de 6,2 mill. dollars fra tiden før 1. oktober 1947 og kunne altsaa af os betales i sterling. I juli maaned 1948 opnaaedes en aftale med fælleszonen om afvikling af kulgælden. 2,9 mill. dollars modregnedes mod et dansk tilgodehavende. Vi gik ind paa at afdrage 9,5 mill. dollars med et maanedligt afdrag af 800.000 dollars. Denne afdragsbetaling er imidlertid blevet suspenderet i forbindelse med Marshall-forhandlingerne i Paris indtil 1. juli 1949. Baggrunden herfor var forhandlingerne om trækningsretten mellem de europæiske Marshall-lande.

Handelsaftale med Sverige. Efter handelsforhandlinger i Stockholm er der indgaaet en ny handelsaftale for det kommende aar mellem Danmark og Sverige. De vigtigste varer, vi skal have fra Sverige, er trælast 45.000 stds., cellulose 20.000 tons, vaad træmasse 5000 tons, avispapir 6000 tons, sækkepapir 5000 tons, en række varer af ler og sten, 2800 tons valseværksprodukter, for 14 mill. kr. værktøjer og halvfabrikata samt maskiner og apparater for ca. 25 mill. kr. Danmark skal levere Sverige ost og kød med henholdsvis 2000 og 5000 tons, 25.000 tons sukker og maskiner og apparater for ca. 42 mill. kr. Aftalen maa betragtes som meget gunstig for Danmark, idet de vanskeligheder, vi har haft med at levere svenskerne gode varer, er overvundet ved en betydelig imødekommenhed fra svensk side.

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Statistiske oplysninger.	Jan. 1949	Dec. 1948	Nov. 1948	Okt. 1948	Jan. 1948	Dec. 1947	Nov. 1947
Engrospristallet (1935=100) ...	262	263	259	259	242	242	239
heraf importvarer	299	302	298	298	289	288	283
eksportvarer	310	310	310	311	302	318	310
hjemmemarkedsvarer	240	240	236	235	215	215	214
Produktionsindeks f. industrien (1935=100)[1]		135	156	155	135	121	140
heraf konsumvarer		129	151	148	128	116	132
produktionsmidler		143	160	162	142	131	153
Indeks for den animalske landbrugsproduktion (1935=100)		68	62	64	73	70	79
Indeks for antal arbejdstimer i industrien (1935=100)[2]		138	157	158	140	131	—
Antal organiserede arbejdsløse ved maanedens udgang[3])	60.348	70.767	25.512	18.498	65.553	37.569	20.794
heraf mænd	56.446	56.693	22.771	16.376	68.157	34.729	19.209
Arbejdsløshedsprocenten	9,9	11,6	4,2	3,1	11,2	6,4	3,6
Øvrige arbejdsledige	31.406	56.251	24.707	18.905	30.662	66.616	23.234
Byggeomkostningsindeks (aug. 1939 = 100)	205	205	205	203	198	192	192
Prisnoteringer f. landbr.varer:							
Smør: Afregn.sum kr. pr. 100 kg	650	650	650	650	650	620,97	600
heraf afregningstillæg	—[4])	—[4])	—[4])	—[4])	204	174,97	154
Flæsk pr. kg	4,09	3,94	3,94	3,94	3,92	3,80	3,80
Byg (frihandelskorn) kr. pr. 100 kg	44,75	44,50	45,50	43,50	64,25	66,50	63,00
Indeks for obligationer (1935=100)	100	100	102	103	108		
Indeks for aktier (1935=100) .	114	112	119	122	126		

1) Grundlaget for beregningen er ændret fra nov. 1948. Medens indekstallet tidligere ikke viste aarets sæsonbevægelser, nedgang paa grund af ferie, helligdage m. v., viser det nu den faktisk konstaterede bevægelse, saaledes at almindelige sæsonsvingninger, ferie, helligdage som paaske, jul o. a. dage, der ikke arbejdes, kommer til udtryk i indekset. De meddelte tal er alle beregnet paa det nye grundlag.

2) Indekstallene for antal arbejdstimer svarer til de tidligere meddelte beskæftigelsestal. Tallene viser nedgang for feriedage, helligdage o. l.

3) Arbejdsløse, som har været uden beskæftigelse i mere end 1 uge.

4) Ophørt med lov af 7. maj 1948.

UDLANDET

Sovjets økonomi.

Sovjetunionens nationalbudget for 1948 kan belyses paa grundlag af en oversigt i det engelske tidsskrift »Economist«, der giver følgende oplysninger om netto-nationalindkomsten:

	Mlrd. rubler	pct.
Samlet nationalindkomst, netto	455	100
Heraf:		
Civilt forbrug	266	59
Nettoinvestering	95	21
Forsvaret	66	14
Lagerforøgelse	27	6

Det fremgaar heraf, at man i Sovjetunionen regner med en meget betydelig netto-indvestering paa 21 pct., medens det civile forbrug kun ligger paa 59 pct. Disse to tal afviger meget stærkt fra det, der kendes

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

her i landet og i de øvrige vesteuropæiske lande, selv i forhold til England, hvor genopbygningen er foregaaet i et meget betydeligt tempo. Det viser saaledes, hvilke byrder, der paalægges befolkningen for at gennemføre den genopbygning og industrialisering, som man tilsigter i Sovjetunionen. Tallet for udgiften til forsvaret synes ogsaa meget højt, og til sammenligning kan anføres, at man i det amerikanske budget for 1948—49 har regnet med ca. 6 pct. af netto-nationalindkomsten.

I Sovjetunionens økonomi regner man med en meget stærk stigning i produktionen, idet man i 1950 har kalkuleret at skulle ligge ca. 50 pct. over produktionsniveauet 1940. Det er dog ikke alle industrier, der skal udvikles lige stærkt, idet det viser sig, at den hidtidige stigning først og fremmest er kommet produktionen af maskiner og kemikalier til gode, af hvilke produktionen ligger 200—500 pct. over produktionen i 1945. For produktionen af raastoffer viser det sig, at der er en væsentlig mindre stigning, saaledes at kræfterne har været koncentreret om opbygningen af en forbrugsvareindustri paa bekostning af produktionen af jern og brændsel. Selve udviklingen i produktionen af konsumvarerne har dog endnu ikke naaet et niveau svarende til forøgelsen af maskinproduktionen. Gennemgaaende ligger produktionstallene for forbrugsvarer omkring 100 pct. over 1945 niveauet. Denne udvikling maa ses paa baggrund af, at ikke alene er der en betydelig stigning i bybefolkningen, men ogsaa i landbruget synes der at være en tendens til at lægge større og større vægt paa planter og afgrøder, der er af betydning for industrien; saaledes har der gennem en aarrække været en betydelig nedgang i antallet af husdyr i landbruget.

Trumans økonomiske program.

I den tale, hvormed præsident Truman forelagde sit program for kongressen for det kommende aar, fandtes en række af de betydningsfulde forslag, som han lovede vælgerne under valgkampagnen, og som i første række bidrog til hans sensationelle sejr. Hvor meget der kan gennemføres af disse forslag, afhænger naturligvis af, i hvilket omfang den amerikanske kongres vil slutte op om forslagene, men der er ingen tvivl om, at den nye valgforsamling er betydelig mere velvillig indstillet over for præsidentens nye tanker, end den gamle kongres, der var domineret af republikanerne.

Paa arbejdsrettens omraade kan det saaledes anføres, at den gældende lov om fagforeningerne — den saakaldte Taft-Hartley lov — af 1947, som betød en indskrænkning i fagforeningernes frihed, vil blive ophævet. Loven vil sandsynligvis blive erstattet af en revideret udgave af den saakaldte Wagner lov, hvormed Roosevelt bidrog til at sikre de amerikanske fagforeninger rettigheder paa arbejdsmarkedet. Endvidere maa man regne med, at der kommer en forhøjelse af den saakaldte minimumsløn, som skal sikre et rimeligt eksistensniveau for de lavest lønnede grupper.

Et andet vigtigt punkt er spørgsmaalet om landbrugspriserne, hvor Truman gaar ind for en fortsættelse af en subventionspolitik, der skal sikre, at der ikke opstaar alvorlige prisforskelle i udviklingen paa priserne for landbrugets salgsvarer og de varer, de maa købe. Endvidere gør han sig til talsmand for en fortsættelse af en elektrificering og rationalisering, som har været i gang i amerikansk landbrug i flere aar.

I præsidentens program indgaar endvidere et moderne socialpolitik-

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

program, der skal bidrage til at sikre den brede befolknings tryghed over for sygdom, boligmangel og arbejdsløshed. Der skal sikres bedre uddannelsesmuligheder, og der skal træffes foranstaltninger til forbedring af befolkningens sundhed.

De nævnte foranstaltninger har sikkert været de vigtigste, der bidrog til Trumans genvalg, idet de i høj grad har betydet en appel til den brede amerikanske befolkning. Forslagene betyder et afgjort brud med den saakaldte amerikanske linie, hvor det økonomiske liv overlades til de frie kræfters spil, et forhold som især gjorde sig gældende i de første efterkrigsaar. Den amerikanske befolkning har reageret kraftigt imod denne udvikling ved at slutte op om Trumans valgprogram.

Ud over disse forslag møder Truman med forslag til foranstaltninger, der skal sikre en vis stabilitet i prisudviklingen ved regulering via bankkredit, kreditgivning til forbrug og opretholdelse af foranstaltninger over for eksporten. En vis regulering af transportvæsenet med henblik paa en rationalisering kan ogsaa ventes, ligesom et afgjort brud paa det amerikanske erhvervslivs traditioner ligger i forslaget om, at staten skal undersøge, hvorledes det er muligt at forøge produktionskapaciteten for en række vigtige raastoffer, som der er knaphed paa, og som eventuelt maa forøges ved, at staten griber ind paa de omraader, hvor det private erhvervsliv ikke er i stand til at løse problemerne.

Svensk økonomi 1948.

I den oversigt over den økonomiske udvikling i 1948, som blev udarbejdet i aarets begyndelse regnede man i Sverige med, at der vilde opstaa et saakaldt inflationsgab i svensk økonomi i løbet af 1948 paa 2 milliarder kroner. Dette forhold gav anledning til en del bekymring, fordi det kunde tyde paa, at aaret vilde bringe en meget kraftig prisstigning for at bringe ligevægt mellem forbruget og købekraften. Imidlertid har det vist sig, at svensk økonomi for 1948 fik dækket inflationsgabet uden en egentlig inflationistisk udvikling. Medvirkende hertil har utvivlsomt været, at svenskerne har trukket paa en del bundne tilgodehavender, muliggjort ved Englands forbedrede betalingsbalance, medens det ikke har været nødvendigt at røre ved de svenske valutareserver i haard valuta. Endvidere har der været en gunstigere prisudvikling i udenrigsomsætningen, idet importpriserne har ligget relativt lavere, medens eksportpriserne har vist stigning. Hertil kommer, at det svenske erhvervslivs produktionsstigning blev væsentlig bedre, end man havde regnet med, idet stigningen ialt blev paa 450 mill. kr., medens man havde regnet med 300 mill. kr. Denne udvikling fandt sted tiltrods for, at man i foraaret saa sig nødsaget til at gennemføre en regulering af importen, saaledes at denne blev nedskaaret med 400 mill. kr. Endelig fandt der en begrænsning sted i investeringerne, opsparingen steg og en vis prisstigning satte igennem omtrent i takt med lønstigningen.

Udviklingen i 1948 — især for aarets sidste del — giver anledning til en betydelig optimisme over for det kommende aars udvikling; hele situationen ligger væsentlig bedre, og selvom man fortsat maa opretholde importregulering, er der gennemført en saadan stabilisering via pris- og investeringskontrol, at de svenske fagforeninger har ment at kunne gaa ind for en indkomststabiliserende politik, idet en anden politik sætter prisstigningen i gang, forbedrer profitmulighederne og hæmmer en sund udvikling i samfundsøkonomien.

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

ARBEJDER-BEVÆGELSEN

PARTIET

Socialdemokratiets hovedbestyrelse
holdt møde paa Christiansborg søndag den 27. februar. Mødet drøftede den forsvarspolitiske situation og vedtog den udtalelse, som bringes paa side 377.

Marinus Sørensen træder tilbage som statsrevisor og folketingsmand.
»Social-Demokraten« indeholdt den 5. februar følgende erklæring:

»I anledning af de i dagspressen givne meddelelser om en af mig tiltraadt forligsmæssig ordning med ligningsdirektoratet undlader jeg ikke at meddele, at jeg ikke har tilsigtet at skaffe mig ulovlig økonomisk fordel gennem mine opgørelser.

Jeg erkender, at jeg i min formueopgørelse pr. 1. januar 1945 dels har undladt at lave en specificeret opgørelse og dels har foretaget modregninger, som ikke holdt eller var berettigede, saaledes at den aktuelle formue var opgivet mindre, end den skulde være; men jeg har ikke erkendt, at min indtægt, der for min ejendoms vedkommende beroede paa et skøn, har været større end opgivet, og det er fortsat min opfattelse, at dette ikke har været tilfældet.

Da jeg imidlertid er klar over, at jeg i den stilling, jeg indtager, end ikke maa kunne mistænkes for forsøg paa at komme uden om mine forpligtelser, har jeg meddelt mit parti, at jeg ønsker at fratræde som statsrevisor straks, og samtidig har jeg meddelt organisationen i min valgkreds, at jeg nedlægger mit folketingsmandat, naar indeværende samling er sluttet. *Marinus Sørensen.*«

Marinus Sørensens suppleant som statsrevisor var fhv. folketingsmand *Holger Larsen*, Vejle, der imidlertid ikke ønskede at overtage hvervet. I stedet udpegede den socialdemokratiske gruppe folketingsmand *Gustav Pedersen* som ny statsrevisor og folketingsmand *Kaj Bundvad* som suppleant. I denne forbindelse bebudede Gustav Pedersen at ville træde tilbage som formand for HK ved den forestaaende kongres.

Marinus Sørensens efterfølger i Folketinget menes at blive kontorchef i fængselsvæsenet *Tage Schelle*, der ved sidste valg var opstillet i Hurupkredsen. Hans 1. suppleant er landstingsmand *Henry Hansen*, der næppe vil træde ud af Landstinget.

FAGBEVÆGELSEN

Januar-pristallet
blev 310, d. v. s. en stigning siden august paa 4 points. Herved faar tjenestemænd en ekstra portion (120—192 kr.) i tillæg aarlig. For lønarbejdere medførte pristallets stigning med de 4 points i almindelighed et løntillæg paa 5, 3,3 og 2 øre pr. time for hhv. mænd, kvinder og ungarbejdere, men der forekommer i enkelte faglige overenskomstomraader afvigelser m. h. t. det tal, i forhold til hvilket pristalsbevægelser skal beregnes, hvorved disse omraader ikke fik løntillæg denne gang, idet stigningen var delvis foruddiskonteret.

Søfolkenes overenskomstforhandlinger
førte hverken ved under- eller ved hovedorganisationerne til resultat,

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

hvorfor forligsmanden den 21. februar optog orienterende drøftelser med parterne. Uoverensstemmelsen omfatter saavel løn- som andre spørgsmaal. Der er 28/2 af de to søfolksorganisationer afgivet 2. strejkevarsel.

Bryggeriarbejderne og telefonarbejderne
skal i nær fremtid forhandle om deres overenskomster. De to forbund staar uden for De samv. Fagforbund.

800 samarbejdsudvalg.
Ved et møde i Aarhus den 14. februar talte formanden for De samv. Fagforbund Eiler Jensen og Formanden for Dansk Arbejdsgiverforening Hans L. Larsen. »Vi giver hellere vor haand til et fast haandslag end til et næveslag«, sagde E. J. Han savnede »det store sus« i industrien og fandt, at investeringerne gik noget trevent. Der er til nu inden for haandværk og industri oprettet 800 samarbejdsudvalg, og vil arbejdsgiverne være med her, kan vi naa langt.

Hans L. Larsen fremhævede nødvendigheden af maadehold og nøgtern bedømmelse fra begge sider. Det er nødvendigt, at produktionen sættes yderligere i vejret. Han anser det ikke muligt for tiden at nedsætte arbejdstiden.

Den faglige verdens-internationale
hvis eksekutiv-komité (som nævnet i »Noter«s sidste nr.) holdt møde i Paris sidst i januar, konstituerede den italienske kommunist Di Vittorio som midlertidig præsident, og vedtog at optage som medlemmer en række nye organisationer, hvis medlemstal kun var meget upræcist angivet, f. eks. japanske fagforbund, forbund fra Berlins østsektor, Chile, Malta, Philippinerne, Sydrhodesia, Siam, Tunis. Den tidligere generalsekretær Schewenels er fratraadt den faglige internationale.

Skat og pristal.
I sidste numer af »Finanstidende« bringes en artikel om det nye skatteforslags indvirkning paa pristallet. Som udgangspunkt fastslaas, at hvis pristallet til juli falder med 2 points, vil det nu opnaaede løntillæg igen falde bort, og dette vil for en voksen mandlig arbejder betyde en nedgang i aarsindtægten paa ca. 120 kr. Efter »Finanstidendes« formening vil skatteforslaget medføre en mindre skatteudgift for »prisfamilien«, som anslaaes til 3—6 point i pristallet. Saafremt andre priser derfor ikke samtidig stiger, skulle indregningen af skattenedsættelsen i pristallet betyde, at skattelettelsen i realiteten ikke faar nogen større virkning for lønmodtagerne.

»Finanstidende« overvurderer utvivlsomt skattelettelsens indvirkning paa »pristalsfamilien«, idet de væsentlige skattenedsættelser efter forslaget først indtræder for familier med en skattepligtig indkomst (indkomst ÷ skat og forsikring) mellem 4000 og 10.000 kr. Hertil kommer, at der i juli 1949 paa grund af den almindelige stigning i »pristalsfamiliens indtægt« ogsaa vil indtræde en stigning i »familiens« skatteudgift paa ca. 30 kr. Paa den anden side er det selvfølgelig klart, at naar skatterne indregnes i pristallet, vil skattenedsættelsen betyde et fald i pristallet paa ganske tilsvarende vis, som stigende skatter hidtil har bragt pristallet i vejret.

Produktionen af indenlandsk brændsel og beskæftigelsen.
Man regner med, at der i 1949 vil blive produceret ca. 1,5 mill. tons tørv i Danmark. I 1948 anslog man produktionen til 3,6 mill. tons og i 1947 til 5,2 mill. tons. Den planlagte produktion for 1949 regner man med kan fremkomme uden regulerende indgreb fra myndighedernes side. Produk-

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

tionsnedgangen faar dog selvsagt beskæftigelsesmæssige virkninger. En undersøgelse har vist, at der i 1948 har været beskæftiget godt 31.000 personer i tørvemoserne. Heraf er dog ca. 7.000 kvinder. Af de resterende er godt 3000 unge under 18 aar, dels unge piger, dels unge mænd. Af mænd over 18 aar findes der godt 20.000. Af disse regnes der med, at 8 pct. eller ca. 2000 hører hjemme i købstæderne, ca. 22 pct. eller henved 4—5000 hører hjemme i stationsbyerne og resten i landkommunerne.

Der er for 5545 tørvearbejderes vedkommende foretaget en undersøgelse af tørvearbejdernes fordeling efter hvilken arbejdsløshedskasse, de tilhører. Undersøgelsen viser følgende resultat: DAF 1174, andre kasser 58, uoplyste 46, ikke forsikrede 1268. For 75 pct.s vedkommende er tørvearbejderne saaledes forsikret i arbejdsmændenes arbejdsløshedskasse.

Lønpolitik i Tjekoslovakiet.

Den 25. oktober vedtog den tjekoslovakiske nationalforsamling enstemmigt en lov om statens lønpolitik. Loven giver Socialministeriet fuldmagt til baade at fastsætte lønningerne og kontrollere, at lønaftalerne bliver overholdt.

I lovens § 1 hedder det: Socialministeriet skal være ansvarlig for den almindelige lønpolitik og lede denne i overensstemmelse med de for statens økonomiske politik fastsatte principper. For at naa dette maal skal Socialministeriet:

a) fastsætte og eventuelt ændre alle i forbindelse med arbejdsforholdet fastsatte lønninger eller ydelser, som har pengeværdi,
b) fastsætte vederlag og vilkaar for hjemmearbejde,
c) fastsætte tariffer for vurderingen af kontantværdien af løn, som ydes i form af varer og tjenesteydelser,
d) indføre akkordarbejde eller regler for præmiering paa de enkelte arbejdspladser eller generelt for arbejdslivet og fastsætte eller ændre tarifsatserne.

I § 2 hedder det: Alle arbejdsgivere har pligt til inden 2 maaneder efter lovens ikrafttræden at indsende til Socialministeriet alle indgaaede lønaftaler til godkendelse. Ikke godkendte aftaler er ugyldige.

Ifølge § 3 skal alle *nye* lønaftaler forelægges Socialministeriet til godkendelse. Uden en saadan godkendelse er aftalerne ugyldige.

I henhold til § 4 er det forbudt at give gratialer af enhver art.

§ 5 forbyder at yde erstatning for tabt arbejdsfortjeneste med undtagelse af saadanne tilfælde, hvor arbejderne har retsligt krav herpaa i henhold til en af Socialministeriet godkendt aftale.

Overtrædelse af loven straffes med bøder indtil ca. 10.000 danske kroner og/eller med fængsel i indtil 6 maaneder. Ifølge loven er det strafbart baade at yde og modtage højere lønninger end fastsat i aftalerne.

For at kontrollere lovens overholdelse har Socialministeriet ret til at udsende inspektører, som skal have fri adgang til saavel bøger som regnskaber.

Det maa endvidere bemærkes, at loven paalægger Socialministeriet at samarbejde om lønpolitiken med de offentlige myndigheder, som berøres af lønfastsættelsen, samt med bøndernes og lønmodtagernes organisationer.

Kommentarer til denne lov turde være overflødige. Enhver maa gøre op med sig selv, om det er saadanne tilstande, han ønsker indført.

(»Arbejderen« 15. februar.)

Gud ved, hvad kommunisterne vilde sige til en saadan lov i Danmark?

Kommunisterne renses ud.

I »Kommunal 6« i Stockholm (gas- og elektricitetsværker, vandværker) var der i midten af februar valg, og ifl. »Morgontidn.«, 18. februar

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

tabte kommunisterne de 3 paa valg værende bestyrelsesmedlemmer til socialdemokraterne, der mønstrede 602 stemmer mod kommunisternes 378. For blot et aar siden sejrede kommunisterne med 508 mod 455 stemmer.

— — —

Grubearbejderne i Malmberget i Sverige har hældt kommunisterne ud af bestyrelsen og valgt socialdemokrater. 345 socialdemokratiske stemmer mod 330 kommunister. For et aar siden var tallene: 414 kommunister og 267 socialdemokrater.

Kommunisterne talte modstanderne ihjel.

For kommunisterne gælder det, at midlerne er ligegyldige, blot maalet naas. Det har man maattet sande inden for arbejdsmændenes fagforening i Nørresundby, hvor de har taget en hidtil ukendt taktik i anvendelse.

Det kommunistiske blad »Land og Folk« fortæller i dag i en stort opsat artikel, hvorledes den paagældende fagforenings generalforsamling enstemmigt vedtog resolutioner, der fordømte regeringens politik og socialdemokratiske fagforeningsledereres valenhed. Paa generalforsamlingen valgtes desuden fem kommunister til bestyrelsen og bevilgedes et tilskud paa 500 kr. til »Land og Folk«.

Bag al denne enstemmighed ligger der, efter hvad vi erfarer, en ret ejendommelig kommunistisk fremgangsmaade. De kommunistiske repræsentanter talte simpelthen deres modstandere ihjel, idet de blev ved med at tage ordet, indtil alle, der havde en anden opfattelse, var blevet trætte og havde forladt mødet. Mødet begyndte kl. 19 og afsluttedes kl. 2,30!

(B. T. 11/2.)

Arbejdsløsheden ved udgangen af januar.

Ved udgangen af januar 1949 var der ialt 60.348 arbejdsløshedsforsikrede med over 7 dages ledighed samt 31.400 andre ledige. Den samlede ledighed udgjorde saaledes ialt 91.748. I forhold til ledigheden ved udgangen af december 1948 — maaneden før — hvor en række statuslukninger utvivlsomt spillede ind, er der en nedgang paa ca. 35.000. Den samlede ledighedsprocent for januar 1949 er opgjort til 9,9. Ledigheden ved udgangen af januar 1948 var ca. 3000 større. Arbejdsløsheden ved udgangen af januar 1949 er den laveste, vi har haft siden krigen.

Selv om der saaledes er en forbedring i beskæftigelsen i forhold til december 1948 og januar 1948, er der dog visse træk, der tyder paa ændringer inden for arbejdsmarkedet. Den milde vinter har saaledes medført, at arbejdsløsheden i fag med udendørs beskæftigelse er noget lavere end for et aar siden, medens en række fabrikfag viser stigende ledighed. Af disse kan anføres trævareindustrien og lædervareindustrien, ligesom ogsaa jern- og metalindustrien har en lidt større ledighed end i januar 1948. Arbejdsmændenes ledighed udgør 17,5 pct. i 1949 mod 20,9 pct. i januar 1948.

Af andre kasser med betydelig ledighed kan nævnes malersvendene, murerfaget og søfyrbøderne. For de to første af disse kasser gælder det imidlertid, at ledigheden om sommeren ligger meget lavt, og at den del af kassemedlemmerne, der er beskæftiget ved reparationsarbejde o. lign., normalt er arbejdsløse i de typiske vintermaaneder, idet reparationsarbejder ikke i noget omfang af betydning kommer i gang om vinteren. For søfyrbøderne er ledigheden gennemgaaende ret høj hele aaret, men dog størst i vintermaanederne. Man kan ikke se bort fra, at den tekniske udvikling inden for dette fag gaar ud paa stærkt arbejdsbesparende fyringsmetoder, og at der derfor kan være en vis overfyldning i faget.

Naar ledigheden inden for fabrikfagene viser stigning, medens ledigheden i den udendørs beskæftigelse er faldende til trods for, at

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

forholdene paa denne aarstid normalt er omvendte, maa det ses som resultatet af den omstillingsproces inden for dansk industri, som har været under optræk i det sidste aar, og som har vist sig i, at en række industrier med erstatningspræget produktion afvikles, efterhaanden som forsyningerne bedres. Det maa forudsættes, at den frigjorte arbejdskraft skal drages over i den normale produktion. Det er derfor vigtigt, at de nye vigtige investeringer inden for erhvervslivet kommer i gang, og at overgangsledigheden bliver saa kort som muligt. Den træghed, som synes at herske over for udvidelsen i industrien, maa derfor overvindes.

Som bekendt er den lokale fordeling ret forskellig, idet det har vist sig, at især arbejdsmændene har arbejdsløsheden koncentreret visse steder, hvor der tidligere paa grund af de store anlægsarbejder under krigen var en høj beskæftigelse, men den endelige oversigt over den lokale fordeling foreligger endnu ikke. Det kan dog anføres, at der i nogle provinsbyer forhandles om placeringen af enkelte nye virksomheder, og at de provinsbyer, der er paa tale, som aktiv kan henvise til, at der forefindes arbejdskraft. (Arb. Erhvervsraad.)

Øst og Vest i fagfederationen.

(Af Herbert Tracey, presserepræsentant i den britiske landsorganisation.)

Den internationale faglige bevægelses enhed er brudt endnu engang. Den britiske landsorganisation har gang paa gang søgt oprettet forbindelser grundede paa gensidig tillid og samarbejde med den faglige bevægelse i Sovjetunionen. Store forhaabninger knyttedes til den faglige verdensorganisation, da den dannedes i 1945 med deltagelse af centralraadet for hele den russiske fagbevægelse. Denne faglige internationale, som kunde have talt mellem 75 og 80 millioner organiserede arbejderes sag, er sprængt som følge af kommunisternes umedgørlighed og mangel paa evne til at se andet end deres egne ideologiske maal.

Det afgørende brud mellem den af Sovjetunionen dominerede østblok og vestgruppen, som delte den britiske landsorganisations og det amerikanske CIO's anskuelser, fandt sted ved et møde i Paris med verdensfederationens styrelse. De britiske delegerede foreslog, at federationen skulde indstille sin virksomhed indtil videre, at repræsentanter for de fem største tilsluttede landsorganisationer skulde forvalte dens midler og sammentræde indenfor et aar for at undersøge, om det kunde nytte at forsøge at genoplive den internationale bevægelse. CIO og Beneluxlandenes repræsentanter støttede forslaget, men det viste sig umuligt at komme overens med Sovjetgruppen. De britiske delegerede saa da ingen anden udvej end at udtræde af federationen. Deres eksempel fulgtes af repræsentanterne for USA og Beneluxlandene. Herigennem er den faglige verdensfederation i virkeligheden — omend ikke formelt — ophørt med at eksistere.

Verdensfederationen blev til paa den britiske landsorganisations initiativ. I november 1943, medens krigen endnu rasede, indbød den 71 faglige organisationer i 31 lande til en faglig verdenskongres i London. Paa grund af krigen kunde den ikke træde sammen førend i februar 1945. Ikke mindre end 53 faglige organisationer var repræsenterede ved denne konference i London. Deres samlede medlemstal paa det tidspunkt var over 66½ million — de organiserede arbejderes antal er steget stærkt i mange lande i løbet af de seneste fire aar.

Formaalet med den faglige verdensorganisation var indenfor rammerne af en enkelt international organisation at sammenslutte alle fagforeninger i frie lande paa lige fod og uden hensyn til race, religion eller politiske anskuelser. Helt fra den første begyndelse raadede der en fundamental modsætning indenfor organisationen om, hvor stor bestemmelsesret den skulde have over de tilsluttede landes faglige centralorganisationer, og om hvilke metoder der skulde anvendes for at fremme dens maal. Den britiske

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

landsorganisation hævdede bestemt, at federationen ikke skulde forsøge at diktere den politik, de forskellige landes centralorganisationer skulde føre i spørgsmaal, som berørte deres nationale interesser. Sovjetrepræsentanterne vilde derimod give federationen højeste kontrol over de tilsluttede landes faglige bevægelser med ret til at bestemme hvilke foranstaltninger, de skulde foretage i alle spørgsmaal vedrørende arbejderorganisationerne.

Disse to standpunkter var uforenelige. Federationens vedtægter talte om »fuldt demokrati indenfor de faglige bevægelser i alle lande og intimt samarbejde imellem dem«. Men i virkeligheden blev der under hele dens levetid gjort idelige forsøg paa at forvandle den til slet og ret et instrument for den kommunistiske politik. Det stod snart klart, at en kløft eksisterede indenfor federationen og gjorde det stadig vanskeligere at hindre, at politisk taktik trængte ingennem, naar faglige spørgsmaal drøftedes. Endvidere savnedes den tillid og goodwill mellem to parter, som skulde have gjort det muligt for dem at arbejde sammen i harmoni. Dette beroede paa den stadige strøm af angreb, som rettedes mod britiske, amerikanske og andre faglige ledere, som ikke vilde underkaste sig de kommunistiske diktater og doktriner. I den britiske landsorganisations officielle erklæring efter forrige aars kongres i Margate regnedes de grundlæggende vanskeligheder op. Blandt dem var denne: »I alle kommunistbeherskede faglige centralorganisationer — som taler med samme røst — betragtes propagandaen som en strategisk trommeild for at understøtte en vis taktik eller for at miskreditere en person, bevægelse eller regering, som ikke helhjertet støtter den kommunistiske anskuelse.« I et saa vigtigt internationalt spørgsmaal som det amerikanske tilbud om Marshallhjælpen var federationen haabløst splittet. Den kunde overhovedet ikke komme med nogen udtalelse. Den britiske landsorganisation maatte igen tage initiativet og udenfor federationens ramme mane de faglige centralorganisationer i Marshalllandene til fælles aktion.

Overfor denne tilstand indenfor verdensfederationen maatte Storbritanniens, USA's og Beneluxlandenes faglige centralorganisationer modvilligt drage den slutning, at den internationale organisations maal ikke kunde gennemføres. Da de besluttede at udtræde af verdensfederationen, lod de spørgsmaalet staa aabent, hvornaar international faglig enhed skal kunne genoprettes.

(L. O.s pressinformation 17. februar 1949.)

UDLANDET

Finlands arbejderregering
opnaaede ved en politisk afstemning i Rigsdagen den 23. februar kun 97 stemmer mod 95. Afstemningen fandt sted efter 30 timers interpellationsdebat. De 95 st. afgaves af agrarerne og kommunisterne samt 6 svenske bonderepræsentanter.

Suppleringsvalg i England.
Den engelske labour-regering vandt den 24. februar sin 31. valgsejr siden det samlede parlamentsvalg i 1945. Det var ved et suppleringsvalg i londonkredsen Hammersmith. Regeringen har dermed vundet *samtlige* 31 suppleringsvalg i kredse, som labour sad inde med, siden det samlede parlamentsvalg, noget i Englands politiske historie enestaaende. Men det viser, hvor fast arbejderpartiets politik er forankret i befolkningen.

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Norsk Stortingsvalg
skal afholdes 10. oktober.

Det norske arbejderparti
holdt landsmøde i Oslo 17.—20. februar og behandlede bl. a. spørgsmaalet om Norges forsvarspolitik, hvorom vi skriver under »Maanedens politiske debat«s omtale af de nordiske forsvarsproblemer. I landsmødet deltog ca. 500 delegerede.

Det norske arbejderpartis landsmøde
blev — som forholdene laa — først og fremmest beskæftiget med at tage stilling til det udenrigs- og forsvarspolitiske problem. Vi gengiver under »Maanedens politiske debat«'s omtale af det nordiske forsvarsproblem den udtalelse, som landsmødet sluttelig enstemmigt vedtog. Men ogsaa hvad det indenrigspolitiske arbejde angaar trak landsmødet i et arbejdsprogram linjerne op. Vi skal komme tilbage hertil.

Som formand for partiet genvalgtes Einar Gerhardsen, som næstformand Trygve Bratteli, som sekretær Haakon Lie. Som Martin Tranmæls efterfølger som redaktør af »Arbeiderbladet« valgtes Olav Larssen (Tranmæl fratræder dog først til nytaar).

Industriproduktionen i Vesteuropa
har ifølge »Europas økonomi efter krigen« (svensk udgave) haft nedenstaaende udvikling siden 1945, da produktionen var stærkt desorganiseret. Den første kolonne viser tallene for 11 Marshallstater (bortset fra Vestzonerne i Tyskland), den anden kolonne viser Vesttyskland (Bizonia) og tredje kolonne viser gennemsnittet for dem alle.

	Marshallstater	Bizonia	Samtlige
1938	100	100	100
1946 1 kv.	82	25	69
2 kv.	91	28	77
3 kv.	92	33	79
4 kv.	100	32	85
1947 1 kv.	94	27	79
2 kv.	106	35	90
3 kv.	104	36	89
4 kv.	111	39	95
1948 1 kv.	114	42	98
2 kv.	117	44	101
oktober		63	

Kominform-kontrol i Norden?
Kominform skal være misfornøjet med de nordiske kommunistpartiers ringe fremgang, hvorfor det skal være hensigten at danne et kontrolorgan, som skal bestaa af Martin Nielsen, Danmark, Frithiof Lager, Sverige, Rudolf Andreasen, Norge, og Ture Lehen, Finland. (Soc. Dem. 5. febr.)

Valg i Nord-Irland
har været afholdt paa basis af spørgsmaalet om Nord-Irlands fortsatte tilslutning til England eller tilslutning til Eire. Tilhængere af fortsat tilslutning til England vandt en mægtig sejr med ca. 50 mandater af 65.

Markos, den græske oprørsfører,
der har været forherliget i alle kommunistiske blade som Grækenlands folkebefrier, er nu kasseret af det græske kommunistpartis centralkomité.

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

I verdenspressen er udtalt formodning om, at Markos nu holdes som fange i Moskva.

Kup mod Tito?

»Sv. Dagbl.« bringer 4. februar et telegram fra bladets Berlinredaktion, i hvilket fremsættes formodning om, at der i foraaret kan ventes et af Moskva dirigeret forsøg paa ved et kup at fjerne Tito fra hans magtstilling i Jugoslavien.

Hemmeligt kommunistpoliti i Italien?

»Sv. Dagbl.« 17. februar bringer fra sin Rom-korrespondent oplysning om, at en hemmelig kommunistisk politiorganisation skal være afsløret i Italien. I samme forbindelse mindes om, at det trods alle eftersøgninger ikke hidtil er lykkedes at finde »Dango-skatten«, d. v. s. den mængde af stats- og privatguld, som Mussolini førte med sig paa sin flugt, og som menes at have været i hans besiddelse, da han blev fanget og dræbt af partisaner.

Sveriges kommunister uenige?

Det svenske kommunistpartis fører, Sven Linderot, er fratraadt som partiets ordfører i Rigsdagen og som formand for partiets forretningsudvalg. De to poster er overdraget hhv. Hilding Kagberg og Frithiof Lager.

Generalstrejke i Rom.

En strejke i den lille italienske by Isola del Lira medførte alvorlige uroligheder, da de strejkende forsøgte at storme nogle fabriksanlæg. Strejken skyldtes, at fabriksledelsen havde truet 50 arbejdere med afsked. En del mennesker, deriblandt 23 politifolk, blev saaret. Dagen efter erklærede arbejdernes fællesorganisation 1 dags generalstrejke i Rom.

Israels første parlament

blev aabnet i Jerusalem den 14. februar. Parlamentets sæde skal dog være Tel Aviv. Forsamlingen bestaar af 120 medlemmer, heraf 3 arabere.

Reuter, Berlins overborgmester,

har været paa besøg i Paris og London og der drøftet problemerne med udenrigsministrene Schuman og Bevin. Den 14. februar gav han Berlins byraad referat af sine drøftelser, der bl. a. omfattede luftbroen, valutaspørgsmaalet og Berlins anerkendelse som 12. land i vestzonen. Reuters beretning var præget af optimisme, og Bevin har stillet et besøg i Berlin i udsigt i de nærmeste maaneder. »Jeg lovede Bevin en modtagelse, han aldrig vil glemme«, sagde Reuter.

Fred med Japan?

Der er fra Tokio fremkommet antydninger af, at amerikanerne nu ønsker at faa sluttet fred med Japan og trække okkupationstropperne tilbage. Okkupationen er kostbar, og militært regnes de japanske hovedøer ikke for at være særlig værdifulde — ikke i sammenligning med de mange amerikanske baser paa smaaøer i Stillehavet ned til Australien, og selv en eventuel russisk erobring af Japan regnes nærmest at blive en byrde for russerne. Det er Europa, som stadig er hovedpunktet i alle strategiske overvejelser. Alligevel bør det dog anses særdeles tvivlsomt, om amerikanerne vil afskrive Japan, siger »Arb.bl.« 17. februar.

Ungarns »folkedemokrati«.

Den forhenværende ungarske industriminister, socialdemokraten Antal Ban passerede forleden København paa gennemrejse. Han var industri-

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

minister i Ungarn fra sommeren 1945 til ifjor foraar. Han, som hundredvis af andre ungarske socialdemokrater, maatte leve i emigration, fordi han ikke vilde godkende diktaturet i sit hjemland. I et interview med Soc.-Dem. karakteriserer han processen mod kardinal Mindszenty som en rent politisk aktion.

— Er der stadig russiske tropper i Ungarn?

— Ja, i henhold til tidligere aftaler har Rusland ret til at have tropper i Ungarn for at sikre forbindelserne til Østrig, indtil fredstraktaten med dette land er i orden.

Antal Ban siger videre, at opløsningen af det socialdemokratiske parti skete for at knække det stærkeste demokratiske element i Ungarn. Formelt blev socialdemokratiet jo sluttet sammen med kommunistpartiet, men forud for sammenslutningen blev over 50.000 af partiets 500.000 medlemmer ekskluderet af den kommunistvenlige ledelse, som ved magt skaffede sig flertal paa kongressen i marts. Det »forenede« parti forsøger nu at beholde magten ved forskellige tvangsmetoder. En af metoderne er f. eks., at folk ekskluderes af fagorganisationen, fordi de ikke er medlemmer af partiet, og naar de ikke er fagorganiserede, kan de ikke faa arbejde.

Sovjets slavelejre.

I Forenede Nationers sociale og økonomiske raad paabegyndtes omkring midten af februar en debat om tvangsarbejdslejrene i Sovjetunionen. En amerikansk delegeret paastod, at mellem 8 og 14 millioner mennesker var indespærret i disse lejre, og den britiske understatssekretær Marghew sagde, at systemet bredte sig mod vest i hammerens og seglens fodspor. Repræsentanten for American federation of Labour, den ene store amerikanske faglige hovedorganisation, Miss Tony Sender, fremlagde en række beedigede erklæringer fra folk, der var undsluppet fra lejrene. Lejrene betegnedes som værre end Dachau.

Den russiske delegerede Tsrapkin hævdede, at man udspredte »goebbelske løgne og beskidt sladder« om Sovjetunionen og gik saa over til at tale om negrene i USA. Han benægtede ikke tilstedeværelsen af »arbejdslejre« i Sovjet, men hævdede, at de var en »opdragende foranstaltning«. Angaaende et mexikansk forslag om at lade en delegation fra det internationale arbejdsbureau undersøge problemet udtalte Tsrapkin, at det vilde Sovjet aldrig tillade. (Efter Soc.-Dem. 16. februar).

Kardinal Mindszenty i Ungarn,
der arresteredes for nogen tid siden, anklaget for landsforræderi, har for folkedomstolen aflagt fuld tilstaaelse. Før sin fængsling skrev han i et brev til sine venner, at hvad han end maatte tilstaa, skulde de ikke tro det, men blot erindre, at et menneske er svagt. Han beskrives af folk, der har overværet retsforhandlingerne, som en brudt mand.

Tysk nationalisme rører paa sig igen,
hedder overskriften over et Berlin-telegram til Soc. Dem. 18. februar. Det meddeler, at der i Bremen i den amerikanske zone er indført forcensur for politiske tryksager, tidsskrifter, plakater, blade m. v. Begrundelsen er, at partipressen i den seneste tid har indeholdt artikler med nationalistisk og chauvinistisk tendens. Bremens to dagblade, der begge staar »over partierne«, er foreløbig unddraget censuren.

Ernst Torgler har forladt kommunisterne.

Den tidligere kommunistiske rigsdagsmand Ernst Torgler, der frikendtes ved rigsdagsbrandprocessen i Leipzig i 1933, har nu søgt optagelse i det tyske socialdemokrati. Partiledelsen har efterkommet hans ansøgning.

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Norges kommunister uenige.

Det norske kommunistparti holdt landsmøde 4.—7. februar. Blandt gæsterne var hr. Aksel Larsen fra Danmark. Paa mødet var der stor indbyrdes strid mellem to fløje, der ledes af henholdsvis *Peder Furubotn* og *Emil Løvlien*. Den førstnævnte, der menes at have særlig gode forbindelser østpaa, havde afslaaet at deltage i landsmødet. Det norske arbejderpartis hovedorgan »Arbeiderbladet« bringer 12. februar en længere oversigt over mødets forløb; af artiklen tager vi følgende klip:

»Vort indtryk af mødet er, at der ikke er eet, men to kommunistpartier i Norge! — Det var formanden for de danske kommunister, *Aksel Larsen*, som paa landsmødet sagde dette til Norges kommunistparti. Han talte paa udenlandske gæsters vegne fra Danmark, Sverige, Finland og Tyskland. Men han tilføjede: I maa forhindre en spaltning af partiet. Norge ligger paa den nordligste flanke mod Sovjetunionen. Det er derfor vigtigt at have et stærkt kommunistparti i Norge! — Den sidste sætning blev fulgt af langvarigt bifald.

Der var vild strid paa kommunistpartiets landsmøde, baade om taktiske retningslinier og om personer. Sager af mere principiel art blev bevidst skudt til side. De to modstridende poler var partiets formand, Emil Løvlien, og partiets generalsekretær, Peder Furubotn. Men i virkeligheden findes der mere end to retninger inden for partiet i dag.

Det voldsomme oprør kom ikke overraskende. Peder Furubotn fungerede som generalsekretær fra krigens ophør til august-september 1947. Siden har han ikke givet møde i centralkomiteen. For et aars tid siden sendte han en besked til centralkomiteen om, at han ikke ønskede at fortsætte i stillingen, fordi han ikke vilde tage ansvaret for den politik, Løvlien var eksponent for.

Men man kender Furubotn daarligt, hvis man tror, at han i denne tid har ligget i dvale i sin villa paa Ljan. Han har drevet et systematisk fraktionsarbejde, han har ledet en central i partiet, der har været lige saa virksom som partikontoret — Ljancentralen, som den blev kaldt paa landsmødet. Og partikontoret har ogsaa længe koncentreret sig om fraktionelt arbejde.

Landsmødet maatte derfor blive et voldsomt, indre opgør.«

— — —

»Hvem af de to er det, Moskva lytter til?« Svaret er enkelt: *Moskva lytter til dem begge, Moskva bruger dem begge!* Og Moskva bruger ogsaa andre grupper inden for kommunistpartiet. De aviser, som har antydet, at kommunistpartiet vil bryde med Moskva, er galt orienteret.

Der er grunde, som taler for, at kommunistpartiet har sine illegale grupper i virksomhed, og er dette tilfældet, er der meget, som taler for, at Peder Furubotn er den egentlige leder af den afdeling af partiapparatet, som staar i nærmeste kontakt med russerne.«

Norske kommunister 1940 — og senere.

I norsk »Arbeiderbladet« 10. februar bringes en artikel, i hvilken det hedder:

»Den 22. april 1940, da tyskerne hærgede paa det værste i Norge, skrev kommunisternes hovedorgan:

»For vor egen skyld — for det norske folks skyld — er det nødvendigt, at det bliver slut med denne trafik, som af de tyske besættelsestropper kan opfattes som fjendtlige handlinger mod dem ...

Ej heller den organiserede modstand, som udøves, er til gavn for vort land og folk. Tværtimod. Sagen er jo den, at tyskerne er i krig med England ...

Derfor bør al passiv modstand i de besatte omraader ophøre, og derfor

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

bør der rettes en appel til befolkningen i de øvrige omraader om at bidrage til, at der kan blive fred i Norge.«

Først da Norges fjender ogsaa var blevet Sovjetunionens fjender, begyndte kommunisterne at interessere sig for, at Norge skulde være et frit og selvstændigt land igen. Eller som det hed i et brev til Johan Nygaardsvold: »Enhver nordmand herhjemme i Norge sværger nu Eidsvoldseden: Enig og tro, til Dovre falder.«

Læg mærke til det lille ord »nu«.

Brevet, som dette citat er hentet fra, er dateret den 20. oktober 1941.

— — —

Ogsaa i dag tager kommunisterne lydigt imod deres retningslinier for udenrigspolitiken fra Moskva. De er imod Marshall-hjælpen, fordi russerne er imod den. De er imod et skandinavisk forsvarsforbund, fordi russerne er imod et saadant forbund. De er imod, at Norge skal søge samarbejde med de vestlige demokratier, fordi russerne er imod det.

Eller med andre ord: de ønsker, at Norge skal staa alene i verden, fordi russerne ønsker det.«

Kommunisternes samlingsparole var taktik.

Norsk »Arbeiderbladet« skriver den 10. februar:

»Bedrag. Det voldsomme opgør, som fandt sted paa kommunistpartiets landsmøde, de dybtgaaende modsætninger, som gjorde sig gældende, og de kyniske forklaringer, som blev givet om det taktiske spil, der bliver drevet, har været ugens samtaleemne i indviede kredse. De aktive og offervillige medlemmer er slaaet med forfærdelse over de intriger og den fraktionsstrid, som er forekommet. Særlig chokerende har partiformandens udlægning af samlingsforhandlingerne virket. Han afslørede uden at blues, at det ikke et øjeblik var alvor, dette om samling med arbejderpartiet, men at der udelukkende var tale om en taktisk manøvre.

Formanden kritiserede paa det skarpeste de partimedlemmer, som var saa naive, saa blaaøjede, at de troede paa og gik ind for samling med socialdemokraterne. Det var en tankegang, som var helt i strid med al kommunistisk strategi og taktik. Formanden angreb ogsaa den fløj, som aabent gik imod samlingsforhandlingerne, og som havde Furubotn til leder. Nej, i en saadan situation gjaldt det om at være smidig og beregnende, med andre ord: at gøre gode miner til slet spil. Det var den linie, formanden var tilhænger af, og som blev fulgt med mere eller mindre held. Han opholdt sig især ved Vestfold-forslaget, som skabte adskilligt røre og forvirring i den kommunistiske lejr.

— — —

Disse oplysninger og denne bekendelse er kommet som et lyn fra en klar himmel for de kommunistiske fagforeningsmedlemmer, som ærligt og redeligt gik ind for samling. Og der var dengang mange, som oprigtigt beklagede det negative resultat af samlingsforsøget. Det er nok senere gaaet op for dem, at deres partiledelse og dens internationale forbindelse var mod samling, men en saadan kynisme og foragt for arbejdermedlemmernes indstilling, som formanden afslørede, havde de alligevel ikke troet mulig.«

Rumænske fagforeningsfolk arresteret.

Et antal fagforeningsfolk, der siges: flere ti-tal, er blevet arresteret i Rumænien. Det drejer sig bl. a. om Mustetiu, tidligere formand for Metal-syndikatet, medlem af den rumænske delegation ved stiftelsen af Den faglige verdens-internationale, Traian, ogsaa tidligere formand for metalsyndikatet, Hromotéa, Ghearghe, Farcasescu m. fl. Flere af de arresterede var ogsaa under den fascistiske general Antonescus regime genstand for fængslinger og forfølgelser, idet de hele tiden har søgt at forsvare arbejdernes demokratiske rettigheder. (Le Syndicaliste Exilé, febr.)

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

MAANEDENS POLITISKE DEBAT

De skandinaviske forsvarsforhandlinger.

Siden redaktionen af Socialdemokratiske Noter nr. 4 sluttede, er de skandinaviske forsvarsforhandlinger og de dermed sammenhængende problemer blevet kommenteret i flere »bølger« i dansk presse, nemlig dels efter Oslo-mødet og de russiske noter til Norge, dels efter rigsdagsdebatterne og dels endelig efter udenrigsminister Halvard Langes besøg i USA og England og det norske arbejderpartis behandling af spørgsmaalet. Vi anser det ikke nødvendigt i øjeblikket at gengive disse kommentarer, men indskrænker os til nedenstaande rekapitulation af sagens ydre gang og til et referat i det følgende af den danske folketingsdebat, af den norsk-russiske noteudveksling og af behandlingen paa det norske arbejderpartis landsmøde.

Den norske regering svarede den 1. februar paa Sovjetunionens note af 29. januar. Sovjet sendte den 5. februar en ny note, der sluttede med et tilbud om ikke-angrebspagt.

Ligesom det danske folketing den 9. februar drøftede de nordiske forhandlinger, fandt en tilsvarende drøftelse samme dag sted i begge den svenske rigsdags kamre, hvor henholdsvis statsminister *Erlander* og udenrigsminister *Unden* fremsatte en regeringserklæring, medens udenrigsminister *Halvard Lange* allerede den 3. februar fremlagde den norske regerings synspunkter for Stortinget. Med enkelte nuancer i opfattelserne — og naturligvis med undtagelse af kommunisterne — sluttede de to rigsdage op bag deres respektive regeringers politik.

Den 5. februar rejste Halvard Lange til Washington ledsaget af formanden for det norske arbejderpartis stortingsgruppe *Oscar Torp*, statssekretær i forsvarsministeriet *Dag Bryn* og kontorchef i udenrigsministeriet *Arne Gunneng*. Lange forhandlede i dagene 7.—12. februar med den amerikanske udenrigsminister *Dean Acheson* og havde ogsaa lejlighed til at træffe præsident *Truman*. Derefter rejste Lange og Torp til London, hvor de den 14. februar talte med udenrigsminister *Bevin*. Den 16. februar vendte de tilbage til Norge, hvor det norske arbejderpartis landsmøde (kongres) begyndte den 17. februar. Statsministrene *Erlander* og *Hedtoft* overværede landsmødet.

Pressen indeholdt talrige gisninger, men ingen autoritative udtalelser om Langes forhandlinger og resultater i de to lande. Ligeledes bragtes forskellige meddelelser om det formodede indhold af Atlantpagten, hvorunder især kan bemærkes nogle udtalelser af senatorerne *Conally* (demokrat) og *Vandenberg* (republikaner), gaaende ud paa, at USA ikke kunde forpligte sig til automatisk krigsdeltagelse, hvis et europæisk land blev angrebet (bl. a. »Berlingske Tidende« 16. februar). Ligeledes gengav pressen amerikanske artikler, hvori den amerikanske udenrigspolitik over for Skandinavien blev kritiseret ud fra forskellige synspunkter.

Den 8. februar forhandlede Danmarks London-ambassadør, grev *Reventlow*, med Bevin, og den 10. februar blev ambassadør *Kauffmann* modtaget af udenrigsminister Dean Acheson.

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Endelig kan nævnes, at den russiske radio advarede Norden, specielt Norge og Danmark, mod at indgaa i union med Vestmagterne.

Debatten i Folketinget den 9. februar.

Paa grundlag af en forespørgsel fra rigsdagens fem demokratiske partier drøftede Folketinget den 9. februar de foreløbigt afsluttede forhandlinger om et skandinavisk forsvarsforbund. Udenrigsminister *Gustav Rasmussen* gav en redegørelse for forhandlingernes forløb og de tre landes standpunkter, hvorefter partiordførerne trak partiernes stilling hertil op. Denne debat viste, at alle fem demokratiske partier stod bag bestræbelserne for at naa til et skandinavisk forbund, mens Kommunisterne var alene om at gaa imod — dog støttet af Retsforbundsmanden *Funck Jensen*, der talte ud fra »Aldrig mere krig«-bevægelsens synspunkter. Desuden deltog i debatten *Inger Merete Nordentoft* (Komm.), der laa helt paa linie med Aksel Larsen, og *Frode Jakobsen* og *Per Federspiel*, som replicerede til Bomholts kritik af de tidligere modstandsfolks opraab om tilslutning til Atlantpagten. Vi gengiver i det følgende nogle citater og hovedpunkter fra debatten, idet hovedvægten lægges paa udenrigsministerens redegørelse og de synspunkter, som *Julius Bomholt* paa Socialdemokratiets vegne fremsatte.

Udenrigsminister Gustav Rasmussen.

Om de almindelige forudsætninger for de skandinaviske forhandlinger udtalte udenrigsministeren:

»Den anden verdenskrig var knap nok bragt til afslutning, før der sporedes tydelige tegn paa uenighed og spænding mellem de tidligere nært forbundne allierede stormagter. Det haab om en varig stabilisering af de politiske forhold i verden, som havde vokset sig stærkt under krigen og umiddelbart efter dens afslutning, syntes at rykke endnu et langt stykke ud i fremtiden, og den verdenspolitiske situation blev kendetegnet af voksende utryghed.

I de første aar efter den anden verdenskrigs afslutning har Sovjetunionen indgaaet militære forsvarsalliancer med en række andre lande i Østeuropa og dermed skabt østblokken. Noget tilsvarende i Vesteuropa skete først, da Kanalstaterne — Storbritannien, Frankrig, Holland og Belgien-Luxembourg — ved Bruxelles-traktaten af 17. marts 1948 traf aftale om et defensivt forbund og om samarbejde paa andre omraader. Disse to magtgrupperinger har ikke grænse tilfælles. Hidtil har Nord- og Midteuropas lande — fra Skandinavien til Schweiz og Italien — ligget som et omraade, der ikke er inddraget i noget af de to systemer. Tyrkiet og Grækenland støttes politisk og militært af vestmagterne, og Spanien er stadig isoleret.

Oceanmagternes planer om en atlantisk alliance omfattende De Forenede Stater, Canada, Storbritannien, Frankrig, Benelux-landene og muligvis andre magter er endnu ikke blevet til virkelighed.

Den sovjetrussiske regerings henvendelser til Norge i de sidste dage viser, at tilløb til eller bestræbelser for at udvide en af disse magtgrupperingers omraade til Skandinavien ikke kan foregaa uden at fremkalde reaktioner fra den anden.

For Danmark maatte det være hovedsagen at lægge en udenrigspolitisk linie med det maal for øje, som er og altid maa være det primære formaal for vor udenrigspolitik: at sikre Danmarks frihed og fred, at betrygge vor selvstændighed som stat.

Vi gør os ingen falske forestillinger om den militære styrke, der staar

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

til vor raadighed. Vort lands geografi og natur, dets ringe udstrækning, befolkningens faatallighed og landets fattigdom paa raastoffer, manglen af metaller, kul, olie og benzin, gør forsvaret til et vanskeligt problem. I flere af disse henseender er vore nordiske nabolande stillet bedre.

Det er derfor en naturlig sag for den danske regering i en tid, hvor der raader spænding mellem stormagterne, at undersøge, om der er mulighed for ved aftale med andre magter at tilvejebringe større sikkerhed end den, Danmark alene vil være i stand til at skabe, og tillige at overveje, om der kan findes en form, der ikke alene yderligere betrygger Danmarks nationale tilværelse, men tillige kan indgaa som et konstruktivt led i en politik, der tilstræber at mindske spændingen i vor del af verden, idet vi ser vort formaal i at bidrage vort til bevarelse af freden.

Naar man betragter de nordiske landes indbyrdes beliggenhed, naar man erindrer deres aandelige slægtskab, der hviler paa fælles historisk udvikling i kultur og samfundsliv, fælles livssyn og fælles opfattelse af det enkelte menneskes værd og af, hvad der er frihed og ret, saa er det naturligt, at disse lande i fællesskab undersøger mulighederne for indenfor De Forenede Nationers rammer at opbygge et regionalt samarbejde om gensidig hjælp i tilfælde af angreb, og ikke mindst et samarbejde om en forsvarsordning, der kan tjene til at hindre, at angreb paa vore lande overhovedet finder sted.«

Han skildrede derefter gangen i de nordiske forhandlinger og sagde herunder om overvejelserne i den skandinaviske forsvarskomité:

»Resultatet af disse overvejelser kan kort gengives saaledes, at de nordiske landes forsvarsmuligheder væsentligt vil øges ved en fælles militær optræden, naar den er forberedt i fred indenfor et forsvarsforbund, men tillige, at tilførsler udefra af vigtige raastoffer og hjælpestoffer er nødvendige, da de nordiske lande i saa henseende heller ikke tilsammen raader over tilstrækkelige midler og hjælpekilder til, at de kan blive selvforsynende. Det blev desuden betonet, at Danmarks og Norges forsvar hurtigt maatte forstærkes, og Sveriges forsvar opretholdes og moderniseres; det vil staa alle klart, at en forholdsvis hurtig styrkelse af det danske forsvar ikke kan foregaa, uden at vi faar vaaben udefra.«

Ligeledes under skildringen af forhandlingernes gang udtalte han om den svenske beredvillighed til straks at indgaa et forpligtende forbund: »Vi erkender og værdsætter storheden i denne holdning fra Sveriges side.« I samme forbindelse pegede han paa, at der fra norsk side laa en indrømmelse i beredvilligheden til eventuelt at give afkald paa muligheden for en pagtmæssig tilknytning til et mere omfattende regionalt sikkerhedssystem. Om hovedpunkterne i forhandlingerne sagde udenrigsministeren bl. a.:

»Et hovedpunkt i drøftelserne var spørgsmaalet om, hvorledes og paa hvilke vilkaar de nødvendige leverancer af vaaben og andet materiel kunde faas, om de kunde tilvejebringes indenfor en rimelig tid og paa økonomisk overkommelige vilkaar, hvilket er en forudsætning for, at et skandinavisk forbund kan bringes i stand. Her gør der sig en forskel gældende ikke blot i de tre landes behov, men ogsaa med hensyn til paa hvilken maade leveringer af moderne vaaben og andet forsvarsmateriel kan opnaas.

Ogsaa i en anden henseende var der meningsforskel.

Det var den norske opfattelse, at en henvendelse i udlandet ikke kun burde omfatte materielspørgsmaalet. Den norske regering ønskede i samme forbindelse at drøfte de sikkerhedspolitiske realiteter med de vestlige stor-

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

magter, idet den norske regering, som udenrigsminister Halvard Lange udtalte i Stortinget den 3. februar, regnede med, at der kun var smaa udsigter til en tilfrdsstillende løsning af materielspørgsmaalet, hvis man ikke var villig til at gaa ind paa de sikkerhedspolitiske realiteter.

Paa svensk side ønskede man et alliancefrit nordisk forsvarsforbund, der baade formelt og reelt maatte være uafhængigt af magtgrupperinger udenfor forbundet. Vide kredse i Norden nærer den opfattelse, at der kunde indtræde en forværring af den internationale situation, saafremt et nordisk forsvarsforbund ikke er fritstaaende, men suppleres med garantier og aftaler til anden side, medens et alliancefrit forbund derimod kunde bidrage sit til afspænding og fred.

Paa dansk side var vi af den opfattelse, at vi først og fremmest maatte undersøge de muligheder, der maatte bestaa for indenfor rimelig tid og paa rimelige vilkaar at faa vaaben og leverancer til et skandinavisk forbund, uden at dette paatog sig politisk betænkelige forpligtelser overfor andre magter.«

Udenrigsministeren oplyste, at der fra norsk side under drøftelserne i Oslo blev gjort et forsøg paa at imødekomme det svenske synspunkt. Det blev mødt med aaben svensk anerkendelse, men det var altsaa ikke muligt at naa frem til samstemmighed og forudsætninger for og konsekvenserne af et skandinavisk forsvarsforbund.

Overfor paastanden i pressen om, at Danmark selv mangler et standpunkt, erklærede udenrigsministeren, at den ikke var rigtig, idet han udtalte:

»Vor opfattelse er den, at et alliancefrit, gensidigt forpligtende skandinavisk forsvarsforbund med vished for, at de nødvendige forsyninger kan opnaas udefra — og det vil jo i praksis sige vestfra — ikke alene er den bedste løsning af de nordiske landes sikkerhedsproblemer, men tillige, at en saadan ordning er et naturligt led i en konstruktiv fredspolitik. Det er den løsning, der efter regeringens opfattelse stemmer bedst med Danmarks og det øvrige Skandinaviens interesser. Den vil foruden at bidrage til at øge de skandinaviske landes sikkerhed tillige være en stabiliserende faktor for freden og bidrage til afspænding i den almindelige situation. Det er dette maal, regeringen har for øje.«

Udenrigsministeren gik derefter ind paa spørgsmaalet, om det ikke var formaalsløst til et skandinavisk forbund at søge at faa vaaben, specielt i De forenede Stater. Det var vel rigtigt, at de foreliggende amerikanske udtalelser maatte advare mod overdreven optimisme, men man maatte ikke glemme, at det først var nu, efter forhandlingerne i København og Oslo, at man fremsatte de nordiske synspunkter i de forskellige lande. Vi kunde da med rette spørge, om ikke mulighederne for at naa det fælles maal — at sikre freden — var størst, naar et enigt Skandinavien var besluttet paa at forsvare sig, hvis det angribes, eller om det gavnede fredens sag bedre, hvis de skandinaviske lande var splittede og delvis vaabenløse.

I sine videre udtalelser fastslog udenrigsministeren, at de nordiske forhandlinger ikke var ophørt. Der var stadig i de tre lande enighed om, at den lykkeligste løsning af Nordens sikkerhedsproblemer var en forsvarspagt mellem de tre lande. »Vi kan ikke uden videre opgive denne politik, og vi synes ikke, der er grund til det, saalænge der er mulighed for at gennemføre den«. Han pegede paa, at man nu søgte i udlandet at forklare de skandinaviske landes forhold og deres eget syn, og at man søgte at over-

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

bevise udlandet om den politiske fornuft i planen om et skandinavisk forbund. »Det, der ikke kan naas *for* tiden, kan maaske naas *med* tiden. og vi vil i hvert tilfælde ikke fra dansk side lade den ringeste mulighed gaa fra os for at yde vort bidrag til at tilvejebringe den skandinaviske enighed, der næsten, men kun næsten, allerede er naaet.«

Til slut oplyste udenrigsministeren, at Danmark for tiden søgte yderligere orientering om forholdene vedrørende en nordatlantisk pagt, men at man ikke for øjeblikket havde tilstrækkeligt grundlag hverken til at danne os en sikker mening om den skandinaviske tankes øjeblikkelige gennemførlighed eller til at drøfte andre muligheder, som kan komme til at foreligge, og som regeringen for sit vedkommende ikke havde taget stilling til.

Bomholt. Som Socialdemokratiets ordfører tegnede *Jul. Bomholt* til indledning billedet af den internationale situation. Herunder fastslog han, at det ikke var lykkedes FN at skabe det mellemfolkelige samarbejde, der kan sikre freden, men at Danmark selvfølgelig skal fortsætte sit medarbejde i FN. Han fremhævede, at Tjekoslovakiets skæbne havde gjort et uudsletteligt indtryk paa os, og at *vi* ønskede at bevare *vort* demokrati og at forsvare det saa længe, vi orkede. Bomholt fandt ogsaa lejlighed til at fremhæve Marshallplanens værdi — den »er mere værd end 10 militære pagter«. Efter skildringen af den internationale situation udtalte Bomholt:

»Det er i den her skitserede situation, vi skal finde en løsning paa vort forsvarsproblem, og alle danske partier minus kommunisterne er enige om, at vort forsvar maa genopbygges og markere vor vilje til fortsat eksistens som folk og nation. Et militærpolitisk tomrum vil automatisk medføre besættelse, og det er vist efterhaanden gaaet op for adskillige, at den tyske besættelse, som vi oplevede, kan komme til at tage sig ud som den rene idyl ved siden af de besættelsesmetoder, der eventuelt tages i brug i fremtiden.«

Videre understregede Bomholt det store ansvar, som er forbundet med de udenrigspolitiske beslutninger, der skal tages. En almindelig orientering af befolkningen var ønskelig, men intet land indlod sig i aaben debat om militære problemer, og vi mangler tilstrækkelig viden om adskillige forhold. I denne forbindelse fremsatte Bomholt nogle kritiske bemærkninger om den maade, hvorpaa debatten var ført her i landet, idet han bl. a. sagde:

»Der er mennesker, der opfører sig, som om den næste verdenskrig allerede bankede paa døren. Det er muligt, at der indtræder en katastrofe, men det er udenfor al rimelighed at profetere om dag og time, og man kan ikke se bort fra den mulighed, at begivenhederne kan udvikle sig uden krig. Der er mennesker, der desværre ligefrem er suggestionerede af ordet krig; lad os i stedet holde nerverne kolde og give os tid til overvejelse af de spørgsmaal, der betyder saa meget for os.«

Det næste afsnit af Bomholts tale indeholdt de argumenter, som taler for et skandinavisk forbund. Heraf gengiver vi ordret:

»En skandinavisk forsvarsunion vil være en organisk videreførelse af de bestræbelser, vi hidtil har kendt. Vi vil føle den som noget naturligt, og den vil overfor alle andre nationer understrege, at vort maal er

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

frihed og fred. I en verden, der hærges af frygt, vil et tættere skandinavisk samarbejde utvivlsomt medvirke til den afspænding, som vi alle haaber paa. Den vil styrke tilliden indadtil i Norden og forstærke samarbejdet udadtil. Den vil endvidere være i overensstemmelse med De forenede Nationers pagt, ikke blot juridisk, men moralsk. UN tilsigter jo netop oprettelse af regionale forbund, det vil sige forbund af mindre grupper af stater, og et saadant forbund kan ikke være mere nærliggende end i Skandinavien, hvor de tre nationer i livssyn og kulturtraditioner staar hinanden lige saa nær som f. eks. tre tilfældigt valgte stater i USA og nærmere end f. eks. England og Canada.

Der er stærke strategiske argumenter, der taler for en saadan overenskomst. Et angreb paa Danmark stiller krav om hurtig hjælp. Der maa handles i løbet af timer. En automatisk udløsning af svensk hjælp vil her være af uvurderlig betydning og vil blive afgørende for enhver efterfølgende fase i en nordisk krig. Jeg er for min part ikke i tvivl om, at et angreb paa et samlet Skandinavien af hele den øvrige verden vil blive opfattet som casus belli, det vil sige udløse en ny verdenskrig, enten det skrives paa et stykke papir eller ej. Der er visse kolde kendsgerninger, der ikke behøver kommentarer. Et splittet Norden vil derimod være vanskeligt stillet, og en saadan situation kan medføre, at forsvarskraften paa forhaand er halveret og risikoen fordoblet.«

Hertil lagde Bomholt det for Danmark meget væsentlige synspunkt, at en nordisk forsvarsoverenskomst vilde give det danske forsvar en enkel og klar formaalslinie, som enhver kunde forstaa, og der vilde herved opstaa mulighed for at skabe den samling om forsvaret, der allerede er skabt i Sverige.

Dernæst refererede Bomholt de norske og svenske synspunkter, i hvilken forbindelse han understregede, at hensynet til Finland spiller en afgørende rolle for mange svenske. Sveriges villighed til at indgaa i forbundet betegnede han som et storsindet tilbud. Han fremhævede den længsel efter tryghed, som findes overalt, og at vi i Danmark maa foretrække den ordning, som giver relativt mest tryghed. I denne forbindelse udtrykte han »en mild forbavselse over den frimodighed«, som de 39 tidligere modstandsfolk havde lagt for dagen ved at udsende en anbefaling af Atlantpagten, som ingen endnu kender. Bomholt sluttede med en appel til de nordiske lande om at bevare sammenholdet og til de store nationer om at forstaa Nordens stilling.

Edvard Sørensen. Som Venstres ordfører talte *Edvard Sørensen* ganske kort. Med henblik paa de skandinaviske forhandlinger udtrykte han stor forstaaelse for baade Norges og Sveriges synspunkter. Det var hans ønske, at de orienterende drøftelser med vestmagterne maatte kunne skabe baggrund for en genoptagelse af de skandinaviske forhandlinger. Han henstillede til regeringen, at drøftelserne førtes paa en saadan maade, at der ikke tabtes noget af forstaaelsen for Danmark og heller ikke noget af den good-will, vi har i Vestens lande. Kernepunktet i hans tale var følgende afsnit:

»Naar der i den sidste tid er kommet mere fart i arbejdet, skyldes det, som ogsaa udenrigsministeren gjorde opmærksom paa, at spørgsmaalet om eventuel overvejelse af en Atlantpagt kom ind i drøftelserne. Og naar man skal bedømme fordelene ved et nordisk forsvarsforbund, sammenholdt med den anden mulighed, der kunne foreligge, er der for mig ingen tvivl om, at et nordisk forsvarforbund vilde være en lykke for de tre

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

nordiske lande, vel at mærke hvis det kunde skabes paa de betingelser og paa den baggrund for dets effektivitet, vi har drøftet paa de nordiske møder.«

Ole Bjørn Kraft, der var de Konservatives ordfører, udtalte, at de alliancer og unioner, hvori de demokratiske lande sluttede sig sammen, kun havde eet formaal: at skabe et bolværk, bag hvilket de kunde leve i fred.

Om selve det paatænkte skandinaviske forbund sagde Kraft, at de Konservative helst saa det »som et led i Atlantpagten i tilknytning til denne«. Da Sverige ikke vilde tilslutte sig dette, havde de Konservative været villige til at afstaa herfra under den forudsætning, at det skandinaviske forbund fik en saadan tilknytning og mødte en saadan forstaaelse fra vestmagternes side, at det ikke blev betragtet som et brud paa eller en afgørende svækkelse af det vestlige freds- og sikkerhedssystem, dels at det blev muligt at sikre vaabenleverancer fra England og USA.

Han nævnte tilslut den mulighed for forhandlingernes genoptagelse, som var knyttet til den norske udenrigsministers besøg i Washington. Derefter udtalte han bl. a.:

»Før denne sidste mulighed for et skandinavisk samvirke om vort sikkerhedsproblems løsning er prøvet til bunds, kan hverken den danske regering eller rigsdag tage endelig stilling til det spørgsmaal, der foreligger for os og Norge om at deltage i drøftelserne om Atlantpagten.«

— — —

»Med glæde vil mit parti give tilslutning til en skandinavisk pagt, som alle tre lande med fuld fortrøstning og overbevisning kan slutte sig til, men eet krav føler vi os berettiget, ja, forpligtet til at stille til vort lands regering: at den vogter vel paa ikke at faa et ansvar for, at slutresultatet for vort vedkommende skal blive et isoleret Danmark, der af frygt for at tage et standpunkt har mistet sine virkelige venner i verden.«

Jørgen Jørgensen. For de Radikale talte fhv. undervisningsminister *Jørgen Jørgensen* ganske kort. Han takkede statsministeren og udenrigsministeren for deres personlige indsats i arbejdet for at finde et fælles grundlag for de tre skandinaviske landes udenrigspolitiske stilling, og han tilsagde de Radikales tilslutning til, at »arbejdet fortsættes med det maal for øje at naa frem til et standpunkt, som de tre skandinaviske lande kan staa sammen om.« Han udtrykte den opfattelse, at den nuværende verdenssituation henviser de tre nordiske lande til at indtage en holdning, som kan bidrage til, at spændingen mellem stormagterne i øst og vest ikke øges. »Dette er ogsaa i stormagternes interesse, for det maa dog stadig ikke glemmes, at hovedformaalet ogsaa for stormagterne er at mindske faren for krig.« Tidspunktet var efter Jørgen Jørgensens opfattelse ikke inde til at drøfte, hvad der skal ske, saafremt den nordiske alliancefri stilling ikke lader sig realisere.

Aksel Larsen beskæftigede sig i sin kommunistiske ordførertale med en række spørgsmaal af mere periferisk forbindelse med emnet. Hovedtanken i hans indlæg var den, at det, man ønskede at tilvejebringe, i virkeligheden slet ikke var et skandinavisk forbund, men at forberede Nordens indrangering i vestmagternes »krigsplaner«. Han hævdede, at Rusland i modsætning til vestmagterne førte fredspolitik, og han sluttede med at sige, at Kommunisterne modsatte sig »den blokpolitik, alliancepolitik

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

og oprustningspolitik, som regeringen og de fem partier er saa skønt enige om ..«

Starcke, der talte som Retsforbundets ordfører, skildrede indgaaende de skandinaviske landes og folkenes stilling mellem vest og øst og de grunde, der taler for et militært samarbejde dem imellem. Han erklærede, at »spørgsmaalet om Atlanterhavspagten ligger ikke for i dag«. Hertil føjede han:

»Saalænge der stadig bestaar en mulighed for at skabe den skandinaviske defensive neutralitetspagt, maa alle disse muligheder stadig værnes, holdes levende. Det er i fredens og i virkeligheden ogsaa i stormagternes interesse, ikke blot i vestmagternes interesse, men ogsaa i østmagternes interesse, hvis østmagterne har en interesse i fredens bevarelse.

Denne politik har ikke været regeringens politik alene, den har været Danmarks politik. Den har været støttet af alle de fem partier i det udenrigspolitiske nævn, og den har været støttet af Retsforbundets rigsdagsgruppe med undtagelse af et enkelt medlem ..«

Han fandt, at denne politik byggede paa fornuften og følelsen, og han anbefalede, at den blev forelagt befolkningen ved en folkeafstemning. Han sluttede med nogle bemærkninger om tilvejebringelse af økonomisk retfærdighed.

Den øvrige debat.

I den øvrige debat replicerede udenrigsministeren til ordførerne, ligesom ogsaa ordførerne replicerede til hinanden og til ministeren. Herved kom dog intet afgørende nyt frem. *Inger Merete Nordentoft* (Komm.) holdt en tale paa linie med Aksel Larsens, idet hun dog forstærkede angrebet paa vestmagterne for at føre krigspolitik og idet hun ligesom gik ud fra, at de nordiske landes udenrigspolitik skulde være tegn paa, at man her *ønsker* en ny krig! Retsstatsmanden *Funck Jensen* tog særstandpunkt ved at holde en tale paa linie med bevægelsen »Aldrig mere krig«s synspunkter.

Frode Jakobsen (S.) fandt, at tidspunktet ikke var det rette til en debat, fordi »vi netop nu er kommet til et punkt, hvor vi allesammen er enige om, hvad der lige i øjeblikket skal gøres.« Han svarede paa Bomholts kritik af de 39 modstandsfolks udsendelse af et opraab om Atlantpagten. Han sagde herom: »Dette opraab er en principiel bekendelse til Atlant-unionen paa samme maade, som en række medlemmer af regeringen principielt har bekendt sig til den nordiske forsvarsalliance. Jeg kan ikke se, at det ene kan være mere forkert end det andet. Begge bekendelser er fremsat paa et tidspunkt, hvor hverken en nordisk forsvarsalliance eller en Atlant-union eksisterer«. Senere i sin tale sagde Frode Jakobsen, at det for ham var det ideelle, at de tre nordiske lande stod sammen og sammen sluttede sig til Atlant-unionen. Det havde vist sig, at der kan blive et stort flertal i de tre lande for et kompromis, som hverken var tilslutning til en Atlant-blok eller nordisk neutralitet, fordi det forudsætter vaabenleverancer og fuld forstaaelse hos de andre demokratiske lande. »Enigheden om det kompromis er saa stor, og kompromis'et er i sig selv saa antageligt, at jeg mener, vi allesammen i dag er bundet til at forsøge at faa det kompromis ført ud i livet«.

Per Federspiel (V.) udtalte sig paa linie med Frode Jakobsen og hæv-

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

dede derudover, at regeringen savnede et klart standpunkt. Dette benægtede udenrigsministeren, idet han henviste til de udtalelser, han havde fremsat i sin første tale, og som er gengivet foran.

Norsk-russisk noteudveksling.

I den norske regerings svar af 1. februar paa den russiske note af 29. januar (se Sociald. Noter nr. 4, side 286) hedder det til indledning, at det norske haab om, at FN vilde blive stærk nok til at sikre fred og sikkerhed for alle lande, ikke er gaaet i opfyldelse. Den norske regering havde derfor fundet det nødvendigt at søge forøget sikkerhed gennem regionalt samarbejde paa forsvarets omraade. Saadanne aftaler var udtrykkelig forudsat i FN's pagt. Herefter nævnes de nordiske forhandlinger, som har givet til resultat, at der for tiden ikke foreligger den nødvendige samstemmighed. Det hedder videre i noten:

»Under disse omstændigheder vil den norske regering i betragtning af Norges beliggenhed ved Atlanterhavet og af dets stilling som en udpræget søfartsnation foretage nærmere undersøgelser for at bringe paa det rene, under hvilke former og paa hvilke vilkaar, Norge i givet tilfælde vil kunne deltage i et regionalt sikkerhedssystem, som omfatter landene ved Atlanterhavet.

Den norske regering beder Sovjetregeringen være forvisset om, at Norge aldrig vil medvirke til en politik, som har aggressive formaal. Den vil aldrig tillade, at norsk omraade bliver anvendt i en saadan politiks tjeneste. Den norske regering vil ikke tiltræde nogen overenskomst med andre stater, som indebærer forpligtelser for Norge til at aabne baser for fremmede magters stridskræfter paa norsk territorium, saa længe Norge ikke er angrebet eller udsat for trusler om angreb.«

Noten sluttede med en forsikring om den norske regerings fredsønsker.

I den russiske svarnote af 5. februar forklarer sovjetregeringen, at den ikke deler nordmændenes mening om Atlant-unionens maal og karakter. Derefter gentages paastanden om, at unionen ikke har til formaal at styrke freden og den internationale sikkerhed. Hvis Norge gik med, kunde det føre til, at »Norge bliver trukket ind i en bestemt gruppe staters politik, som har vidtrækkende aggressive maal.« Ligeledes bestredes, at Atlant-unionen var i overensstemmelse med FN's pagt. I noten tager Sovjet erklæringen om, at Norges territorium ikke vil blive brugt i en aggressiv politik, til efterretning, skønt den betragtes som utilstrækkelig. Senere i noten hedder det:

»I den norske regerings svar siges det, at Norge ikke vil slutte nogen aftale med andre stater og overlade dem militære baser paa norsk territorium, saa længe Norge ikke bliver offer for angreb eller trusel om angreb. Det følger af en saadan erklæring, at det er tilstrækkeligt, at nogen provokatoriske rygter eller hurtigt sammenkogte falsknerier om, at Norge trues af angreb, kommer i omløb, for at den norske regering til enhver tid, inklusive den nuværende fredstid, stiller Norges territorium til disposition for fremmede magters krigsbaser og militære styrker.

I den norske regerings erklæring skinner der igennem en antydning om, at truslen om angreb kan komme fra Sovjetunionens side. En saadan antydning mangler ethvert grundlag, idet den norske regering ikke har nogen som helst grund til at tvivle paa Sovjetunionens gode nabo-hensigter var for Norge, noget som udelukker enhver mulighed for angreb.

Som det er den norske regering bekendt, har Sovjetunionen altid ind-

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

taget en venskabelig holdning over for Norge, og under den anden verdenskrig ydede den sit bidrag til Norges befrielse fra de fascistiske overfaldsmænd. Ydermere blev Sovjetunionens styrker trukket tilbage fra Norges territorium frivilligt, og oven i købet tidligere end den norske regering ønskede det.

Men hvis den norske regering alligevel tvivler paa Sovjetunionens gode nabo-hensigter over for Norge, foreslaar Sovjetunionens regering med henblik paa at fjerne alle mulige tvivl vedrørende Sovjetunionens hensigter den norske regering at slutte en ikke-angrebspagt med Sovjetunionen og derved faa enhver tvivl ud af verden.«

Norge valgte Atlantpagten.

Paa sit landsmøde (kongres) 17.—20. februar drøftede det norske arbejderparti den udenrigspolitik, Norge burde følge. Den afgørende drøftelse fandt sted lørdag den 19. paa grundlag af indledninger af udenrigsminister *Halvard Lange*, statsminister *Gerhardsen* og stortingsmand *Olav Oksvig*. Sidstnævnte talte for et mindretal paa 4 medlemmer i landsstyret, som anbefalede en udsættelse af en stillingtagen til Atlantpagten — »saa meget mere som der ikke foreligger nogle tilsagn eller garantier, som kan siges at give sikkerhed.«

Paa flertallet — 35 medlemmers vegne forelagde Gerhardsen nedenstaaende udtalelse, som først vedtoges med 329 stemmer mod 35 ved en prøveafstemning og derefter den 20. februar enstemmigt, idet Oksvig trak sit forslag tilbage:

I. »Fred, frihed og folkestyre er grundlæggende forudsætninger for arbejderbevægelsens kamp for økonomisk, socialt og kulturelt fremskridt. Det norske arbejderparti vil derfor altid være at finde i første række i arbejdet mod krig, undertrykkelse og diktatur. Hvor diktaturet sejrer, falder selve virkemulighederne for en fri og demokratisk socialisme bort.

Den politiske og den faglige arbejderbevægelse kæmper i alle lande mod reaktionære kræfter paa højre og venstre fløj. Den maa konsolidere sin stilling for at gøre nye fremstød og har pligt til at give verden et forbillede paa samarbejde og solidaritet udover landegrænserne.

II. Kun et organiseret samarbejde mellem alle nationer kan føre til afspænding og virkelig fred.

Det norske arbejderparti ønsker, at Norge skal gaa aktivt ind for enhver foranstaltning, som kan styrke De forenede Nationer og deres evne til at betrygge freden.

Det norske arbejderparti maa imidlertid konstatere, at De forenede Nationer endnu ikke har formaaet at opbygge et system, der giver medlemsstaterne den nødvendige sikkerhed mod angreb, som sker under krænkelse af pagtens principper. Det er derfor blevet aktuelt for medlemsstater, som har fælles interesser, at indgaa særlige samarbejdsaftaler. Pagten forudsætter, at saadanne aftaler kan indgaas.

III. Geografisk, politisk og kulturelt er Vesteuropa vor del af verden og arnestedet for den demokratiske socialisme. Indenfor det vesteuropæiske omraade er de skandinaviske lande knyttet sammen med stærke baand og udgør en særlig, samhørig enhed.

Efter at de to krige er udkæmpet paa dets jord, er Vesteuropa kommet i en svaghedstilstand, som har ført til, at Sovjetunionen og Amerikas forenede Stater har faaet en dominerende magtstilling i verden. Vesteuropas svaghed er ikke blot en trusel mod de vesteuropæiske folks levestandard. Den er ogsaa en fare for de demokratiske landes sikkerhed, for den demokratiske socialismes fremtid og for freden i verden.

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Fra et socialistisk synspunkt er det en af de allervigtigste opgaver at genrejse Vesteuropa, saaledes at vor del af verden kan genvinde sin økonomiske livskraft og sin politiske styrke og indflydelse. Dette er ogsaa en væsentlig betingelse for, at Norge skal kunne magte sin egen genopbygning.

De vesteuropæiske lande kan ikke løse deres genopbygningsproblemer i løbet af rimelig tid, uden at de naar frem til et indbyrdes planfast og solidarisk samarbejde og uden at de i den første tid faar støtte fra Amerikas forenede Stater. Det amerikanske folk har med arbejderorganisationerne som aktive talsmænd erklæret sig villig til at medvirke til Vesteuropas genrejsning, og det har paataget sig betydelige byrder i den anledning.

Maalet for de demokratiske lande maa være at skabe et stærkt, samlet og selvstændigt Vesteuropa, som er økonomisk uafhængigt og har den indre styrke til at modstaa aggressioner og diktatur. Et saadant Vesteuropa vil blive en stabiliserende faktor i verdenspolitiken og lægge et nyt grundlag for de vesteuropæiske folks levestandard og give sikkerhed for demokratiet og for verdensfreden.

Samarbejdet om Vesteuropas økonomiske genrejsning kommer i første række og er allerede i gang. Der er skabt nye økonomiske samarbejdsorganer. Det norske arbejderparti ønsker, at Norge skal gaa aktivt ind for at styrke og udbygge dette samarbejde.

For at sikre freden mener Det norske arbejderparti, at demokratiernes samarbejde maa omfatte ogsaa politiske og forsvarsmæssige foranstaltninger. Det lykkedes ikke at forhindre den anden verdenskrig, fordi de demokratiske folk ikke i tide fandt frem til et forpligtende samarbejde. Dyrekøbt erfaring har lært os, at isoleret neutralitet ikke fører fremad og at der kun er udsigt til at bevare freden, naar de demokratiske folk staar solidarisk sammen. Naar de demokratiske folk i dag drøfter mulighederne for at bevare freden og øge deres sikkerhed ved at solidarisere sig med hinanden i et forpligtende forsvarssamarbejde indenfor rammerne af De forenede Nationers pagt, maa Norge stille sig positivt til denne samarbejdstanke.

Det norske arbejderparti vil aldrig medvirke til en politik, som har aggressive formaal. Det vil aldrig gaa med til, at norsk omraade skal bruges i en saadan politiks tjeneste, men det norske arbejderparti kan ikke tage ansvaret for, at Norge i en alvorlig og vanskelig tid stiller sig udenfor det sikkerhedspolitiske samarbejde og bliver liggende i en neutral isolation.

IV. I alt mellemfolkeligt samarbejde vil den norske arbejderbevægelse hævde sit socialistiske grundsyn. Det norske arbejderparti mener, at den demokratiske socialisme maa sætte sit præg paa det vesteuropæiske samarbejde og yde et væsentligt bidrag til, at det skal blive planfast og effektivt. For selve den demokratiske socialisme er det af livsvigtig betydning, at dette samarbejde kommer i gang.

Ud fra dette synspunkt paa norsk udenrigspolitik vil Det norske arbejderpartis landsmøde i den foreliggende situation udtale:

Norge kan ikke staa isoleret i verden. Et planfast og solidarisk samarbejde mellem de demokratiske lande, omfattende økonomiske og politiske og forsvarsmæssige opgaver, er nødvendigt for at genrejse vort eget land og vor del af verden og for at lægge et trygt grundlag for fred, sikkerhed og demokrati.

Indenfor disse rammer mener Det norske arbejderpartis landsmøde, at det skandinaviske samarbejde er særlig ønskeligt og naturligt.

Landsmødet giver sin tilslutning til de foranstaltninger, som regeringen har gjort for at udvide det skandinaviske samarbejde og faa et for-

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

pligtende skandinavisk forsvarsforbund bragt i stand, men maa konstatere, at det for tiden ikke har været muligt at forene et skandinavisk forsvarsforbund med et almindeligt samarbejde demokraterne imellem paa forsvarets omraade.

Landsmødet mener, at Norge maa forsøge at løse sit sikkerhedsproblem i et solidarisk og forpligtende samarbejde paa det sikkerhedspolitiske omraade med de vestlige demokratier. Dette samarbejde maa bygge paa De forenede Nationers pagt og saavel i form som i indhold være et rent freds- og forsvarssamarbejde.«

Halvard Langes resultat i Amerika.

Halvard Langes tale paa det norske arbejderpartis landsmøde blev ikke refereret i pressen, og der foreligger fremdeles ingen offentlig autentisk meddelelse om resultatet af hans forhandlinger i Amerika. Derimod oplyste et Associated Press-telegram fra Oslo, offentliggjort i dansk presse den 22. februar, at Lange overfor en delegation amerikanske journalister, som besøgte Norden, fremsatte forskellige udtalelser herom. Han havde overfor den amerikanske udenrigsminister »ventileret muligheden af et isoleret neutralt nordisk forsvarsforbund, baseret paa det svenske forslag, d. v. s. støttet af Sveriges forsvarsmagt.«

Det hed videre i telegrammet:

»Acheson afviste imidlertid forslaget med to begrundelser: For det første vilde et uafhængigt nordisk forbund efter amerikansk opfattelse ikke være stærkt nok til at kunne forhindre et militært angreb paa afgørende maade. For det andet vilde alliancen efter Achesons mening være for lille og for isoleret til, at den kunde udnytte de forhaandenværende vaabenlagre fuldtud og med størst virkning.

Dette svar, erklærede Lange, bidrog til at afklare situationen og bibragte os den opfattelse, at en isolationspolitik ikke var noget for Norge. Han fandt anledning til at bemærke, at USA efter norsk opfattelse aldrig har øvet pres paa den norske regering for at faa den til at tiltræde Atlanterhavsalliancen.«

Dansk og svensk kommentar til Norges valg.

Ved afslutningen af det norske arbejderpartis landsmøde den 20. februar holdt statsminister *Hans Hedtoft* som gæst en tale, hvoraf vi citerer følgende efter »Social-Demokraten«s referat:

»Det tragiske paradoks er jo dette, at hvis man ved en folkeafstemning vilde spørge folkene i de tre skandinaviske lande, vilde der blive stort flertal for et skandinavisk fællesskab.

Her blev Hans Hedtofts tale afbrudt af et langvarigt bifald fra forsamlingen.

Den danske statsminister fortsatte:

— Det er imidlertid kun rigtigt, at Norge har truffet sin beslutning ud fra en vurdering af sine egne forhold, og vi respekterer helt og fuldt kongressens afgørelse.

Haabet om en fælles skandinavisk løsning paa forsvarsproblemerne er paa nærværende bristet. Men min inderlige tro er, at det uanset den splittelse, der nu er opstaaet i Skandinavien, skal lykkes at undgaa, at dette fører til en splittelse af samarbejdet i Norden.«

Statsminister *Erlander* udtalte den 20. februar i et foredrag i Katrineholm bl. a. følgende (efter »Social-Demokraten« 21. februar):

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

»Med det norske arbejderpartis beslutning er Norges vej klar, og alle rygter om nye skandinaviske forsvarsforhandlinger dementeret. Splittelsen i Norden er dermed et faktum, som vækker stor forstemning i alle de tre skandinaviske lande. Den svenske udenrigspolitik stilles overfor nye vanskelige problemer, men det, der er sket, vil ikke rokke ved stillingen. Vore muligheder for en fortsat neutralitetspolitik stiger ved de kategoriske forsikringer, som udenrigsminister Lange har modtaget i Washington om, at der ikke kan blive tale om, at nogen del af Norges omraade behøver at aabnes som støttepunkter for stormagternes stridskræfter i fredstid.

Hos begge folk findes en intensiv vilje til fred. Norge har ikke valgt sin kurs for at øge den spændte situation i verden, men for at søge at faa garantier for sin sikkerhed. Fra svensk side beklager vi, at den fælles vilje til at skabe sikkerhed for vore folk ikke førte til en fælles afslutning, men vi forstaar paa den anden side, at hvert folk maa forme sin politik paa sin egen historiske grundvold.«

Danmark skal undersøge Atlantpagtens vilkaar.

Socialdemokratiets hovedbestyrelse holdt møde søndag den 27. februar for at tage stilling til den situation, som forelaa for Danmark efter Norges beslutning om at gaa ind i forhandlingerne om tilslutning til Atlantpagten.

Partiets formand, statsminister Hans Hedtoft, gav en oversigt over forløbet af de nordiske forhandlinger og beklagede, at den nordiske løsning ikke havde vist sig realisabel. Danmark er da nu blevet stillet over for valget mellem ensom isolering eller samarbejde med andre.

»Intet ansvarsbevidst dansk parti kan — sagde statsministeren — tage ansvaret for at lade Danmark henligge som et tomrum, hvis sikkerhed alene er afhængig af FN. Om vi paa den anden side kan deltage i Atlantpagten, kan ikke afgøres uden nøje kendskab til pagtens indhold. Men vi beder om hovedbestyrelsens bemyndigelse til, naar tiden dertil er inde, at undersøge de vilkaar, pagten indeholder, og træffe de nødvendige beslutninger. Derved udelukkes ikke prøvelse af nye skandinaviske muligheder, hvis saadanne skulde vise sig, hvilket dog i øjeblikket maa forekomme usandsynligt.

— Vi skal ikke — sluttede Hans Hedtoft — lade os skræmme fra at foretage det, vi finder rigtigt. Vi ønsker kun fred og frihed og vil aldrig blive deltager i nogen aggressiv politik.«

Statsministerens tale hilstes med et stærkt og langvarigt bifald.

I den efterfølgende debat deltog Alsing Andersen, som paa partiraadets vegne forelagde den resolution, der senere vedtoges, Gustav Pedersen, Eiler Jensen, Bomholt, Fr. Dalgaard, Børge Schmidt, N. C. Andersen (Nyk. M.), Bording, Karmark Rønsted, Urban Hansen, Axel Nielsen (Hadsund), Pelck (Nyborg), Buhl, H. C. Hansen, Rs. Hansen, Per Hækkerup.

Den af partiraadet foreslaaede resolution blev tilsidst med en enkelt redaktionel ændring vedtaget med alle st. mod 1. (Denne ene stemme (Pelck, Nyborg) havde givet en rent pacifistisk motivering for sin stilling).

Resolutionens ordlyd er følgende:

»Idet Socialdemokratiets hovedbestyrelse tager den af statsminister Hans Hedtoft afgivne beretning om de skandinaviske forhandlinger til efterretning, udtaler hovedbestyrelsen sin tak til regeringen for dens energiske bestræbelser for en udvidelse af det skandinaviske samarbejde.

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Hovedbestyrelsen beklager, at det ikke for tiden har været muligt at etablere det skandinaviske forsvarsforbund, som havde været den mest ønskelige løsning af det skandinaviske sikkerhedsproblem.

Den ulykkelige verdenspolitiske udvikling og modsætningerne mellem stormagterne har undergravet troen paa, at de Forenede Nationers organisation alene kan betrygge nationernes sikkerhed. Under disse forhold er det hovedbestyrelsens opfattelse, at hensynet til Danmarks frihed og fred nødvendiggør en undersøgelse af mulighederne og vilkaarene for et udvidet politisk og forsvarsmæssigt samarbejde med andre demokratiske nationer.

I denne situation, hvor fredens bevarelse og frihedens sikring maa staa som det store maal, giver hovedbestyrelsen paa partiets vegne Socialdemokratiets repræsentanter i regering og rigsdag bemyndigelse til at træffe de beslutninger, som Danmarks sikkerhedspolitiske stilling kræver.«

Skattelovforslaget — kommentarer.

Allerede før førstebehandlingen i Folketinget fremkaldte det skattelovsforslag, som finansminister *H. C. Hansen* fremsatte den 10. februar, adskillige kommentarer i pressen.

Medens den kommunistiske og den konservative og Venstres presse iøvrigt bedømte det ud fra nogenlunde modsatte synspunkter, var man dog fra disse tre partiers presse enige om eet, nemlig at forslagets fremkomst skyldtes — frygt for den kommunistiske skatteagitation!

Iøvrigt hævdede »Land og Folk«, at de foreslaaede skattelettelser var for smaa, og at der var »penge nok« til en større lettelse.

I venstrepressens og den konservative presses kommentarer var der en vis indre modsætning, idet man dels var relativt tilfreds med de foreslaaede lettelser og kritiserede, at de ikke ogsaa kom de store indkomster tilgode, dels karakteriserede forslaget som inflationsfremmende derved, at det øgede den brede befolknings købekraft. Dette borgerlige dilemma fandt blandt andet udtryk i følgende linjer i »Vestkysten« (V.) for 14. februar:

»Vi er fuldt enige med ministeren i, at vi trænger til skattelettelser, men vejen dertil gaar nu engang ikke over øget forbrug og stigende omkostningsniveau.«

Nogen anden vej til problemets løsning blev dog ikke anvist i den nævnte presse. Man maa maaske snarere sige tværtimod med henblik paa, at det ogsaa blev kritiseret, at den tillægsskat, som gennemførtes sidste aar, nu blev indregnet i skatteskalaen.

Et typisk udtryk for raadvildheden kunde man finde i »Sorø Amtstidende«, som den 28. januar gik ind for »de direkte skatters nedskæring og erstatning med en forstandig indirekte beskatning«, medens det samme blad den 12. februar udtalte tvivl om holdbarheden af finansministerens begrundelse for nedsættelsen, idet det hævdede, at nedgangen i spiritusskatten, restaurationsskatten og de andre forlystelsesafgifter »er saa stor, at man i kyndige kredse er af den opfattelse, at det meget snart kan blive nødvendigt at reducere disse afgifter betydeligt.«

Den foreslaaede brugsforeningsbeskatning, som hvilede paa enighed mellem Venstre, de Radikale og Socialdemokratiet, fandt naturligvis ikke naade for den konservative presses øjne. Man paastod, at den lovede lighed i beskatningen af kooperationen og det private erhvervsliv ikke

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

var åpnaaet. At heller ikke andelsbevægelsens folk var tilfredse, fremgaar af følgende citat af »Andelsbladet« for 12. februar:

»Een ting er givet og bør understreges: Dette forslag er et kompromis mellem tre politiske partier, og det fjerde store parti, de konservative, er ikke gaaet med til det, men ønsker andelsvirksomhederne beskattet langt haardere. Det kan endvidere siges, at handelens organisationer heller ikke paa nogen maade vil være tilfredse, og følgen heraf er, at man paa forhaand ved, at en lovfæstelse af forslaget aldeles ikke vil bringe ro om denne sag. Tværtimod kan man regne med, at handelen og dens talsmænd blot vil søge at benytte en ny lov som argument for endnu mere skat.

Der vil saaledes ikke blive ro om sagen — den private handel helmer vel ikke, saa længe der eksisterer en brugsforening endnu — og da forslaget næppe heller af nogen vil blive anset for høj retfærdighed, men alene maa betragtes som et politisk kompromis, er der ikke megen grund til, at man fra andelsbevægelsens side skulde takke dem, der har lavet forslaget.«

Handelsminister Krag om Danmarks økonomiske situation.

Handelsminister *Krag* talte den 2. februar i Handels- og Kontoristforeningen i København om Danmarks økonomiske situation. Efter »Berlingske Tidende« citerer vi følgende afsnit af handelsministerens tale:

»Det er rigtigt, at der er sket en betydelig pengesanering herhjemme efter krigen, den politik har været rigtig og nødvendig. Men jeg tror for saa vidt ikke, at købeevnen hos befolkningen er paavirket. De tal, der foreligger for detailomsætningen viser ingen nedgang, udover for beklædningsvarerne. Paa langt de fleste omraader har detailomsætningen været stigende, og jeg tror derfor ikke, at det er rigtigt at formulere det saaledes, »at der er færre penge mellem folk«. Nej, forholdet er vel nok det, at folk har fundet ud af, at pengene er ved at faa værdi. Købelysten er nedadgaaende for biografbilletter, spiritus og for den sags skyld ogsaa for tobak, det viser tallene for omsætningsafgifterne, men der mærkes til gengæld en tendens til fornuftige indkøb. Tilliden til pengene er stigende, og den private opsparing er voksende. Vi er inde i en valutamæssigt rolig periode. Vi er i smult vande, men det skal ikke forstaas saaledes, at vi har valutamæssig rigelighed. Vi ved jo alle, at vor dollarsituation er ømfindtlig, men vi er ogsaa paa dette omraade i smult vande, saalænge Marshallhjælpen eksisterer. Dollarnøden er jo en gammel sygdom i Danmark, vi havde den ogsaa før krigen, og den vil melde sig med fuld kraft den dag, den del af Marshall-planen, der ikke er gave, skal betales tilbage, hvis vi da ikke forinden har disponeret fornuftigt og med henblik paa disse forhold. Det opstillede langtidsprogram, som er forelagt Marshallorganisationen er et af midlerne, der skal udnyttes til den saneringspolitik, der er nødvendig, hvis vi valutamæssigt skal komme til at staa paa egne ben.

Landbruget maa først og fremmest genopbygges, svineproduktionen sættes i vejret, smør- og osteproduktionen stige, det er nødvendigt, for landbrugsproduktionen er i dag kun 75 pct. af førkrigsproduktionen. Derimod er Danmarks industri- og haandværksproduktion i dag 20—25 pct. over førkrigsniveauet. Der skal gøres nye stort anlagte forsøg paa at udvide Danmarks eksportmarkeder, vi skal blandt andet prøve paa at gøre et dansk industrifremstød i Sydamerika. Men det vil kræve større effektivitet i produktionen, hvis vi skal kunne hævde os i konkurrencen med de andre Marshall-lande og USA paa det sydamerikanske marked. Dette, tror jeg, er nogle af vore væsentligste opgaver. Nogle mener, at restrik-

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

tionsophævelserne er vigtigere, men jeg mener, at der maa være en vis takt i genopbygningen og restriktionernes ophævelse. Vi kan ikke sælge vor genopbygningsret for en pose sukker. Dermed mener jeg, at det vilde være i modstrid med befolkningens interesser og til skade for hele genopbygningen, hvis vi ophævede sukkerrationeringen, saa længe vi har eksportmulighed for denne vare. Der kunde nævnes en lang række eksempler, hvor det endnu er nødvendigt at vise resignation.«

Efter nogle bemærkninger om aktuelle forsyningsproblemer sluttede handelsministeren:

»I 1949 gaar det atter et stykke fremad, konkurrenceevnen vil vokse, vi vil se flere og flere restriktioner falde, og jeg mener at turde sige, at Danmarks økonomi ikke ligger allerdaarligst, naar vi ser den paa kort sigt. Men set paa længere sigt vil jeg ikke anbefale nogen at se for lyst paa Danmarks økonomiske situation. Vi ved i øjeblikket saa lidt om fremtiden, vi ved ikke, om det vil lykkes os at slaa igennem eksportmæssigt i betydeligt omfang, vi ved meget lidt om vor fremtidige handel med Østeuropa, som vi haaber vil kunne gennemføres, vi ved meget lidt om udsigterne for genoptagelsen af normal handel med Vesttyskland. Der skulde ligge et umaadeligt marked for vore landbrugsprodukter i Vesttyskland, som skulde give basis for god byttehandel med raavarer og industrivarer, men om mulighederne for at naa til en ordning kan vi i dette øjeblik intet sige. Vi kan i dag faktisk kun gøre det, at vi øver vor gerning paa den rigtige maade, gør vor indsats der, hvor vi selv er i stand til at præge udviklingen.«

Venstres ungdom om Danmarks udenrigspolitik.

Paa sit hovedbestyrelsesmøde den 19. og 20. februar vedtog Venstres ungdom en udtalelse om Danmarks udenrigspolitik. Heri siges, at det er paakrævet, at Danmark erkender sin samhørighed med vestens demokratier og handler derefter: Derefter hedder det:

»Venstres ungdom havde — som det store flertal i det danske folk — gerne set, om de nordiske lande i fællesskab havde kunnet etablere et samarbejde med de andre demokratier. Da vejen for tiden synes spærret for en ordning af denne karakter, maa det saa meget desto mere være Regeringens uafviselige pligt paa linie med Norge at akceptere den indbydelse, Regeringen forlængst har modtaget til drøftelse af Atlanterhavspagten og føre forhandlingerne med vilje til at naa et positivt resultat. Dette er en nødvendighed, fordi militær isolering vil være en trusel mod landets selvstændighed og samtidig vil hindre, at Danmark opfylder sine naturlige forpligtelser over for demokratiernes fredsbestræbelser.

Venstres ungdom ønsker at fastholde Regeringen paa dens ansvar for ikke i tide at have taget skridt til at sikre Danmark en udenrigspolitik, der ikke lod tvivl om Danmarks stilling, og videre for at have tilsløret den udenrigspolitiske udvikling for befolkningen, saaledes at den ikke for maaneder siden nøje har kunnet gennemprøve og afveje de muligheder, der bestaar for dansk forsvars- og udenrigspolitik.«

Til slut i udtalelsen kritiseres regeringen for at have givet utilstrækkelige bevillinger til det kulturelle arbejde i Sydslesvig.

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

FORSKELLIGT

Norsk-dansk vaabenbytte.

Den 5. februar meddelte den danske dagspresse, at Danmark havde laant 6 batterier 88 mm og 1 batteri 10,5 cm luftværnsskyts i Norge, ialt 28 luftværnskanoner. Til gengæld skulde Norge laane nogle svært-kalibrede kanonrør til kystartilleri. I begge tilfælde drejede det sig om efterladt tysk materiel, som henholdsvis Norge og Danmark ikke selv har brug for. Det meddeltes samtidig, at der forhandledes om udlaan fra Norge til Danmark af et antal miner og torpedoer. Den norske forsvarsminister Hauge udtalte om vaabenbyttet, at det var en lille sag. Tanken havde været at give hinanden en haandsrækning, og sagen havde intet med de skandinaviske forsvarsforhandlinger at gøre.

En Retsstatsmand gaar —

Dagspressen meddelte den 18. februar, at folketingsmand Bue Bjørner (Retsf.) med øjeblikkelig virkning havde nedlagt sit mandat i Rigsdagens vareforsyningsudvalg. Som aarsag angav han utilfredshed med den maade, hvorpaa varedirektoratet administrerer handelsaftalen med den tyske østzone. Den skulde ikke være i overensstemmelse med det almindelige danske ønske om, at vi paa det handelsmæssige omraade bør vise fuld vilje til samhandel baade i den ene og den anden retning.

Samme dag bad Bjørner iøvrigt af helbredsmæssige grunde om 3 maaneders orlov fra Folketinget, hvilket bevilgedes den 22. februar.

Hjemmeværnets regionsledere.

Hjemmeværnets 8 regionsledere er nu udnævnt. Det blev følgende:

For region 1, Nordjylland, kriminaloverbetjent A. J. Jørgensen, for region 2, Midtjylland, oberstløjtnant O. E. Busch, for region 3, Sydjylland, folketingsmand, gaardejer C. Bartholdy, for region 4, Fyn, oberstløjtnant K. Kjeldsen, for region 5, Nordvest- og Midtsjælland, klosterforvalter C. F. Løkkegaard, for region 6, København og Nordsjælland, oberstløjtnant J. H. Skjoldager, for region 8, Sydsjælland og Lolland-Falster, direktør N. Terp-Lassen og for Bornholms hjemmeværn kaptajn O. C. Brøndum.

Oberstløjtnanterne O. E. Busch og J. H. Skjoldager samt klosterforvalter C. F. Løkkegaard bliver ligestillet med oberster, de øvrige regionsledere med oberstløjtnanter.

Den røde armés landkort.

Den tidligere chef for justitsdepartementet i den sovjetrussiske centraladministration, ekskommunisten Dr. Fritz Löventhal, oplyser i sine autentiske afsløringer angaaende den sovjetrussiske politik i Østtyskland, bl. a., at den militære okkupationsledelse har ladet tyske grafiske foretagender i Leipzig fremstille ordbøger og landkort til en værdi af 50 mill. mark. Ordbøgerne og landkortene anvendes ved kursus inden for Sovjetarmeen. En stor del af landkortene behandler i alle detailler landsdelene Holsten og Sydslesvig. Ordbøgerne spænder fra kinesisk i øst til spansk i vest. (Nationaltidende, 18. februar).

Mogens Fog ikke professor i logik?

Ved et diskussionsmøde paa »Krabbesholm Højskole« ved Skive har professor Mogens Fog igen ladet høre fra sig. Han sagde flere bemærkel-

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

sesværdige ting, bl. a. at »stemmesedlen ikke altid er udtryk for, hvad flertallet ønsker«, og at en vis begrænsning af kritik over for en socialistisk stats opbygningsarbejde kan være nødvendig. Da professor Fog samtidig erklærede, at han kun ønsker kommunismen indført ved lovlige midler, ikke ved vold, maa man have lov at lykønske baade ham og universitetet til, at han ikke er indehaver af noget professorat i logik.«

(»Børsen«, 18. februar).

Indisk kulturgesandt — fra Prag.

I midten af februar afsløredes det, at »Inderen« Ayana Agandi, der har holdt over 300 foredrag landet over, og som var medvirkende ved stiftelsen af dansk-indisk forening, havde følgende adresse: Informationsministeriet, Prag.

Sporvejs-femøren.

10. februar vedtog Københavns Borgerrepræsentation at forhøje sporvejstaksterne med 5 øre. Derved er taksterne blevet ialt 50 pct. højere end før krigen. Pristallets almindelige forhøjelse ligger paa 70 pct. Af sporvejenes samlede udgifter udgør lønningerne ca. ¾.

Den eneste forskel?

Da fornylig et selskab paa 12—15 amerikanske journalister gæstede Skandinavien, besøgte de ogsaa Aalborg. Kommunisterne arrangerede en gadedemonstration, der af politiet blev anmodet om at fjerne sig fra gaden foran hotellet, hvor journalisterne spiste frokost. I »Land og Folk« 8. februar beskrives begivenhederne og bladet slutter:

Hele demonstrationen mindede mest af alt om tiden under besættelsen. Det var det samme politi, den samme mand, den samme regering, det samme hotel, de samme argumenter. Den eneste forskel var flagene foran hotellet. Dengang var det et rødt flag med hagekors, nu et rødt flag med stjerner og striber.

Den eneste forskel, siger bladet. Men var der ikke een forskel til? Saa vidt vi ved, forefaldt der, mens *tyskerne* sad inde med Aalborg, ingen kommunistiske demonstrationer.

Kominform-møde i Bukarest?

Ifl. »Nattid.« 17. februar skal der i midten af februar i Bukarest være afholdt et Kominform-møde med deltagere fra alle europæiske kommunistpartier, ogsaa det danske.

Hilsen til generalissimus Stalin.

I Stockholm blev der 14. februar holdt et af kommunisterne arrangeret »fredsmøde«, hvor bl. a. hr. Aksel Larsen fra Danmark talte. Ifl. »Land og Folk« 15. februar var der 3000 svenskere tilstede, og disse vedtog (»under begejstret bifald«) en udtalelse, hvori det bl. a. hedder:

»Vi hilser med begejstring den magtfulde fredspolitik, som Sovjetunionen og folkedemokratierne gennemfører, og vi kræver fuld støtte fra Sveriges side til de forslag om nedrustning og forbud mod atomvaaben som Sovjetunionen har forelagt i FN og dets sikkerhedsraad. Ned med de imperialistiske krigsmagere! Leve kampen for en varig fred og folkedemokrati!«

Ligeledes besluttedes det at sende en telegrafisk hilsen af følgende ordlyd til Stalin:

»Fredsmødet i Stockholm med 3000 deltagere hilser generalissimus Stalin som leder af sovjetregeringens og sovjetfolkenes fredspolitik og udtaler vor glæde over Sovjetunionens initiativ for at holde de skandinaviske

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

lande udenfor de imperialistiske blokbestræbelser. Mødet udtaler samtidig sin solidaritet med Sovjetunionens kamp for fred og samarbejde mellem alle folk med bibeholdelse af deres ligeberettigelse, for nedrustning og forbud mod atomvaabenkrigsførelse.«

»Land og Folk«s økonomi

er stadig anstrengt. Ifl. bladet selv for 15. februar har imidlertid *generalstaben* (hvad det saa egentlig er) opfordret til at danne grupper over hele landet for indsamling af penge til bladet. Og ifølge samme blad gaar det — som sædvanlig — straalende!

»Ligesom i besættelsesaarene«.

Paa det »fredsmøde«, som kommunisterne afholdt i Stockholm 14. februar, talte ogsaa hr. Aksel Larsen for Danmark. Ifl. »Land og Folk« 15. februar sagde hr. Larsen bl. a.:

»Vi danske kommunister har sat os som maal, at vi lige som i besættelsesaarene vil rejse det danske folk. Vi vil rejse det til kamp for at bremse blokpolitikernes eventyrpolitik og gennemtvinge, at Danmark i De forenede Nationer gaar ind for fredens sag i samarbejde med alle kræfter og stater, som arbejder for fred og imod krig.«

»Ligesom i besættelsesaarene« — vil det sige ved illegal virksomhed og med samme metoder? Og hvordan vil hr. Larsen »gennemtvinge« sin vilje?

De franske kommunister og forsvaret.

Den franske kommunistfører Maurice Thorez har fremsat en udtalelse om, hvordan kommunisterne vilde forholde sig, hvis den røde armé angreb Frankrig. Hans udtalelse om denne konkrete (omend tænkte) situation referes i »Land og Folk« 25. februar saaledes:

»Eftersom man har stillet os spørgsmålet, lad os da klart sige: Hvis de fælles anstrengelser, udfoldet af alle franskmænd, der er friheden og freden hengiven, ikke skulle formå at føre vort land tilbage i demokratiets og fredens lejr, hvis vort folk som en følge deraf mod sin vilje skulle blive draget ind i en antisovjetisk krig, og hvis sovjethæren under disse betingelser i sit forsvar af folkenes sag, socialismens sag, skulle være nødt til at forjage angriberne inde på vor jord, ville de franske arbejdere, det franske folk da forholde sig anderledes overfor sovjethæren end arbejderne, end folkene i Polen, Rumænien, Jugoslavien osv.?«

I en ledende artikel behandler »Soc.-Dem.« 26. februar denne opsigtvækkende erklæring, som har vakt en storm i den franske befolkning. »Soc.-Dem.« spørger: »Vedkender de danske kommunistledere sig samme hensigt som Thorez og den franske partiledelse? Er også de rede til at begaa landsforræderi i tilfælde af en russisk invasion?« Og bladet slutter: »Lad os tilføje, at intet svar ogsaa er et svar«.

Den italienske kommunistfører *Togliatti* har et par dage senere udtalt sig paa linje med Thorez.

Dansk kommunist paa linje med Thorez.

Ved et hjemmeværnsmøde i Damhuskroen advarede det kommunistiske amtsraadsmedlem Runge Eriksen stærkt imod tilslutning til en forsvarsordning sammen med England og Amerika og udtalte,

»at saafremt saadan tilslutning fandt sted, og Rusland som følge heraf angreb Danmark, vilde han ikke være med til forsvar af Danmark, idet det i saa tilfælde ogsaa maatte opfattes som et forsvar for England og Amerika, som han karakteriserede som imperialistiske magter.«

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

Det er ren besked. Runge Eriksen er gaaet til Thorez' brigade. Tør Aksel Larsen gøre ham følgeskab?«

Kommunistkonferencen 27. februar.

Den »upolitiske« skattekonference, som kommunister med deltagelse fra nogle københavnske arbejdspladser og enkelte fagforeninger i hovedstaden under stort bulder havde kaldt sammen i Idrætshuset den 27. februar, blev ikke for arrangørerne den ventede succes.

Ganske vist paastaar man, at der var mødt 1246 »delegerede«, men samstemmende udtalelser fra anden side fastslaar, at det absolut højeste tal, der mødte, var 800, og dertil ca. 100 »tilhørere«.

Man fastslaar frejdigt i »Land og Folk«, at de repræsenterer »langt over 100.000 københavnske arbejdere«. Det turde være endnu mere overdrevet, idet man jo — formentlig efter nye folkedemokratiske metoder — ikke blot havde givet plads for dem, der repræsenterede *flertals*beslutninger, men ogsaa for dem, der kun repræsenterede et *mindretal*, uanset hvor lille dette var. Det vil altsaa sige, at selv ganske faa arbejdere paa en arbejdsplads kunde anmelde sig — selvom flertallet udtrykkelig havde sagt fra. Et talende eksempel er elektromekanikerne paa B. & W. De staar i smedenes afdeling 12, der *forkastede* deltagelse, saa forsøgtes der i den stedlige klub, som *ogsaa forkastede*, men alligevel forsøgte kommunisterne blandt mindretallet at samle underskrifter for deltagelse — og det skønt de *var* repræsenterede een gang, nemlig ved fællesklubben.

Og dertil kommer, at det vrimlede med »gengangere«, der reelt eller formelt repræsenterede *de samme* arbejdere. Et eksempel: Skibsværftsarbejderne paa Refshaleøen var repræsenteret 3 gange:

dels gennem Skibsværftsarbejdernes fagforening,
dels gennem »Fællesklubben« paa Refshaleøen
dels gennem den klub, de var medlem af dér.

Det blev da ogsaa oplyst paa mødet, at der alene fra Refshaleøen var 160 repræsentanter.

Skønt »Land og Folk« fastslaar, at der deltog »adskillige hundreder socialdemokrater og partiløse arbejdere«, hvilket turde være den 3. løgn i omtalen af konferencen, vidner baade talerne og udtalelserne om, at hele denne komsammen var en 100 pct. kommunistisk forestilling.

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

25X1A

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8

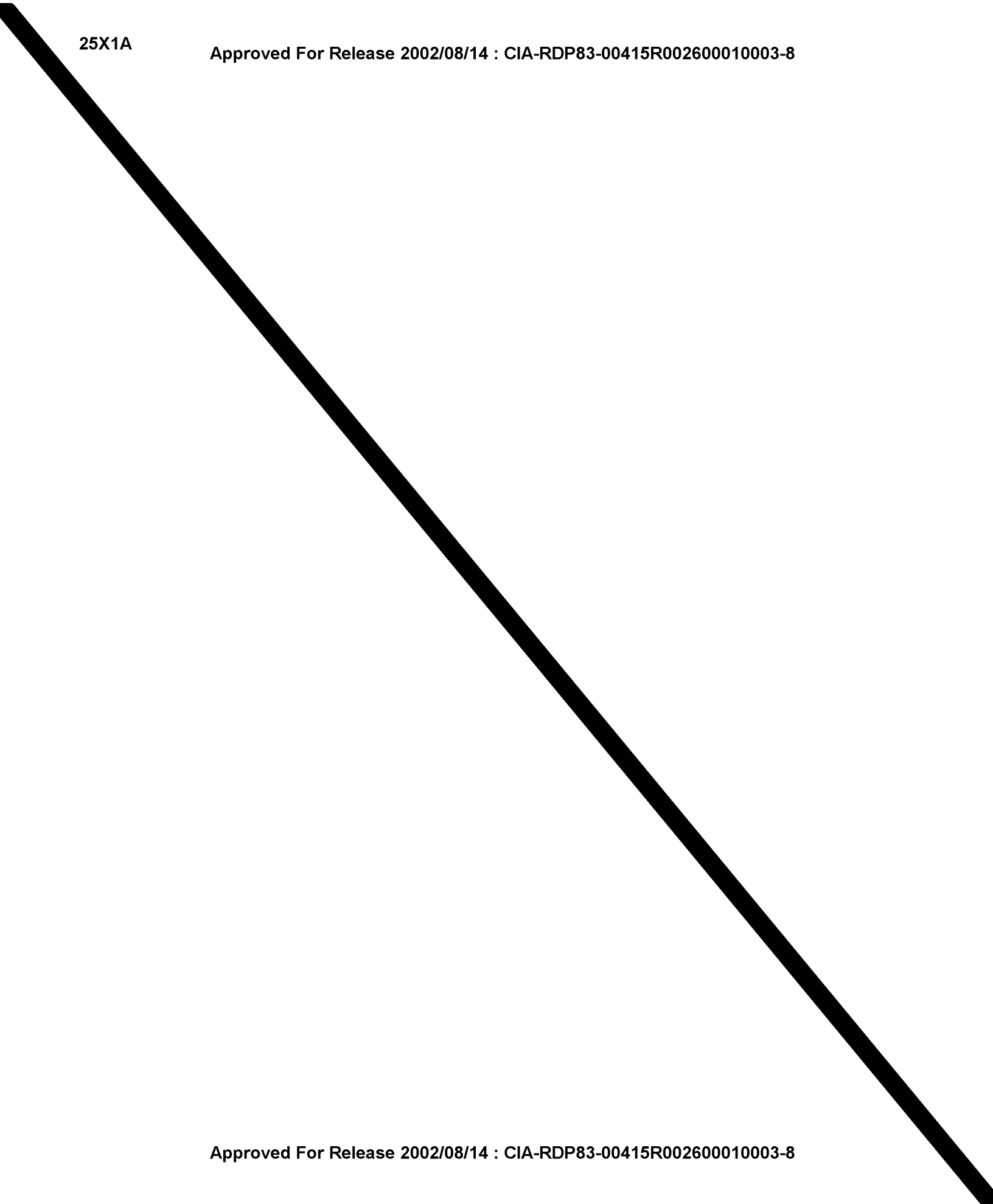

Approved For Release 2002/08/14 : CIA-RDP83-00415R002600010003-8